IVO GUGIĆ

SVJETIONIK NA STAZI ŽIVOTA

27157

Ivo Gugić

SVJETIONIK NA STAZI ŽIVOTA

IVO GUGIĆ / PROPOVIJEDI

ODOBRENJE BISKUPSKOG ORDINARIJATA
Biskupski Ordinarijat u Dubrovniku
Br. 148/62.

Biskup
Pavao Butorac

IVO GUGIĆ

SVJETIONIK NA STAZI ŽIVOTA

KRATKE POUKE ILI RAZMATRANJA
KROZ SVAKI MJESEC U GODINI
OSOBITO KROZ MJESEC SVIBANJ

DUBROVNIK

1962.

PROSLAVLJENOJ DJEVICI

MARIJI KRALJICI SVIBNJA

POD KOJE JE ZAŠTITOM MOJE SVEĆENIŠTVO

POSVEĆUJEM MALENO DJELO

ZA DOBRO BESMRTNIH DUŠA

KROZ ŽIVOT U VJEČNOST

SADRŽAJ

	Strana
Predgovor	9
Zašto u svibnju na osobit način častimo Mariju?	11
Vjera	16
Što znači vjerovati?	21
Potreba vjere	26
Ljepota vjere	31
Vjera — sredstvo za uzgoj značaja	37
Život po vjeri	42
Naša Crkva	47
Čast kući Božjoj	53
Božja Providnost	59
Milost	65
Sveta Pričest	70
Naš odnos prema Bogu i sv. Ispovijed	74
Grijeh	79
Moli i radi	85
Dragocjenost duše	91
Vinograd duše	96
Briga za dušu — riječ Božja	102
Ufanje	107
Putevi spasenja	113
Strpljivost u patnjama	118
Poniznost	123
Poslušnost	128
Iskrenost	134
Postojanost	139
Istina i laž	145
Dobar primjer	150
Vrijednost vremena	156
Kršćanski odgoj u obitelji	162
Dužnosti prema roditeljima	168
Ime Isusa i Marije — kršćanski pozdrav	174
Obračun za primljene darove	179
Osvrt na svibanj	186

PREDGOVOR

Svibanjska pobožnost srasla je od djetinstva s mojim životom. U svom dušobrižničkom djelovanju redovito sam obavljao »svibanj« s posebnom pripravom. Tako se sakupilo više bilježnica ispisanih govorima za svibanjsku pobožnost.

U nedavnom razgovoru s nekolicinom katoličkih intelektualaca-svjetovnjaka naglašeno je, da »svibanj« u današnja vremena treba da bude što kraći, po mogućnosti što više općenit, raznolik i praktičan. Primjeri da ne izostanu jer ih vjernici ne samo rado slušaju, nego se za njima najlakše i povode. Sve skupa neka je povezano s Marijom-Kraljicom svibnja i sa stvarnim životom.

Iz te pretpostavke nastao je ovaj »svibanj«, koji dajem u javnost. Napisan je tako da se može upotrebljavati kao duhovno štivo i inače preko godine, a ne samo u svibnju. To su najobičnije vjerske pouke, ljudima uvijek potrebne i korisne. Svaka je pouka popraćena nekom pobudom Sv. Pisma. Kako u Sv. Pismu za dosljedan kršćanski život posebno odskače ličnost velikoga Preteče Ivana Krstitelja, to sam upravo najviše uzeo zgode njegova života. Htio sam se time — bar donekle — odužiti svome svetome Imenjaku, kojega osobito štujem kao svoga odvjetnika pred Bogom. Nekim je temama — kao npr. o

vjeri, o duši — posvećeno više prostora, što je razumljivo, jer se na vjeri temelji sav život kršćanina, koji je usmjeren jednom konačnom cilju — spasenju duše.

Na svršetku svake pouke nalazi se primjena iz Marijina života. Marija je ne samo Kraljica svibnja — u koje se čast obavlja svibanjska pobožnost —, nego je Ona i pravi Svjetionik života svakome kršćaninu. Otud ovoj skromnoj zbirci naslov: Svjetionik na stazi života.

Konačno, nadodan je i odgovarajući primjer, da se ne zanemari običaj »svibnja« i da se udovolji želji slušateljâ — čitačâ Otkud su primjeri uzeti, naznačeno je uz sam primjer.

Služio sam se prevodom sv. Pisma što ga je izdala »ARA« Sarajevo, 1941-42.

MARIJA-KRALJICA SVIBNJA, KAO DO SADA, TAKO I U BUDUĆE NEKA OSVJETLJUJE NAŠE STAZE NA PUTU U VJEČNOST!

Gruž-Lapad, svibnja 1960.

Ivo GUGIĆ

ZAŠTO U SVIBNJU NA OSOBIT NAČIN ČASTIMO MARIJU?

Nema dana u godini, u kojem Crkva ne svetkuje uspomenu jednog ili drugog Božjeg ugodnika. Tu je okrunjenih glava kao i priprostih ljudi, bogatih i siromašnih, učenih i neukih, muževa i žena, staraca i starica; tu su kršni mladići i nježne djevojke, pa i nevina djeca i djevojčice.

Velik je razlog zašto Crkva slavi svoje ugodnike. Ne slavi ih da nas jednostavno zabavi, da nam baci u zaborav svagdanji trud i brige. Drugi razlog u tome ima Crkva.

Crkva je u prvome redu uzgojetljica, učiteljica, zato želi da nam po svojim svecima i sveticama što zornije stavi pred oči: kako nam je živjeti, kako nam se u svijetu vladati, kako poteškoće svladati i na koji način postići vječno blaženstvo.

Zato je svaki stalež zastupan na nebu po svome zagovorniku. Crkva je svakome odredila odvjetnika, koji će ga zagovarati pred Bogom. Zato nam se i daju na krštenju imena svetaca, da nam taj svetac bude zagovornik pred Bogom a uzor u životu.

Ali, kao što sve zvijezde na nebu nisu jednako svijetle, tako se i ugodnici Božji razlikuju među sobom, a

među svima odvaja se Božja Majka — Prečista Djevica Marija.

Pogani su — kako nam povijest bilježi — nekim svojim božanstvima posvećivali više dana, gdjekad i cijele mjesece. Tako nam povijest kaže da je Bogu Martu bio posvećen mjesec ožujak i njegovim imenom nazvan; bogu Janusu mjesec siječanj, bogu Panu mjesec veljača. Ne samo bogovima, nego i carevima, koje su smatrali kao božanstva, posvetiše pogani nekoje mjesece u godini, kao mjesec srpanj u čast Juliju Cezaru, kolovoz caru Augustu itd.

Ako su — dakle — pogani slabim, umrlim ljudima, dapače i neživim, tek u misli postojećim bićima iskazivali toliku čast, kako da se kršćani i sama Crkva ne zanesu da podadu dostojnu čast i hvalu svojim svetinjama?

Crkva je — doista — odredila svecima po jedan dan u godini u koji se oni osobito štuju i prizivlju. Ali je Mariji — Božjoj Majci — više dana, dapače i cijele mjesece posvetila.

Kršćanstvo je među mjesecima najljepši probralo da ga Mariji posveti, a to je upravo mjesec svibanj, jer nas svibanj u mnogočem sjeća nebeske Majke Marije.

Svojim zelenilom, pupoljcima, cvijećem i miomirisom svibanj je mjesec ugodnosti i čara, a Marija je ugodnost i čar čitava čovječanstva. To je mjesec velikih nada, iščekivanja, osobito za težaka, a Marija je Majka dobre nade i našega ufanja. Svibanj je mjesec ruža, a Marija je Bogu najljepša, najugodnija Ruža, presađena s ove zemlje u nebeski perivoj, da uvijek tamo privlači svojom ljepotom i čarom raznovrsnih kreposti. To je mjesec vedrine, lijepih i ugodnih dana, a Marija je uzor ljepote, dobrote, prave radosti i svake izvrsnosti, po

kojima je svjetionik naših staza, sunce naših dana, nada našega spasenja. Konačno, Marija je naša Majka i kao majka zaslužuje najljepši dar, čast i hvalu.

Čovjek dolazi na svijet zavezana jezika i sav se njegov govor očituje u plaču ili smijehu. Netom mu se jezik razveže i on progovori, prva riječ, što mu se sa usana otisne, riječ je majka. A kome bi čovjek bolje i podario prvu svoju riječ, ako ne onoj, koja mu je pomoću Božjom dala život?

Majka, slatko je to ime, isprepleteno s tisućama uspomena za svako plemenito srce. Majka je predmet najuzvišenijih pjesama, najboljih umjetnina. Bogu i majci — veli poganski mudrac Aristotel — ne možemo nikada i ničim dovoljno iskazati zahvalnost. U Africi, kod nekog neprosvijećenog plemena postoji rečenica: Uzmi mi život, samo mi nemoj psovati majku. A koliko prekrasnih primjera zahvalnosti i ljubavi prema majci ne nalazimo kod poganskih Rimljana i Grka?

Plinije Mlađi nalazio se sa svojom obitelji u Miceni kad je strašno provalio Vezuv. Svi stanovnici potraže spas u bijegu, samo Plinije oklijevaše, jer mu je trebalo spasiti staru i slabašnu majku. A majka mu je bila draža od samoga života. Uzalud ga je majka zaklinjala da bježi s mjesta gdje mu je smrt bila neizbježna; u takvoj opasnosti nije htio ostaviti majku. Volio je s njom umrijeti, nego je bespomoćnu u skrajnoj nevolji ostaviti. Već je na njih pepeo padao, crni dim zrak ispunio i dan u najveću tamu pretvorio. Uokolo se ne čuje drugo nego jauk i plač, što je taj prizor još groznijim činilo. Ni to nije moglo dobrog sina od majke rastaviti. On je podigne na ramena i nosi je, a Bog mu blagoslovi djelo, jer mu uspije spasiti život i sebi i majci.

A kako se u ljubavi prema majci vlada naš Uzor i Učitelj Isus Krist? Približila se svrha njegova života, ali još kuca za majkom Njegovo Srce. Sve ostavlja, sve zaboravlja, sve prašta, ali Mu se s majkom ne da rastati. S križa, u zadnjem času ovozemnog života, ostavlja Je i preporučuje Ivanu učeniku: »Evo ti matere« (Iv 10, 17). Toliko je Isus ljubio svoju majku!

I zbilja, ako je ičije srce puno kad spomene ime majka, to je srce kršćanina. Kad poganin, nevjernik, izgubi majku, žalit će je kao što će je žaliti i kršćanin, ali on ne može da nađe utjehe u toj boli onako, kao što je može naći kršćanin. Kršćanin će podići svoje oči k nebu i tu će nazrijeti drugu majku, Majku koja ne umire, koja ne ostavlja nikada svoje dijete. U Spasiteljevim riječima: »Evo ti matere« svi sveti Oci nazrijevaju u Ivanu -- učeniku sve kršćane. Odatle razlog zašto Crkva na osobit način časti Mariju, jer je Ona majka svih kršćana. Zato Joj posvećuje mnoge dane pa i mjesece, zato Je naziva najljepšim i najslađim imenima, zato je Marija za svako kršćansko srce Ruža otajstvena, Ogledalo pravde, Majka ljubavi, zato je Kraljica svibnja.

I doista, kao da se i sama narav natječe u svibnju: nebo svojom vedrinom, more tišinom, ptičice cvrkutom, dubrave i polja zelenilom i cvijećem — da što bolje proslave Mariju.

Ovaj će se mjesec neprekidna pjesma Mariji k nebu dizati, a pjevat će je pastir uz svoje stado u debeloj hladovini, mornar na brodu usred sinjeg mora, težak u polju s motikom u ruci; sve što kršćanski osjeća i diše, sve će pjevati Mariji hvalu i iskazivati Joj djetinju ljubav i odanost.

Ne smijemo ni mi izostati pa našu pjesmu Mariji uskratiti. Slavimo Je — dakle — osobitim načinom u ovom mjesecu pjesmom i molitvom, slavimo Je iskazivanjem prave sinovske ljubavi i odanosti da tako uvijek i u svemu budemo dobra djeca naše dobre Majke Marije.

Marija će nam svake večeri govoriti riječi utjehe i o tome kakvi treba da budemo, kojom stazom života da krenemo, da bismo — učeći iz divnog primjera Njezina života — mogli jednom slaviti vječni svibanj u društvu Isusa i Marije Kraljice svibnja.

Slušajmo Njezin majčinski glas, odbacimo grijeh, popravimo život, sprovodimo u djelo Njezine spasonosne savjete i pobude jer Marija jest i ostaje svjetionik naših staza, ogledalo života, nada našega spasenja.

Ako Je budemo tako slavili, Marija će blagosloviti tu našu pobožnost, a mi ćemo najbolje pokazati da smo vjerna i poslušna djeca svoje Kraljice, Božje i naše Majke Marije.

Slavljena djevica, Kraljica svibnja, kojoj osobito u ovom mjesecu pletu raznovrsne vijence hvale i slave sva čista, kršćanska srca, bila nam na pomoć danas i uvijeke! Amen.

VJERA

Prva riječ, koju smo još kao djeca, prije nego smo i progovorili, izrekli, bila je riječ »vjera«. Kažem: prije nego smo progovorili, jer je nismo rekli na svoja usta, nego na usta svojih krasnih kumova i kuma.

Kad su nas ono prije toliko godina donijeli u crkvu da budemo kršteni, svećenik nas je u ime Božje upitao što od Crkve tražimo. Mjesto nas odgovoriše naši kumovi da tražimo vjeru.

— Prvo — dakle — što smo od Boga zatražili bila je vjera. Kad nam je Bog, da nam želju ispuni ulio u srce vjeru, očito je, da je vjera naš početak, naša prva dužnost, da je moramo cijeniti i po njoj živjeti.

Kad je Isus, da priskoči ljudskoj bijedi, pomogao ljudima čudesnim načinom, tražio je od njih prije svega vjeru. Gdje bi nju našao, tu bi i pomogao.

»Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti« (Mt 8, 2), rekao je gubavac Božanskom Učitelju. Nije li krasno u ovim riječima istaknuta vjera onog potrebnog čovjeka? »Hoću, očisti se!« odgovori mu Isus, i gubavac se očisti. Nije se ovaj još ni udaljio, kad eto dolazi rimski satnik, kojemu je sluga teško bolestan, i moli za njegovo zdravlje. Kako moli? »Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ, i ozdravit će sluga moj« (Mt 8, 8).

Ne pokazuje li ovaj poganin u naljepšem svjetlu svoju vjeru u svemogućnost Božju kad kaže: »Samo reci riječ, i ozdravit će sluga moj?« Ne priznaje li Ga najljepšim načinom gospodarom svega, kad očituje da je Bogu dostatna za pomoć i čudo samo jedna riječ? Da, to je bila prava, živa vjera, i to još jednog poganina, satnika, čovjeka koji je mnogo držao do sebe, svoje moći i ugleda.

Nerijetko se čuje prigovor: Danas je tako rijetka živa vjera; teško je čvrsto vjerovati. Trebalo bi naprotiv reći: Teško je riješiti se svojih mana i poroka, ostaviti zlo a prihvatiti dobro, kako to vjera uči i traži. Netom bi to učinili, vjera bi sama u našem srcu nicala i davala ploda kreposnog, svetog, vjerom prožetog života.

Gdje je drača, ne može da nikne mirisavo cvijeće, ne može da cvate ruža ljubavi ni ljiljan čistoće. Draču treba prije iščupati, iskorijeniti, istom onda pusta ledina može postati mirisav cvjetnjak.

Vjera je zajednici potrebna, rekao je otac revolucije i liberalizma Voltaire. Tim većma potrebna je vjera pojedincima, jer zajednicu sačinjavaju pojedinci.

Vjera prodire i u najzabitnije zakutke ljudskog srca, prodire onamo, gdje ne može da dopre nijedna vlast. Postoje vlasti i sudovi, kazne i tamnice, sve za ona zlodjela, koja su podložna ljudskoj ruci i ljudskom oku. Ali, što to vrijedi za one zločine koji se u srcu rađaju i u srcu ostaju ili za one što nisu doprli do ljudskog oka?

To je kadra da zapriječi i uništi jedino vjera. Srce, u kojemu nema vjere, pazi gleda li ga ljudsko oko, nastoji da se otme ljudskoj kazni, za drugo ga nije briga. Naprotiv, srce vjerom prožeto, malo mari za ljudski sud i hvalu, ono nastoji da očuva mir svoje savjesti, da dobro i pošteno živi gdje ga vide i ne vide.

Svi poroci nestaju gdje vjera prodre i vlada; nadomješta ih život ispunjen mirom, sigurnošću, ljubavlju i razumijevanjem, što vodi do sreće ovdje na zemlji, do potpunog blaženstva i trajne sreće u vječnosti.

Vjera je predznak našeg spasenja. »Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se; a tko ne uzvjeruje, osudit će se« (Mk 16, 16). Čovjek se — dakle — može spasiti samo po vjeri, koju je Krist Gospodin učio, jer »nema drugoga imena pod nebom (osim Isusa), danog ljudima, u kojem bismo se mogli spasiti«. Zato »onaj, koji hoće da dođe k Bogu, valja da vjeruje da ima Bog i da plaća onima koji Ga traže« (Heb 11, 6).

Najbolje ćemo očitovati svoju vjeru ako čitav naš život bude usklađen s Božjim i Crkvenim zapovijedima, jer će se tako sve u nama i oko nas pretvoriti u jedno veliko »Credo — Vjerujem« koje će snažno odjeknuti ovdje i u vječnosti.

Čuli smo kako je velika bila vjera poganskog stotnika, znamo kako su žarko vjerovali svi sveci i svetice, Božji ugodnici i raznovrsni uzori vjere i ostalih kreposti. Što istom da kažemo o vjeri Božje i naše Majke Marije?

Marijina je vjera odgovarala onoj velikoj svetosti, čistoći i milosti kojom je obilovala Njezina presveta duša. Pa kao što je u Marijinu srcu bilo više svetosti i milosti nego u svih svetaca zajedno, tako je i Njezina vjera veća i žarča od vjere svih svetaca i ostalih Božjih ugodnika. Tko — dakle — da opiše vjeru Marijinu, toga odabranog hrama žive vjere kojoj je temelje sazidao sam Gospodin još »u početku putova svojih« i dalje ih izgrađivao s toliko Božanske ljubavi i nježnosti preko sedmerostrukih teških iskušenja do savršene vjere u uskrsnuće i dugo željkovanog sjedinjenja po uznesenju?

Zapanjeni nad tolikom čvrstoćom Marijine besprimjerne vjere, poslušajmo Njezin glas: »Spasenje onima, koji idu putovima mojim! . . . Jer tko nađe mene, nađe život. Što želi, dobije od Gospoda« (Prič 8, 32-35).

Primjer

HAYDN I VJERA

Veliki glazbenik Josip Haydn, po djedu hrvatskoga roda, rodio se u Rohrau, u Donjoj Austriji, 31. ožujka 1732. Djetinjstvo i mladenaštvo do 18. godine proveo je u Beču kao pjevač crkvenog zbora sv. Stjepana. Bio je čista srca i vesele ćudi kroz cio život, premda je nesreća često pokucala i na njegova vrata. »Kad sjednem za glasovir«, govoraše, »ne zavidam nijednom kralju na njegovoj sreći«.

U glazbenoj struci bio je velik čovjek, priznat kao osnivač modernog orkestra, pa je po cijelom svijetu brao lovor-vijence, osobito u Austriji i Engleskoj. Nije se sramio svoje vjere, kojoj je uglavnom posvetio svoj glazbeni dar. Svoje oratorije, nabožne drame, klečeći je skladao. »Kada mislim na dobroga Boga, srce mi od radosti uzigra; stoga je takva i moja glazba . . . Nisam nikada bio tako pobožan kao u doba kad sam skladao oratorij »Stvaranje svijeta«. Dnevno sam se bacao na koljena pred Gospoda u oltarskom Sakramentu, da mi udijeli jakost za sretan svršetak djela«.

Kada je pred smrt prisustvovao izvedbi ovog oratorija, u času, kada su pjevali uz orkestar »i bi svjetlo«, to je sjajno mjesto na njega tako djelovalo, da se je digao i rukama uzdignutim prema nebu uskliknuo: to nije moje, odozgor sve dolazi.

Jednog dana posjeti ga jedan njegov učenik i donese mu misu, koju je sam uglazbio, da je meštar ocijeni. Haydn zatraži, da mu učenik odsvira tu misu. Ovaj poče svirati redom: »Kyrie — Gloria« itd. Meštar je samo klimnuo glavom: dobro, dobro!

Učenik zasvira »Credo«. Haydn naćuli uši; ali doskora poče navlačiti obrve i sve se više mrgoditi. Najzad nije mogao više izdržati. Ljutito prekide učenika: — Ne valja, ne valja! Čovječe, vaš je cijeli »Credo« piano-pianissimo — i opet piano. Gdje je forte? Zar se vjerovanje moli piano, ispod glasa? Jok, gospodine! Svetu vjeru moramo ispovijedati u fortissimu, ili bar u forte, neka nas cijeli svijet čuje.

Ovako veliki Haydn. Na putovanjima je s krunicom u ruci molio ruzarij. Pripovijedao je: »Ako se u skladanju namjerim na koju nesavladivu poteškoću, maknem se od glasovira, izmolim »Zdravo Marijo«, ili otiđem u kapelicu k Svetohraništu, a onda lagano nastavljam prekinuto skladanje«.

U njegovim se spisima i skladbama često nalazi: I. M. J. (Jesus, Maria, Joseph), Soli Deo gloria, Laus Deo.

Kako je živio, tako je i umro. Providen sakramentima umirućih, u zagrljaju Isusovu, kojega je javno ispovijedao i u svojim djelima slavio, ispustio je svoju plemenitu dušu. To je bilo u Beču 31. svibnja 1809.

(Zbirka primjera, I., Split 1959.)

ŠTO ZNAČI VJEROVATI ?

Sveti Ljudevit, kralj francuski, rado je boravio u dvorcu Poisay, gdje je bio kršten. Često je govorio da mu nema tako mila mjesta kao maleni Poisay. Kad mu jednom prigovoriše da ga je u Reimsu veća čast snašla, jer je tu bio krunjen za kralja francuskog, odgovori: »Ja ipak mnogo više cijenim Poisay koji mi je dao vjeru, nego Reims koji mi je dao vladalačku krunu«.

Toliku je vrijednost imala vjera u očima kralja Ljudevita. Toliku vrijednost treba da ima vjera u životu svakoga kršćanina.

A što — zapravo — znači vjera — vjerovati? Vjerovati — znači držati za istinu što nam netko kaže. Razlika je među vjerom i znanjem to što znanje ima svoj razlog u tome da nešto vidimo, dotičemo, sjetilima opažamo i razumom spoznajemo. Vjera naprotiv ima svoj razlog u tome da nešto, što svojim osjetilima ne opažamo ili do čega svojim razumom ne možemo doći, držimo za istinu zbog ugleda onoga koji nam to kaže.

Božanski Učitelj — da primjerom objasnimo — pretvorio je u Kani vodu u vino. Taj čin bio je za prisutne predmet znanja, jer su oni ono što je Isus učinio gledali i pili vino od vode pretvoreno. Taj isti čin za nas je predmet vjere, jer tome činu nismo bili prisutni, nego ga zbog

ugleda Evanđelja, koje nam taj čin opisuje, za istinu držimo.

Vjera je — dakle — stalno svjedočenje koje se temelji na svjedočanstvu drugoga. Zato sv. Pavao zove vjeru: »Tvrdo pouzdanje u ono čemu se nadamo, osvjedočenje o onom što ne vidimo« (Heb 11, 1). To osvjedočenje ne daje nam — dakako — ljudska vjera, jer nas ljudi mogu hotimično i nehotimično prevariti. To osvjedočenje pruža samo Božanska vjera, koja se temelji na svjedočanstvu Božjemu.

Tu Božansku vjeru zove Apostol žrtvom, jer vjerujući moramo žrtvovati Bogu razum i volju. Bog — dakle — traži u pitanjima vjere žrtvu razuma. Ne smijemo — naime — biti mudriji od samoga Boga, istražujući da li je to tako, što nam Bog objavljuje. Kad smo sigurni da nam je Bog nešto objavio, moramo napustiti istraživanje i prihvatiti kao nedvojbenu istinu, uza sve to što je ne možemo razumjeti. Zato uskrsnuli Pobjednik Isus Krist kori Apostola Tomu što nije htio vjerovati u Njegovo uskrsnuće dok se dodirom Njegovih rana nije osvjedočio: »Jer si me vidio, (Toma), vjerovao si. Blaženi, koji ne vidješe i vjerovaše!« (Iv 20, 29).

Time ne mislimo reći da vjera isključuje djelovanje razuma; dopušta neko istraživanje i razglabanje, ali se to ispitivanje ne smije baviti time da li je istinito ono što je Bog objavio, nego da li je Bog objavio i što je objavio. Smijemo istraživati da li je istina od Boga objavljena, i kad smo se uvjerili, prestaje daljno ispitivanje i istraživanje; naša je stroga dužnost tu istinu vjerovati pa bila i ne shvatljiva našem razumu.

Iako je vjera nad razumom, ipak ne može da bude prave opreke između vjere i razuma. Bog — naime — daje svjetlo ljudskom razumu kao što i objavljuje tajne i ulijeva vjeru u srce. A Bog ne može sama sebe zatajiti, niti se istina istini protiviti. Prividne opreke nastaju najčešće odatle, što ljudi često vjerske istine neće da tumače i razumiju onako kako ih Crkva shvaća i naučava.

Zdrav razum uvijek pokazuje temelje vjere i vjerom prosvjetljen obrađuje znanje Božanskih stvari. A vjera priskače razumu, izbavlja ga i čuva od zabluda te ga poučava svojim mnogostrukim znanjem.

Vjera traži također žrtvu volje, zato istine vjere moramo ljubiti, vrijednost im priznati i smatrati najvećom srećom to, što nam ih je Bog objavio.

Kako je velika u tome naša Majka Marija! Nijedan stvor nije toliko bio združen sa Stvoriteljima kao što je Marija združena sa Presvetim Trojstvom. Zato i nijedan stvor nije nosio tolike vjere u srcu kao Ona, Djevica vjerna! Toliko je vjerovala da Ju je vjera činila svetom. Drukčije nije moglo ni biti: Presveto Trojstvo, odredivši Mariju za Isusovu Majku, istodobno Ju je obdarilo svim krepostima i darovima kao i unapred predviđenim zaslugama Sina Božjega i Sina Njezina. A Marija je u svemu vjerovala i iskazivala zahvalnost Presvetom Trojstvu; jedina među smrtnicima bijaše Marija, koja je radi svoje velike vjere i duboke poniznosti zaslužila da može upravljati jedinstvenu hvalu Bogu: »Budi slava Ocu . . . Tebi, Oče moj! Budi slava Sinu . . . Tebi, Sine moj! I Duhu Svetomu . . . zaručniku duše moje!«

Ona koja toliko vjeruje i ljubi Boga više nego svi anđeli i svi sveti, ljubljena je od Boga više od svakoga drugog stvorenja; gleda Boga, uživa Boga i u Bogu slavu — više od svih blaženih duhova. Njezino je prijestolje

u Presvetom Trojstvu. Koliko Je Bog ljubi radi Njezine vjere, poniznosti i svetosti!

Molimo se Kraljici svibnja — Majci žive vjere, da nam očuva veliki dar vjere i nade.

Primjer

UČENJAK — VJERNIK

Kad je u srpnju 1937. godine umro Marconi, preselio se s njime u Očevu kuću čovjek, koji je pripadao ponosnome broju učenjaka i izumitelja poput Pasteura, Laplacea, Edissona. Sve što je zadnjih godina postignuto na području radio-tehnike, mora se svesti na istraživački i izumiteljski rad ovog vrlog učenjaka.

Marconi nije bio samo veliki izumitelj, nego i vjeran kršćanin. Krilaticu »slobodoumnika«, da znanost i kršćanska vjera ne idu skupa, sjajno opovrgavaju Marconijeva istraživanja i uspjesi. Na pitanje: Može li čovjek, koji je sebi podvrgao prirodu, vjerovati u Svemogućega Stvoritelja djetinjskom pobožnošću jednog kršćanina, odgovorio je Marconi svojim životom.

»Znanost može riješiti mnogu zagonetku prirode, ali ne može objasniti najveće tajne ljudskoga života i bića. Na to se pitanje bez vjere ne da odgovoriti. Znanost je izmjerila čudesnu brzinu zvijezda i planeta, ispitala je neizrecive dubine, izmjerila sićušne atome, osposobila nas je da govorimo između sebe preko beskrajnih udaljenosti, no koliko toga još ostaje neriješeno. Ni sva oštrina razuma, ni smjeli polet misli nije kadar skinuti veo s velike tajne smrti, te za čovjeka najveće tajne. Mi, ljudi znanosti, postigli smo velike uspjehe, no

oni su sitni i ništetni kad se usporede s onim što još čeka da bude otkriveno. Vjera, jedino vjera u Svemogućeg Stvoritelja čiju slavu moramo priznati, može nam pomoći da srčano gledamo u oči najvećim tajnama života i smrti.

Mnogo ima bezbožnika u svijetu. Njima smijem reći da nema sreće bez vjere. Zabluda je kad se veli da vjera i znanost ne mogu skupa, jer ima granica preko kojih nam znanost ne može pomoći, pomaže samo vjera«.

Te je duboke riječi završio preminuli učenjak i izumitelj potresnim priznanjem: »Ponosan sam što sam kršćanin, što vjerujem u Krista. Vjerujem u moć molitve, vjerujem ne samo kao kršćanin, kao katolik, nego i kao učenjak. Bežični aparat može prenijeti vijest preko oceana. Bežični aparat može slati valove do na kraj zemlje, ali ljudski duh može u obliku molitve slati valove u vječnost, koji pred Bogom dosižu cilj... Uvijek sam vjerovao da me je Bog uspjesima, koje je poklonio mojoj izumiteljskoj djelatnosti, učinio samo instrumentom svoje volje, da položim svjedočanstvo o Njegovoj moći«.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere, Zagreb 1956.)

POTREBA VJERE

Što je suncu svjetlost i toplina, biljki zemlja, ribi voda ili more, to je čovjeku vjera. I kao što se ne da zamisliti sunce bez svjetlosti i topline, tako se ne da zamisliti ni čovječanstvo bez vjere. Svjedok je tome povijest svih vremena i naroda. Povijest — naime — dokazuje da nikad nije bilo naroda koji ne bi vjerovao u neko Božanstvo, koji nije imao vjeru.

Narodi, koje objava Božja još nije bila prosvijetlila ni dovela do spoznaje pravoga Boga i prave vjere, stvarali su sebi božanstva, makar kadikad i smiješna, i time dokazali da je vjera zahtjev čovječjeg srca i razuma; da vjera ima svoj korijen u samoj čovječjoj naravi.

Pa sve kad i ne bi čovjek u srcu osjećao potrebu vjere, kad je ljubav Božanska ne bi bila usadila u svačije srce, čovjek bi je morao smisliti, kako ju je u svojoj mašti i smišljao, kad nije mogao ili nije znao do nje doći pravim putem. Bio bi morao — rekoh — smisliti neku vjeru, jer je njezin utjecaj na čovjeka i društvo uopće nužno potreban i nenadoknadiv.

Velike su blagodati vjere i za život i za vječnost. Osvrnut ćemo se samo na neke plodove kršćanske vjere.

Evropa ima da zahvali vjeri svoju kulturu. Još od svoga početka, u prvo doba kršćanstva, vjera nastoji oko prosvjete svojih sljedbenika. Crkva otvara osnovne, zatim srednje i visoke škole. U njezinu su perivoju nikli

različiti redovi kojih su članovi podali svoje tjelesne i umne sile službi uzgoja i nauke.

Crkva je sačuvala učena djela starih naroda od propasti. Dok se još za štampu nije znalo, redovnici po samostanima prepisuju znamenita djela starih Grka i Rimljana, ali i stvaraju nova.

Crkva je i umjetnost promicala. Nisu li još i danas crkve najvrednije građevine? Zađimo u crkve stare i nove, obađimo muzeje i galerije gdje se čuvaju čitave zbirke slika i kipova, odmah ćemo se osvjedočiti da je Crkva i u tome natkrilila sva stoljeća; a crkvena je glazba još i danas najuzvišenija, najbolja i najdublja.

Uza svu duševnu kulturu, Crkva nije zaboravila ni vremenito blagostanje naroda. Ona je prva podigla kuće za slijepe, gluhonijeme i sirote; gradila bolnice i druge karitativne zavode i ustanove, uzdržavala ih novcem svojih vjernika i za njih se brinula.

Tko da se još i danas ne divi njezinoj skrbi za gubavce na istoku i ostalim područjima, za izloženu djecu, unesrećenu mladež i bespomoćne starce?

U sjeni vjere nikli su brojni nabožni redovi jednog i drugog spola, koji su duševnu i tjelesnu snagu dali i daju za dobro drugoga. Zavirite u bolnice, sirotišta, uzgajališta, sjemeništa, posvuda ćete naći ljudi i žena koji samo za drugoga žive i rade i ne žele da im svijet imena pozna, još manje da ih obasiplje hvalama. No ima i takovih heroja ljubavi prema bližnjemu, kojih imena nisu mogla ostati nepoznata, kao ime jednog Damijana de Veuster koji je došao na otok Molokai gdje su dovodili gubavce da tamo umru. Došao je da pomogne i da spasava one duše za koje nitko nije mario, da im donese utjehu vjere i nadu u konačno oslobođenje i vječnu sreću. Došao je da

olakša i njihovu tjelesnu bijedu, da olakša patnju i proširi znanje za čistoću, međusobno pomaganje i olakšicu putem suvremenih lijekova i drugih pomagala. Došao je na Molokai da se posve posveti ljubavi bližnjega, da se žrtvuje do kraja, kako je i bilo jer je i sam dobio gubu i umro kao gubavac. A ima više takovih Damijana Veustera koji ostavljaju sve i odriču se svega, da bi se mogli potpunije žrtvovati ljubavi bijednika i potrebnih svake ruke.

Koliko je tako katolička vjera koristila ne samo zajednici nego i pojedincima? Mnoge je okorjele grešnike obratila i učinila ih sretnim. Mnogi su od njih postali dobrotvori čovječanstva i njihova se imena pronose kroz stoljeća. Mnoge je poučila, školovala, osokolila, usrećila. Crkva i danas združuje ljude u jedan divan, harmoničan bratski vez, učeći Kristovu nauku, da smo svi sinovi jednog Oca nebeskoga.

O potrebi vjere tako jasno govori sav život i povijest Majke Božje. Sam Gospodin Bog, u početku povijesti čovječanstva, govori o Njoj kao Izbaviteljici iz sužanjstva u koji je ljudski rod upao po grijehu prvih ljudi. Sa svojim Sinom postala je slavna Pobjednica sotone, a naša Osloboditeljica. Po Mariji i Isusu ustao je ljudski rod iz groba, oživio, da nastavi život milosti i da preko iskušenja i križeva života postigne pravu i nepropadljivu sreću u vječnosti.

Što bi bio naš život bez Marije, Majke Božje i Majke naše? Bio bi to život bez utjehe, bez nade, bez smirenja; život ispunjen gorčinom i očajem za vječnost.

Istina, imamo i danas teških udaraca, osjećamo rane i predviđamo druge teške borbe. Ali, trebamo li se za to

bojati, očajavati? Ona, kojoj je vjera bila sve, koja nas je spasila na početku, pomaže i pomoći će nam i ubuduće. Za Isusa i Mariju svaka je borba lagana, zato je lagana i za one koji se Njih drže i Njih zazivlju.

Uz nas je — dakle — Marija Pobjednica i Pomoćnica od početka, veliki Dar vjere koju nam je sam Bog dao kao Znak našega spasenja, koja i danas priskače s Isusom u pomoć, ako Je iskreno molimo, ako čvrsto vjerujemo i ako se pouzdano u milost nadamo.

Primjer

TU JE SREĆA

Čovjek bi mislio, da su filmski glumci zbilja potpuno sretni ljudi, ta zaslužuju toliko novaca! Glavni umjetnici dobivaju prema službenoj sjevero-američkoj tarifi 300.000 dolara godišnje. Imaju svega što im srce zaželi: svoju vilu, ladanje preko praznika, slavni su. Pa jesu li sretni?

Godine 1934—35. prikazivao se po cijelom svijetu film »Ljudi od Arana«. Svakoga je gledaoca diralo u srce kad je u filmu gledao kako ljudi na otocima uz sjeverozapadnu obalu Irske svladavaju bjesnoće mora, orkane, što zavijaju i ruše.

Glavni glumac, zvan King Tiger, sin onih samotnih otoka, jednim mahom postao je ljubimcem engleske publike. Najotmeniji krugovi Engleske smatrali su se počašćeni ako su ga mogli nazvati svojim gostom. U otmjenim dvoranama, koje su se kupale u svjetlu, sudjelovao je King Tiger na najfinijim gozbama, plesao sa kćerima milijunara. Kako se lako mogao obskrbiti za čitav život!

No jednog dana King Tiger netragom iščezne. Jednostavno je pobjegao. Dugo su ga tražili i napokon ga nađe neki novinar. Taj čovjek svjetskoga glasa sjedio je sada na rubu puta, pred jednom gomilom bazaltnog kamena, fućkao i pjevao kroz široki bijeli svijet i tucao kamenje. Postao je radnik na cesti i pri tom veseo i sretan.

»Onoga uživanja, plivanja u slasti i lasti nijesam više mogao izdržati«, — reče on novinaru, »a sad sam tako sretan«! Stara je istina: »Bogat biti ne znači biti zadovoljan, a zadovoljan biti, to znači biti bogat«.

U Sjevernoj Americi u siječnju 1938. oduze sebi život glasovita filmska glumica Rosamond Piemert. Svi su je smatrali najbezbrižnijom ženom SAD. Imala je čestita i sposobna muža koji ju je cijenio i ljubio. Imala je dvorac u najbogatijoj četvrti velegrada, dvoje prekrasne dječice, novaca za bacanje. Jednog su se dana djeca igrala na zelenoj tratini. Pred parkom stoji auto. Glumica priključi gumenu cijev na ispušač auta, drugi kraj povuče sa sobom u auto i zapali motor. Smrtonosni plin, koji je izlazio iz motora, struji u zatvorena kola. I za nekoliko minuta bila je Rosamond Piermert mrtva.

Što je najbezbrižniju ženu Amerike nagnalo da se ubije? Već odavna je njezinu dušu tištila krivnja: nevjera mužu. Nutarnja bol nadvladala je izvanjsku sreću. Grijeh ju je pratio poput crne sjene i strašio je sve više i više.

Ne čini čovjeka sretnim ni bogatstvo niti ikoja sreća izvana. Sreću ćeš naći iznutra, u vjeri, u čistoj, neokaljenoj duši.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

LJEPOTA VJERE

U svijetu je bezbroj staleža. Svi su — dakako — potrebiti, ali gledajte kako se međusobno razlikuju. U nekim se mora dan i noć teško umarati, a u nekima nema tjelesnog napora. Jedni se omalovažavaju, drugi se opet uvelike cijene.

Ova razlika uznemiruje više puta čovjeka i porađa neku zavist i napetost među staležima. Tu priskače vjera i kaže: Svi smo pred Bogom jednaki. Bog ne gleda na osobu ili na stalež, već na djela svakog pojedinca. Tko pošteno živi i radi, taj je velik pred Bogom, pa bio i najzadnji među ljudima. Tko naprotiv ne djeluje pravo i pošteno, pred Bogom je posve malen, pa bio i prvi među ljudima.

Vjera nadalje kaže: nejednakost u svijetu traje samo u smrtnom tijelu; u pravoj domovini, koja nas čeka preko groba, na mnogima će se ispuniti riječi Evanđelja: »Mnogi, koji su prvi, bit će posljednji, i mnogi, koji su posljednji, bit će prvi« (Mat 19, 30).

U svijetu je velika razlika i u imanju. Vjera ne daje prednost ni bogatstvu ni bogatašu. Ona brani vlasništvo pravedno stečeno, ali proklinje i nepravedno stečeni novac. U teške prekršaje ubraja izrabljivanje ubogih i naglasuje »blaženi siromasi u duhu«, a to su

oni koji nemaju srce priljubljeno uz bogatstvo. Vjera naređuje bogatašu da pomogne siromaha, a siromahu brani da bude zavidan i da otima bogataševo. Ona upozorava gdje se nalazi pravo bogatstvo, koje ni smrću ne prestaje, koje ne mogu ni lupeži ukrasti ni moljci izgristi, a to su dobra djela.

Kolika utjeha za čovjeka: nema srebra ni zlata, a bogat je. Srebro i zlato ne može zasititi čovječje srce, to čovjek prije ili poslije ostavlja; bogatstvo je ono što nas prati i preko groba: dobra djela i čista savjest.

Vjera olakšava rad i muku. Raditi moraš, a moraš i trpjeti. Koliko je težak rad i nesnosna muka onome koji nema vjere! Zar — dakle — da na svijetu samo radim i trpim? Čemu takav život? — Naprotiv, čovjek koji vjeruje posve drukčije snosi rad i muku, jer na sve to gleda u svjetlu vječnosti. Pri tom svjetlu vidi da će imati sretnu budućnost bude li marljivo radio i strpljivo nosio križeve koje mu je život nametnuo; sve će to brzo proći, a nagrada će biti vječna.

Vjera — napokon — rješava mnoge tajne života. Razum ti kaže da krepost zaslužuje nagradu, a zloća kaznu. No, što često vidimo? Pred nama se događaju protivne stvari: krepost se prezire, zloća pobjedu slavi. Razum ti kaže da bi u svijetu trebala da vlada pravda, a kad tamo, pravda je više puta potlačena, a sila i prevara pobjedu nose. Toj borbi razuma s činjenicama pristupa vjera i rješava što se čovjeku zagonetkom pričinja. Može zloća pobjedu slaviti, može se nepravda nad pravdom uznijeti, ali sve je to kratkog vijeka. Naskoro će nastupiti vječnost gdje će pravda zadobiti vječnu nagradu, a zloća vječnu kaznu.

Vjerski nauk potpuno rješava sve potrebe čovječjeg razuma i srca za sav život. Koliko je — dakle — ljepote u vjeri, toliko primjerene ljudskoj naravi i čovječjim potrebama!

Kao što je vjera svjetlo svijeta, tako je Marija svjetlo vjere i zvijezda u tami. U moru ljudskog života svima nam neprevarljivo pokazuje pravac kojim treba da idemo, da dođemo jednom u luku sretne vječnosti. Rješava mnoge zamršene zagonetke života, otkriva opasne vrtloge i nasipe koji ozbiljno prijete, ako ih ne zaobiđemo. Ona, puna svih kreposti, sjajnija od sunca i svih zvijezda prodire duboko u najzabitnije djelove srca, rastapa led i briše sve mrlje da ga ispuni žarkom ljubavlju prema Bogu i bližnjemu.

Marija i usred tame sja nad milijunima ljudskih srdaca kao Ona koja kod Boga ima silnu moć koju ulaže za dobro i spas svih naroda, svakoga čovjeka, osobito čovjeka-kršćanina. I kao što vjera zahvaća sav kršćanski život, sve rješava, svemu se nada, tako je i Marija postala središtem svega kršćanskog života, velika blagodat i ljepota vjere, jer je Majka našega Boga i prema tome najsavršeniji uzor svih kršćanskih kreposti.

Imamo — dakle — mnogo razloga da se divimo preslavnoj Majci Božjoj, da Joj se u dubokoj poniznosti i žarkom ufanju obraćamo za pomoć, da Je molimo neka nam uščuva dar vjere i isprosi od Sina svoga sve milosti, što su nam potrebne na životnom putu da se spasimo.

Primjer

FRED SNITE

Fred Snite rodio se 1910. godine u Chicagu. To što je njegova porodica bila milijunski bogata, nije mladoga čovjeka smetalo da kao revan katolik svaki dan prima svetu Pričest. Da ga nije otac, koji je bio već dosta star, odredio sebi za nasljednika u trgovini, Fred Snite bi zacijelo bio otišao i u samostan. Iz djetinjeg se poštovanja odrekao želje srca.

Prije nego što je stupio u upravu očeva poduzeća, pošao je s roditeljima na put oko svijeta. Na Filipinima je nenadano obolio. Kad su nastavili put u Kinu, bolest se pogoršala. Liječnici su govorili o teškoj gripi, a uistinu je to bila neka krajnje opasna uzetost, koja je najprije napala prste, zatim prsne mišiće, ošit i napokon sama pluća. Disanje je bivalo sve teže i teže.

U tom je položaju bio samo jedan jedini spas, i to umjetno disanje pomoću takozvanih čeličnih pluća.

Tako strpaše teškog bolesnika u neku čeličnu škrinju, iz koje viri samo glava. Uzeta pluća zamjenjuje električni motor. Samo na časak može bolesnik napustiti čelične cijevi što su mu postale stanom, stolom i posteljom.

Kakav život! Već od 1936. godine nalazi se Fred Snite tako reći živ u lijesu. Svijet gleda samo u malom zrcalu vrh glave, budući da stalno mora ležati na leđima. Što mu u tom položaju vrijedi sve bogatstvo, koje ne može uživati?

Fred Snite misli drukčije. U ruševini njegova tijela živi velika, plemenita duša. Fred Snite predao se svetoj Božjoj volji. Ne zaboravimo, da je taj čovjek

mlad i bogat. Koje li ga je snage moralo stajati predanje Bogu! Tko u takvim okolnostima može moliti »Gospodine, neka bude volja tvoja«, taj je bez sumnje velik čovjek, a Fred Snite to čini već godinama. Usto se i mnogo smije i šali i toliko je duševno jak da je, kako bi prinio Bogu još jednu žrtvu, zamolio roditelje neka uklone ogledalo preko kojega jedinoga njegovo oko još vidi svijet. Takav je Fred Snite.

Nije li čudnovato, što mi katolici tražimo primjere kreposti većinom samo na požutjelim listovima starih svetačkih legendi, dok oko nas cvatu cvjetovi najdivnijih boja i mirisa?

Zar Fred Snite više nema baš nikakvih ljudskih želja?

Ima. Gaji u srcu još jednu veliku želju. Htio bi putovati u Lurd, u svom čeličnom ormaru, preko mora, a onda dalje u posebno sagrađenom automobilu. To je putovanje doduše za njega mučenje, k tome veoma opasno, ali bi se ono tisuću puta isplatilo ako bi draga Majka Božja i na njemu učinila čudo. Od svega je srca odan Majci Božjoj. Ona je njegova utjeha i posljednja nada.

U ljetu 1939. uistinu i polazi na hodočašće. Prije odlaska Fred Snite kazuje u pero pismo za jednoga prijatelja.

»Hoću da dragoj Majci Božjoj, prema kojoj sam vazda gajio duboko štovanje, jednom od srca zahvalim što sam još na životu. Je li svrha moga puta da ozdravim? Hoću li biti razočaran ako toga ne postignem? Nipošto. Molit ću doduše Boga i Majku Božju da mi malo pomognu. Znam da to oni mogu. Ali se unaprijed podvrgavam Božjoj volji. Kako Bog hoće i Njego-

va sveta Majka, to drage volje primam... Ipak sam sretan. Kad biste znali koliko sam sretan, čak biste se rado mijenjali sa mnom...«

Tako piše Fred Snite. To što piše, jest čisto katolički. Problem njegovih patnja, njegove sreće, rješava njegova vjera. Tom je mladom, bogatom čovjeku u najdubljoj patnji posljednje utočište nebeska Majka. Pun pouzdanja dolazi izdaleka uz velike žrtve i opasnosti u Njezino milosno mjesto. Već iz daljine vapi: »Jedino Tebi prepuštam uslišanje mojih prošnja«. To je čisto i lijepo katolički.

Fred Snite nije u Lurdu ozdravio. Zašto ne? Zato što iz života, kako ga on provodi, izvire nepresušivo vrelo blagoslova za njega samoga i za mnoge druge koji se, jednako pritisnuti trpljenjem, na njegovu primjeru izgrađuju i podižu.

Život Freda Snita je unatoč najtežem križu lijep kao Marijina pjesma.

(R. Quardt: Primjeri)

VJERA — SREDSTVO ZA UZGOJ ZNAČAJA

Ako se samo letimično osvrnemo na život Apostola prije dolaska Duha Svetoga, možemo mnogo govoriti o njihovoj volji, ali o njihovim djelima malo. Pokazali su dobru volju, ali na djelu bijahu slabići, kukavice. Najbolja volja bez djela oblak je bez kiše, koji nanosi više štete nego koristi.

Kratki osvrt na ovu činjenicu. Isus poziva Apostole da budu svjedoci Njegova života i djela, a ovi se dragovoljno odazivlju. Puni dobre volje istog časa ostavljaju svoje siromaštvo, da slijede Isusa. Petar i Andrija napuštaju odmah istrošenu lađu i poderanu mrežu, još više, i svoga oca, i idu za Isusom. Matej, na sami Isusov pogled ostavlja gradska vrata, gdje je sjedio i od prolaznika carinu utjeravao, i slijedi Isusa. Tako i ostali.

Tko u ovom ne vidi svu dobru volju onih, koje je Isus pozvao da Ga slijede? Ali, i najbolja volja, ako ne pređe u djelo, nije ništa. U času kada je trebalo da svoju volju i djelom potvrde, kolike li promjene na njima! Isus je na pragu svoje muke. S obzirom na volju kojom su se Apostoli odazvali Njegovu pozivu da Ga slijede trebalo se nadati da će oni biti prvi koji će Ga u muci tješiti, sokoliti. A što se događa? Oni su upravo prvi

koji Mu još više ogorčuju posljednje časove života: Juda Ga prodaje, Petar Ga triput i to pod zakletvom niječe, ostali Ga ostavljaju, bježe, kriju se.

Volja im je — dakle — bila slaba, prolazna, nisu imali toliko potrebite duševne jakosti i ustrajnosti.

Pomanjkanje jakosti i ustrajnost volje — bez čega čovjek ne može doći do cilja jer na djelu smalaksa, propadne — nadoknadila im je vjera, koja je — nakon što su primili Duha Svetoga — osnažila njihovu volju, pokazala pravac i dovela ih do značaja.

Među tolikim — dakle — blagodatima što nam ih pruža vjera, nalazi se i to, što vjera budi, jača i snaži značaj u čovjeku, stavljajući u suglasje našu volju sa ćudorednim zahtjevima. Na to su smjerale i Spasiteljeve riječi, kad je govorio Apostolima o progonstvu i zlostavljanjima koja ih čekaju u životu, jer su sljedbenici Njegovi: »A vi ćete svjedočiti, jer ste od početka sa mnom« (Iv 15, 27). Htio im je reći: Nećete kao do sada biti plašivi, prevrtljivi, slabe trstike koje se na svaki ćuh vjetra sagiblju, nećete kao prije bježati, jer će vjera uzbuditi vaš značaj, a vi ćete ga posvjedočiti strpljivim i junačkim podnošenjem bijede i nevolje, pa i iste smrti.

I doista, koje li promjene na Apostolima nakon dolaska Duha Svetoga! Petar prvi, a svi ostali za njim, stupaju neustrašivo među narod, i prezirući istu smrt, propovijedaju propetog i uskrsnulog Spasitelja. Riječi i uvjerenje potvrđuju značajno svojom krvlju i smrću.

Cvijet, koji se ubire na stablu vjere, treba da krasi život svakoga kršćanina. Trebalo bi da se svi okite cvijetom značaja, kao najljepšim cvijećem lijepog i ugodnog proljeća. Ako ikada, a ono sigurno danas svijet nužno

treba značajnih ljudi i žena. Značajan čovjek ne boji se borbe, poteškoća, neprilika, koje svakoga u životu čekaju, jer ih takav zna svladati i prebroditi. Koliko vrijedi i manje nadaren, ali značajan čovjek, i koliko značaj utječe na odgoj u svijetu, lijepo govori naš domorodac sv. Jeronim, koji je za svoje doba govoreći o grčkim filozofima kazao: »O njima raspravlja samo gdjekoji stari i bezposleni gospodin za svojim pisaćim stolom, a o našim neukim ribarima raspravlja sav svijet«. Čovječanstvo se osvjedočilo — nastavlja drugi — da za odgoj ljudi više vrijede katakombe, nego rimske palače; pustinje tebaidske više, nego filozofske škole aleksandrinske i atenske.

Značaj podaje čovjeku tek pravu vrijednost, a značaj je čedo vjere. Da budemo značajni, budimo kršćani ne samo na riječi i po krštenju, nego u prvom redu na djelu, osobito u posluhu, revnosti i ljubavi, kako nas potiče vjera, kako zapovijeda Bog, kako uči kršćanstvo.

Najbolju školu za odgoj značaja naći ćemo u Marijinu životu. Ona, koju možemo nazvati da je pravi hram Božji, sva se darovala Bogu još u najranijoj svojoj dobi i ostala Mu potpuno odana, podložna i vjerna do smrti. Ni za jedan sami čas nije izgubila Boga pred očima, nego je bila uvijek budna, uvijek pripravna Bogu sve žrtvovati, samo da može ostati ponizna Njegova službenica.

Svi pobožni Učitelji, promatrajući život presvete Djevice, ne mogu da se nadive Njezinoj dubokoj poniznosti, anđeoskoj čednosti, veseloj poslušnosti, ustrpljivoj marljivosti, žarkoj pobožnosti, iskrenoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu, što sve upućuje na Njezin veliki zna-

čaj, koji Ju je izgradio u savršeni hram Božji. Bila je sva lijepa, sva blažena, sva sveta, kako je dolikovalo najodabranijoj kćeri od Gospoda, i kako je Božja Mudrost sve krasno uredila da Mati Sina Božjega za navijek bude divno ogledalo svih izvrsnosti, što ih Božje stvorenje uz Božju milost i dobru volju može imati!

Budimo zahvalni Bogu što nam je dao tako divan uzor u Mariji; budimo zahvalni presvetoj Božjoj Majci što nam tako divno svijetli raznovrsnim krepostima i molimo Je, da nam Ona uvijek bude Ogledalo, škola našega značaja i uz Isusa glavni predmet naše ljubavi.

Primjer

ODUŠEVLJENO ISPOVIJEDANJE KRISTA I MAJKE BOŽJE

Münchenska »Mjesna grupa« Keplerovog saveza priredila je u veljači 1911. god. javnu večer diskusije sa monistima. Monistički govornik dr. Horneffer završio je svoje predavanje riječima: »Čitav moj osjećaj se buni, kad gledam, kako već gotovo dva tisućljeća uzdižu čovjeka do božanstva, a on nije ni bio najsavršeniji«. Tada ustane zoolog profesor dr. Hauser (Berlin), i odgovori: »Nakon što je moj protivnik žarkim oduševljenjem priznao svoje lično vjersko uvjerenje, iznijeti ću i ja oduševljeno ispovijedanje. Ispovijedanje, koje će biti najbolje djelo moga vlastitog života. Evo čujte: Ne stidim se evanđelja o Kristu; Kristu, koga priznajem Sinom Božjim, Sinom neoskvrnjene nazaretske Djevice i Majke«.

U crkvi Naše drage Gospe u Puitieru na grobnom kamenu kardinala Pie uklesane su riječi: »Tuus sum ego, mater« — »Tvoj sam, Majko«. Ovo je bilo i geslo njegova života. Mladi, bogati nadareni student prikazao se Majci Božjoj kao dijete, riječima: »Tuus sum ego, mater«. Ovim riječima pristupio je oltaru da bude zaređen za svećenika, a kasnije za biskupa. Ovim riječima opraštao se od »Majke« u Marijinoj stolnoj crkvi uvijek, kad bi se spremao kuda na put. Ovim je riječima ostao vjeran čitavog svog života. Ovim se riječima oprostio i sa samim životom kad je umro kao 65-godišnji (18. V. 1880.) biskup — kardinal.

(Povijest svjedoči o Kristu, Zagreb, 1961)

ŽIVOT PO VJERI

Pred nekoliko godina sastala se u Dubrovniku dva gospodina. Jedan je bio gospar dubrovački, drugi stranac. U razgovoru posluži se stranac nekim riječima, koje mu nisu baš najbolje pristajale. Smućen time, dubrovački gospar mu reče: »Ili se obuci kako govoriš, ili govori kako si obučen!«

Primijenimo ove lijepe riječi na vjeru i recimo: »Ili živimo kako vjerujemo, ili vjerujmo kako živimo; vjeru djelom pokažimo!

Što vjera u tom pogledu uči, što traži? Traži što i zdrav razum traži: da budemo pošteni u mislima, riječima i djelima, da budemo potpuni ljudi, pravi značajevi.

Otvorimo knjigu nad knjigama i čitajmo: Pristupi Isusu jedan mladić i zapita: »Učitelju, što dobra moram činiti da postignem život vječni?« (Mt 19, 16).

Eto što od nas traži vjera: da vršimo zapovijedi. Ukratko, da ljubimo Boga i bližnjega.

Ako se osvrnemo na same sebe, jamačno ćemo naći više nedostataka. Ali ljubav Božja, koja nas je stvorila i vjeru nam u srce ulila, pruža pomoć našoj slabosti, pače i hrabri po izvorima milosti — po svojim Sakramentima.

Da se ukratko osvrnemo samo na sakramenat Pokore. Čemu služi? Tko se iskreno ispovijeda, taj najbolje zna veliku blagodat njegova učinka.

Pitajte onoga jadnog mladića, koji bijaše na rubu propasti, komu se nevolja i očaj čitala na licu, a sada se sav promijenio u tijelu i u duši. Odakle ta velika promjena? Ispovijedio se i sada se češće ispovijeda, što ranije nije činio. — Pitajte onoga zanatliju, do tada toliko zapuštenog, stalnog posjetioca krčama i pijanki, a sada toliko trijezna i radina. Njegova žena i djeca najbolje znaju čemu služi ispovijed. — Pitajte onu bijednu ženu, okruženu tolikim nevoljama, s mnogobrojnom djecom, zlostavljenu od muža. Htjela je više puta da u moru ili ponoru nađe kraj svojoj bijedi i jadu, ali ju je zadržala pomisao na Boga i djecu. Tužna lica i suznih očiju pristupa na ispovijed. Blaženi mir, utjeha, rekao bih i zadovoljstvo odsjeva joj s lica. Ustrpljivo snosi nevolje, ne suprostavlja se muževu prigovoru i zlostavljanju. Muž joj se čudi, divi joj se, ponovno je zavoli, napokon je počne i oponašati.

Sada samo ovo, ovako zbijeno rečeno, izbrojite: jedno samoubojstvo manje, nejakoj djeci sačuvana majka, sloga u obitelji, jedna kreposna obitelj više.

Svratite pogled i na onoga slugu: već dulje vremena okorišćuje se na štetu gospodara. Stisne ga jednom u duši i on pođe svećeniku. Iznenada stigne gospodaru nekoliko tisuća dinara. Brojite opet: jedan lupež manje, uklonjena sramota od jedne — možda i ugledne obitelji, jedan vjerni sluga više.

Eto života na koji poziva vjera, eto učinka njezinih milosnih dobara — Sakramenata.

Kad bi se svi kako treba ispovijedali, već bi sama Ispovijed izmijenila lice zemlje u pravome sjaju i svijet preobrazila. Redarstvo, tamnice, popravilišta, sve bi to bilo suvišno, jer bi krepost, ljubav i pravda kraljevale svijetom.

Svijet se može zamisliti u ovoj slici: s jedne strane koči se stari Babilon u kojem je Lucifer razvio svoju zastavu, pod koju zove ljude. Na zastavi lepršа zamamljiv natpis: Bogatstvo, naslade, časti. — S druge strane vidi se Jerusalim, mirni i sveti grad, grad Božji. Tu je Krist razvio svoju zastavu s jednostavnom devizom: Siromaštvo, samozataja, žrtva. Pod jednu od ovih zastava treba stupiti. Natpis prve zastave laskavo privlači srce, ali mi razum govori da je sve to na svijetu kratkotrajno. Natpis druge zastave donekle i straši srce, ali sigurno vodi k vječnoj radosti, trajnom trijumfu. Na nama je da odlučimo, dok vremena imamo.

Blaženu Djevicu pozdravlja Crkva riječima. »Dveri rajskih dvora« i »Vrata nebeska«. Marija je — dakle — prolaz kroz koji se ulazi u kraljevstvo Božje, u nebeski Jerusalim. Ona nam ulijeva najveću nadu da ćemo unići u kraljevstvo nebesko, ako budemo slijedili stope Njezina života. A te su stope: život po vjeri, život prema nauci Njezina Sina, koji Joj je povjerio sve blago stečeno mukom i smrću na križu i učinio Je vratima nebeskog Jerusalima, da primi sve one koji do kraja ustrajno i hrabro izdrže na uskoj i strmoj stazi vjere i nade.

Marija se ponizno klanjala Presvetom Trojstvu na putu života i u svojoj velikoj ljubavi prema Bogu željela da što više pretrpi za Boga koji je bio jedini cilj Njezina

života. Čvrsto i nepomično stajala je pod Križem i hrabrila druge. Velike žalosti Majke Božje nisu ostale nenagrađene, nego su Joj se pretvorile u velike radosti. Bog Ju je izabrao ne samo za svoju Majku, nego i za Družicu u djelu otkupljenja roda ljudskoga. Svojim molitvama i zaslugama postala je moguća kod Boga i Bog želi da Ga uprav po Mariji molimo. Želji Božjoj najbolje ćemo udovoljiti idući tragom Marijina života, u kojem, kao u ogledalu gledamo svu nauku i kreposti Kristove. Tada ćemo biti sigurni da je naš život potpuno usklađen s vjerom koja će nas dovesti do Isusa i Marije, do Božje krasote, kad nam se rastvore vrata nebeska po Onoj, koja je »Dveri rajskih dvora«.

Primjer

VJERA JE POTREBNA LJUDSKOM DRUŠTVU

Vozio se jednom odličan gospodin s radnikom u istom odjelu željeznice. Vlak projuri kraj križa, a radnik skine kapu. Gospodin se nasmije pa reče: »Kako može čovjek biti tako praznovjeran? Znanost je davno zabacila vjeru u Isusa«.

Radnik šuti. Vlak zalazi u tunel, a bili su sami. Sada radnik uhvati gospodina za vrat, stane ga daviti govoreći: »Dajte novac!«.

»Nemam« — odgovori prestrašeni gospodin.

»Imate« — veli njemu radnik. »Danas ste digli novac u banci, ja sam to vidio«.

To je bila istina, i gospodin u smrtnom strahu moli za milost.

Radnik ga pusti i reče mu: »Sami smo u tami, nema svjedoka, vi ste u mojim rukama, ali vam neću

ništa. Samo sam vam htio pokazati da vas je spasila ona vjera, kojoj ste se rugali«.

Gospodin odahnu, prođe ga strah, ali ga je prošla volja da se ruga vjeri.

Francuski senator Remaud dođe u Pariz. Da ne nosi novac uza se, dade gostioničaru, kod kojega je bio odsjeo, veću svotu na čuvanje. Ovaj ga upita, da li će mu dati potvrdu.

Senator odvrati: »Ne! Bog je vidio«.

Gostioničar se nasmija: »Zar vi vjerujete u Boga?«

»Bez dvojbe«, bio je odgovor. »A vi?«

»Ja ne vjerujem« — veli mu gostioničar.

Nato će senator: »Ej, kad je tako, dajte mi svakako potvrdu«.

Voltaire (+ 1778.), zaklet neprijatelj Crkve, morao je priznati: »Gdje postoji ljudsko društvo, tamo mora biti vjere. Zakoni bdiju nad javnim prestupcima, a vjera i nad sakrivenim.

(Zbirka primjera, I.)

NAŠA CRKVA

Ima već dvije tisuće godina da je Isus usporedio svoju Crkvu s kvascem i zrnom gorušičnim. Tim je htio zorno pokazati kako od malena kvasca uskisne i naraste kruh; kako se iz gorušičnog zrna razvija dosta velika stabljika, pa da će se tako iz malog početka razviti i Njegova Crkva.

Povijest kroz dugi niz godina svjedoči da se je Kristova usporedba s kvascem i malenim zrnom na Njegovoj Crkvi doslovno ispunila; Njegove je riječi povijest u svemu potvrdila.

Tri tisuće vjernika brojila je Crkva u svome početku. Apostoli, prvi učitelji Crkve, bili su siromašni, neuki ribari, koji su svojim priprostim riječima širili Kristovu nauku. Židovstvo i poganstvo podiže se da ih uništi; pojavili su se i krivi učitelji, a Crkva uza sve to razvi se u ogromno stablo i grane joj se pružiše do najudaljenijih granica zemlje. Tako radi Bog. Ni iz čega i malena podiže i stvara velika i trajna djela. Sasvim protivno događa se s ljudskim djelima.

Aleksandar Veliki podigao je svjetsko carstvo. Tako veliko da se govorilo da u njegovu carstvu sunce ne zapada. A nakon njegove smrti? Ogromno se carstvo raspalo na svoje dijelove.

Krivovjerac Arije uspio je zavesti milione ljudi. Ljudski sudeći izgledalo je da će Crkve posve nestati. No što se događa? Arijanstvo iščeznu kao da se nije nikada ni pojavilo, a na njegovim ruševinama Crkva katolička razvi svoju pobjedonosnu zastavu.

Drugačije ne može ni biti. Crkva je djelo Božje, za koje je sam Bog rekao: »I vrata paklena neće je nadvladati« (Mt 16, 18). Lijepo je o tome još u ono doba razložio učeni Gamalijel pred židovskim visokim vijećem: »Pustite u miru te ljude — mislio je na Apostole — jer ako je njihovo djelo ljudsko, po sebi će propasti; ako je Božje, nema ga tko će mu odoljeti«.

U nizu vjekova Crkva je doista dokazala da je djelo Božje. Već sama činjenica da je kroz stoljeća odoljela svim i najstrašnijim progonima, napadajima, svakovrsnim zlostavljanjima, kadra je da nas utvrdi u vjeri, ufanju i ljubavi prema Bogu i Njegovoj Crkvi.

U jednom velikom minhenskom muzeju nalazi se jedno staro kršćansko, umjetničko djelo, izrađeno iz slonove kosti. Prikazuje crkvu sv. Groba u Jerusalimu. Uz crkvu nalazi se stablo puno voća, koje ptice kljuvaju. Jedno i drugo ujedno simbol je gorušičnog stabla i Katoličke Crkve, u kojoj crpimo utjehu, snagu i nadu kroz sav život.

Crkva nas prati od kolijevke do groba s najvećom brigom i pažnjom. Što više, brine se za nas i s onu stranu groba, pomažući nas molitvama, žrtvom sv. Mise i drugim prikladnim sredstvima. Daje nam snagu da uzmognemo snositi ljudske slabosti, uči kako ćemo uvrede oprostiti, kako treba da ljubimo i bratski živimo. Nije li velika sreća za nas, što se nalazimo u sjeni ovog bogatog stabla — Crkve i njegovim se plodom uzdržavamo?

Mnogi i najveći ljudi: carevi, kraljevi, vojskovođe, pjesnici, književnici, ljudi od znanosti i umijeća svake vrsti smatrali su najvećom svojom čašću upravo to, što su članovi Katoličke Crkve. Za mnoge je njihova pripadnost Crkvi bila mnogo važnija, nego da im zlatna kruna sjaji na glavi, da im uzvišeno čelo kruni.

Kraljica Kristina, kći protestantskog švedskog kralja Gustava Adolfa, odrekla se prijestolja da bi mogla preći u Katoličku Crkvu. U Imsbruck-u bila je primljena u krilo Crkve i tom prigodom poklonila je svoju krunu Majci Božjoj u Njezinu svetištu u Loretu. Zatim je otišla u Rim i tu se nastanila.

Mi smo — hvala Bogu — rođeni u Katoličkoj Crkvi, a drugi je moraju tražiti i to više puta uz goleme poteškoće. O tome svjedoče mnogobrojni obraćenici raznovrsnih staleža i nacija, osobito bivši protestanti, od kojih i danas mnogi i to najistaknutiji prelaze u krilo naše svete Katoličke Crkve. — Protestantska spisateljica, grofica Ida Halm, nezadovoljna svojom protestantskom vjerom, poduzela je naučna putovanja s namjerom da proučava razne vjere i napokon sva sretna i zadovoljna stupi u Katoličku Crkvu. Evo što ona o tome piše: »Sretni su, koji su se rodili u Katoličkoj Crkvi; ja sam tu Crkvu istom nakon dugog istraživanja našla, i sada sam i ja sretna; čini mi se kao da sam od prosjakinje postala kraljica«.

Budimo ponosni što smo rođeni i odgojeni u Katoličkoj Crkvi. Živimo po njezinim načelima, branimo njezinu čast i prava, budimo svugdje i u svemu katolici na djelu!

Žalosno je vidjeti kako neki nazovi-kršćani-katolici nemaju na sebi gotovo ništa kršćanskoga, osim svoga

imena. Ne znaju za crkvena vrata, ne poznaju Sakramente, ne znaju moliti. Nekima su — pak — poznate samo dvije kršćanske svetkovine: Božić i Uskrs, ali često ni to da Crkvu pohode i da se Bogu poklone, nego da se bezbrižno zabave i obilnije napune svoje stolove.

Opskrbite se — dakle — kršćanskim krepostima, budite kršćani u životu i na smrti, kako nas to nuka Majka Božja — Kraljica svete Crkve, pomoć i dika kršćana, zagovornica i pomoćnica.

Već u prvim danima Crkve Marija je Stup i obrana njezina. Ona je odmah nakon Uzašašća Njezina Sina postala nenadoknadivom pomoći vjernicima i majkom Apostola. Bila je najslađa, najmilija ovčica Petrova, njegova osobita zaštita, pomoć i podstrek u prvim danima Crkve. Žarko je sudjelovala u euharistijskom sjedinjenju i u zajednici s Apostolima molila da dostojni budu primiti darove Duha Svetoga, što im je obećao Isus, za neustrašivo upravljanje svetom Crkvom. Kad su — pak — oluje stale prijetiti Crkvi, počam od zlostavljanja sinagoge, krive vjere i bezvjerstva do svakovrsnog nasilja i progonstva, Marija uzima Crkvu pod svoje materinsko okrilje, i tako Crkva jača u Njenu naručju, na žarkoj toplini Duha Svetoga.

Po Marijinoj pomoći i obrani Crkva je okupila oko sebe narode širom svijeta, bez obzira na rasnu pripadnost, boju kože, način života i slično. Ona je još uvijek glavni oslon misijonara i svih širitelja kraljevstva Kristova na zemlji i u dušama. I danas, kao i prije, Marija nije prestala čuvati, braniti i brinuti se za Crkvu Njezina Sina, nego još i sada drži pripravne ruke na prsima da

pruži obilnu majčinsku pomoć pripadnicima svete Crkve ovoga vremena i svih pokoljenja.

Odjevena suncem, okrunjena zvijezdama, Kraljica Crkve stoji na rubu mjeseca revna, jaka, moćna, ljubezna i milostiva kao spasenje naroda, pripravna da pomogne i ohrabri gdjegod se za to ukaže potreba. Ona i nama dovikuje: »Gore srca! Uzdignite povjerljivo oči prema nebu i ne zaboravite da ste djeca jedne majke Crkve — duhovne zaručnice mojega Sina, koji i danas pobjeđuje, živi i vlada u nebu i na zemlji!«

Primjer

SANTA MARIA

Santa Maria-Sveta Marija — zvao se brod kojim je isplovio Kolumbo 1492. godine. Tražio je novi put u Indiju, a našao je novi svijet.

Plovidba je išla ravno prema zapadu, stalno prema zapadu, prema zalazu sunca. Cilj je putovanja bio neizvjestan. Kroz dva mjeseca smioni su ljudi vidjeli samo vodu ispod sebe i nebo iznad sebe. Kolumbo je već imao za sobom silne oluje i jednu opasnu pobunu, kad je napokon pristao u Americi. Prvi otok, gdje je pristao, nazvao je San Salvador, Zemlja Svetoga Spasitelja. »Santa Mariom« Kolumbo je sigurno prispio u novi svijet, u zemlju Svetoga Spasitelja.

I mi putujemo. I naš put ide stalno prema zapadu, prema zalazu sunca, ususret smrti. I naš cilj je novi svijet, San Salvador, Zemlja Svetoga Spasitelja u nebu. Hoćemo li postići taj cilj? Ništa nije neizvjesnije od toga. Silne oluje prijete izvana, opasne pobune iznutra.

Toliki su već pretrpjeli brodolom na moru života i zauvijek propali.

Zato moramo kao Kolumbo putovati »Santa Mariom«, lađom svete Crkve. Nitko nema tako vještog i odvažnog kormilara kao Crkva. Pod tim kormilarom — Petrom — najsigurnije ćemo prispjeti u zemlju Svetoga Spasitelja, u nebo. Marija nam pokazuje put. Ne zaboravimo, »Santa Maria« znači i srdačno štovanje Majke Božje.

Marija je Zvijezda mora i Vrata neba.

»Ne vjerujem«, kaže sveti Alfons Liguori »da se pakao može podičiti da ima ijednoga stanovnika koji je gajio pravu pobožnost prema Majci Božjoj«.

Sveti Bernardo kaže: »Marija je arka u kojoj ostaje pošteđen od vječnoga brodoloma svaki koji se uteče k njoj u zaštitu«.

»Santa Mariom« se najsigurnije dolazi u Zemlju Svetoga Spasitelja, u nebo.

(R. Quardt: Primjeri)

ČAST KUĆI BOŽJOJ

»Kad uđe (Isus) u Jeruzalem, uzbuni se sav grad«. »Tko je to?« pitali su. Mnoštvo je naroda govorilo: »To je Isus, prorok iz Nazareta u Galileji!« Potom uđe Isus u hram Božji, istjera van sve kupce i prodavaoce u hramu, isprevrne stolove mjenjačima i klupe trgovcima golubova. I reče im: »Stoji pisano: Kuća moja neka se zove kuća molitve! A vi načiniste od nje spilju razbojničku!« — (Mt 21, 10—13).

Svaka uvreda nanesena Bogu vrlo je teška, ali uvreda koju Mu nanosimo nedoličnim vladanjem u crkvi gotovo je neprispodobiva. To se vidi iz načina kako Bog kazni one koji pogrđuju kuću Božju.

Kad su Adam i Eva sagriješili, Bog ne dolazi k njima da ih kazni, nego se služi anđelom, da ih istjera iz raja zemaljskoga. Kad hoće da kazni Kananejce za zločine, šalje na njih jata komaraca i ovi natjeraju Kananejce u bijeg. Egipćani ne puštaju Izraelski narod, a Bog ih kazni opet po anđelu, koji obilazi kuće egipatske i ništi prvence njihove. Možemo prelistati cijelu povijest Staroga i Novoga Zavjeta i nećemo naći da je Bog ikada neposredno, uprav svojom rukom kaznio ljude, za razna zlodjela, nego uprav onda kada je vidio da pogrđuju Njegov hram.

Kada je — dakle — o židovskom vazmu ušao u Jerusalimski hram i u njemu našao ljude gdje trguju i mijenjaju novac, nije se Isus u tom slučaju poslužio ni anđelima ni drugim stvorenjima, već je sam načinio bič od konopa i svojom rukom istjerao iz hrama trgovce i mjenjače. Samo u ovom slučaju, kad se radi o obezčašćenju Njegove kuće, On, inače dobar i miran, diže svoju ruku na kaznu. Po tomu možemo najbolje spoznati kolik grijeh čini onaj koji pogrđuje kuću Božju.

Bog je svuda: na nebu, na zemlji i na svakome mjestu. On ispunja nebo i zemlju, zato bi bila naša dužnost da Ga častimo na svakom mjestu. Ali kako je teško da budemo svugdje i uvijek sabrani — s obzirom na raznoliku djelatnost, zanimanje i druge okolnosti — Bog se zadovoljava da Ga barem u crkvi osobitim načinom častimo, da Mu poklon iskazujemo. Iako posvudašan, On je samo neka mjesta izabrao gdje traži dostojan poklon, zato je osobito važno da Ga upravo na tom mjestu svim svojim bićem častimo i slavimo.

Koliko nam je Bog mjesta ostavio za razgovor, šalu, igru, smijeh i druge zabave! Koliko nam je vremena dao na raspolaganje! Kako — onda — da se svega toga u crkvi najbrižnije ne čuvamo? Sjetimo se kako sv. Pavao kori Korinćane zbog njihova nesvjesnog i bezbrižnog ponašanja na vjerskim sastancima: »Zar nemate kuća da jedete i pijete? Ili prezirete Crkvu Božju, i sramotite one, koji nemaju? Što ću vam reći? Da vas pohvalim? U tom vas ne hvalim« (1 Kor 11, 22). Pomislimo i na razliku hrama u Starom Zavjetu i kršćanske crkve: hram Starog Zavjeta bio je samo sjena, tamna slika naše crkve. I kad je Isus onako teško, vlastitom rukom kaznio oskvrnitelje starozavjetnog hrama, zar Ga može manje vrijeđati nedolično ponašanje u crkvi Njegovoj?

Već su pogani svoje hramove toliko častili, da bi nas njihov primjer u mnogome morao zastidjeti. Poganin Seneka piše: »Ulazimo u hramove uredno: kad pristupamo žrtvi, pognimo lice, ovijmo haljine svoje u znak čednosti i poniznosti«. — Povijest pripovijeda, kako bi stari Germani sagnuti i u velikoj šutnji ulazili u šume, posvećene njihovim bogovima. — Saraceni nisu nikada ulazili u svoje hramove — iako poganske — nego bosonogi, da tako iskažu počitanje bogovima. — Stari Grci u svojim hramovima, dok bi se žrtvovalo, ne bi se usudili ni maknuti da ne bi prekinuli tajanstvenu šutnju koja je vladala u njihovim hramovima.

Zar ne bi — dakle — naš dobri Bog mogao — tako rekuć — zavidjeti jednom Jupitru, Saturnu, Perunu i ostalim poganskim bogovima, videći kojom pobožnošću i strahopočitanjem narod pred njima stoji, dok im žrtvuje životinje? Neka se zato svaki od nas pita: kako se ja ponašam dok se sam Bog za mene žrtvuje? Iskazujem li ja svojemu Bogu-Otkupitelju i Majci Njegovoj dolično i dužno poštovanje i čast?

Sv. Ivan Zlatoust razmišljajući o kršćanima koji se u crkvi slabije vladaju pita sam sebe: kakvi su to kršćani izvan crkve, kad se u crkvi tako ponašaju? Ako ih tako valovi drmaju u luci, što neće na širokom moru?

Kad su Goti pod Alarikom provalili u Rim, bijesnili su — kako nam povijest kaže — gore od ikakve zvijeri. Sve su ništili, rušili, palili, ubijali, pljačkali. Nisu štedili ni bolnice ni bolesnika, pa ni same grobove pokojnika. Ali za čudo, nijednu crkvu nisu dirnuli. Što više, Alarik izda naredbu da se ne smiju progoniti oni,

koji su pribjegli u crkvu. Tako su crkve bile pune raznolikih bjegunaca, koji su u njima spasili život.

Mi se — pak — spasavamo po molitvi, Sakramentima, milosti i Žrtvi, ali i po pohađanju crkve koju nam je Bog označio za podavanje hvale Presvetom Trojstvu, Majci Božjoj, Svecima i Anđelima, kao i po tome kako se u crkvi vladamo, koliko smo sabrani, čedni i pobožni; koliko i kako našom revnosti i molitvom u crkvi Boga slavimo, da bi nam molitve bile uslišane. Dužnost nam je davati svakome svoje, ali u prvom redu Bogu što je Božje: poštovanje i čast kući Božjoj!

Majka Božja nas uči svojim divnim primjerom kako nam se treba ponašati u crkvi i okoristiti se svim dobrima, što nam ih Bog daje. Stara predaja veli da je presveta Djevica u veoma ranoj dobi — kad Joj je bilo tri godine — bila prikazana od Njezinih roditelja u hramu na službu Bogu. Marija — cvijet svake kreposti jasnije je čula Njegov glas, intimnije gajila nadahnuća, revnije slušala nauku sv. Pisma i neprestano bila združena sa svojim Bogom. Tu se je Marija do četrnaeste godine pripremala za buduće svoje zvanje: majke obećanog Spasitelja — za kojim je skupa s prorocima čeznula i vapila — i suspasiteljice čovječanstva. I kasnije Marija, sva sveta i lijepa, iskazuje osobito poštovanje i čast Bogu u sjeni jerusalimskoga hrama, kamo je radosno i revno polazila, osobito u danima koji su bili propisani za posjećivanje hrama. Sigurno je i tada Njezina duša zanosno klicala »Magnifikat«, koji se prelio u divnu psalmodiju u čast Bogu Stvoritelju, Posvetitelju i Darovatelju svakoga dobra!

Ako se Marija, velika i divna Djevica, u najdubljoj poniznosti i najvećoj ljubavi Bogu u hramu posvećivala, najsabranije na Boga mislila i od Njega pomoć i zaštitu molila, zar da nas ne obuzme osjećaj udivljenja i iskrene želje nasljedovati Nju, Kraljicu svih kreposti?

Samo je onaj iskreno pobožan Mariji koji nasljeduje Njezine kreposti. Nasljedujmo Je — dakle — i u Njezinoj revnosti i ljubavi prema kući Božjoj; učimo se od Nje pobožnosti, molitvi, razmatranju, revnosti u slušanju riječi Božje, da po prisutnosti i vladanja u crkvi također postanemo i ostanemo kreposni, Bogu odani.

Primjer

NAPOLEON I
I NJEGOVI OFICIRI NA SV. MISI

Francuskinja vojvotkinja d'Abrantes ostavila je u svojim uspomenama opisan ovaj poučni događaj, koji ulijeva poštovanje prema crkvi.

Bilo je to prvih godina carevanja Napoleona I. Upravo na Badnji dan general bijaše sazvao na ručak mnogo časnika, koji su imali isti stepen časti; među njima i jednoga francuskoga maršala.

Kad je svršio ručak, svi se uzvanici zapitaše, kako će sprovesti preostali dio večeri. Jedan od uzvanika reče slobodno:

»Pođimo na ponoćku«.

I svi uzvanici prihvatiše u jedan glas:

»Neka bude tako, svi na ponoćku«.

Ušli su u crkvu sv. Roka. Naravski, ušli su bez pobožnosti, na po pijani poslije vesele večere, ne za

drugo nego da se pozabave i zadovolje svoju znatiželjnost.

Iznenada stupi među njih jedan čovjek, malena uzrasta. Stajaše tu ogrnut svojom kabanicom. Onda im reče jakim glasom, izrazom strogim:

»Zlo je to, što vi činite. Kada se ulazi u crkvu, treba se vladati onako kako se dolikuje svetom mjestu. Poštujte crkvu i mučite, gospodo!«

Taj čovjek bijaše car Napoleon I., koji je čuvao stražu u crkvi sv. Roka u Parizu.

Lijepo je rekao Henrik Lavedan (1859—1940.), glasovit francuski pisac, koji se obratio početkom Prvoga svjetskoga rata:

»Crkva je mjesto koje zatvara i okuplja u sebi najviše dragocjenih i milih ljudskih uspomena. Tu su krštenja, ženidbe, smrti. Crkva je prijeko potrebna, bez nje ne možeš biti. Ona je ognjište, društvo, tvrđava.

Crkva krije u sebi tu divotu, da iz nje, makar i trenom boravio tu, vazda izlaziš bolji ili barem manje zločest, no što si ušao u nju. Da, makar ne sjedio ondje više od dvije minute, makar naprosto gledao oko sebe, vječno se i tajno čudo ipak zbiva. Šutnja crkvena govori. I kako govori!«.

(Zbirka primjera, III., Split, 1960.)

BOŽJA PROVIDNOST

Jednom je Isusa, dok je išao s druge strane Galilejskoga mora, pratilo veliko mnoštvo naroda. Vidjeli su čudesa koja je činio na bolesnicima, zato su Ga htjeli što više promatrati, što više slušati. Isus ih je poučavao o kraljevstvu Božjem i na koji se način to kraljevstvo postiže. Kad je tako svojim blagim i slatkim govorom zasitio pamet i srce njihovo, ne zaboravlja ni njihove svagdanje potrebe. Zato reče Filipu: »Odakle ćemo kupiti kruha, da ovi jedu?« A ovo reče, da ga kuša jer je sam znao što će činiti« (Iv 6, 5—6). S pet ječmenih kruhova i dvije ribe nahranio je Isus oko pet tisuća ljudi, i sakupiše dvanaest košarica ulomaka od pet kruhova, što preteče iza onih što su jeli. Nije li Božanski Učitelj ovim činom divno pokazao svoju providnost?

Božja Providnost! Da li ste ikad dublje uronili u tu riječ, malo jače prokušali njezinu snagu? Koliko je sama ta riječ ljudi iz očaja izvukla i to uprav u času, kad nisu više znali komu bi se utekli, kad su mislili da je za njih sve svršeno, da im pomoći i spasa nema. Uprav tada ih je ta riječ osokolila, podigla, kao što se osokoli mornar, kad nenadno ugleda kopno, dok je mislio da se u dalekoj pučini gubi i tone.

Providnost Božja bdije nad nama — to nas vjera uči —kao što brižna majka bdije nad svojim djetetom.

Providnost ne možemo od Boga odijeliti, jer je ona uključena u Božju mudrost, dobrotu i svemogućstvo.

Bog je sama mudrost, a u svojoj mudrosti vidi i pozna svaku i najmanju i najskrovitiju našu potrebu. K Njegovoj mudrosti, koja sve zna i vidi, pristupa Njegova dobrota, koja je tako neizmjerna, kako je neizmjeran sam Bog; neizmjerna dobrota ne pušta da skapava čovjek koji pomoć Božju zaslužuje, nego hoće da mu se providi. Način i sredstva za pomoć ne treba tražiti, jer je s mudrosti i dobrotom združena svemogućnost Božja, koja može kakogod hoće da čovjeku pomogne.

Providnost uzdrži u čovjeku pouzdanje, pa kako providnost nikad ne prestaje, tako ne smije nikada prestati ni naše pouzdanje u Boga.

Tri su glavna razloga s kojih kršćanin treba da se pouzdava u Božju providnost:

Prvo, što je kršćanin po sakramentu krštenja osobitim načinom od Boga posinjen. Zar će — dakle — dobar otac uskratiti ono što je potrebito Njegovu djetetu, osobito ako dijete zaslužuje još i očinju ljubav? Sigurno neće. Tim će manje uskratiti nama svagdanje naše potrebe dobri naš Otac nebeski, koji »hrani ptice nebeske« i »odijeva cvijeće u polju«, jer smo Mu draži i daleko pretežniji od njih.

Drugo, radi čega treba da se pouzdavamo u Božju providnost jest to, što je Bog vjeran u svome obećanju; vjera nas uči, da je Bog svakome svoju pomoć obećao.

I zbilja, da Bog ispuni svoje obećanje, Jakov prima blagoslov prvorodstva od oca svoga Izaka, iako na nj nije imao prava. Tko je — dakle — učinio da se Jakov odijelio od očinske kuće, tko ga je skrbio na putu, tko

pomogao svladati neprilike i poteškoće, a na njegovu povratku umekšao srce Ezavljevo i potaknuo ga na ljubav i praštanje? To je sve rukovodila Božja Providnost, da se ispune Božja obećanja. A takovih primjera kroz povijest ima mnogo.

Treće, zašto treba da se pouzdavamo u Božju providnost jest to, što Bog može da nam poda što je obećao.

Nije li Bog to divno pokazao na mladome Davidu? Tko je učinio da David izvojšti pobjedu nad gorostasim Golijatom? Tko mu je pomogao da dođe u kuću Saulovu i branio ga od Saulove srdžbe? Tko ga je na prijestolju uzdržao i očuvao od odmetnika sina? Providnost i ništa drugo!

Bog je pravi, predobri Otac velike ljudske obitelji, i kao marljivi »domaćin« daje svima tolika dobra. Njegova se providnost i za nas misli, ali ne zaboravimo da i mi moramo s naše strane činiti ono što možemo. Bilo bi doista smiješno da netko sjedne, prekriži ruke, napusti svaki rad i reče: Providnost će se za mene misliti. Ili učenik da zanemari studij, odbaci knjige i reče: Providnost će ipak za mene nešto učiniti. To bi značilo kušati Boga, tražiti od Njega čudo. Providnost će se za nas uvijek misliti, ako i mi budemo činili ono što nam nalaže dužnost i što nam sile dopuštaju.

Kad znamo da Bog upravlja svijetom, pokorit ćemo se rado Njegovim odlukama — makar nas i nevolje snašle — jer znamo: »Koga ljubi Gospodin, onoga i pokara« (Heb 12, 6). Neće nam ni nevolje biti tako teške, dapače, mogu nam biti izvor sreće, ako ih dobro upotrebimo i strpljivo podnosimo, kako je to uvijek uzorno činila Majka Božja; stradanja i patnje i Njoj su

se pretvorile u slavu, kad je uznesena dušom i tijelom u slavu nebesku i tu okrunjena za Kraljicu neba i zemlje.

Kako veliku zahvalnost dugujemo presvetoj Majci Božjoj, koja nam je svojim životom pružila najsavršeniji primjer potpune podložnosti i bezgraničnog pouzdanja u Božju providnost! Svaku misao i svako djelo od začeća svoga sve do preseljenja u vječnost polagala je u ruke Božje providnosti. U ničemu se nije bojala, jer je dobro znala da Otac nebeski zna što nam treba, da ne smijemo biti tjeskobno zabrinuti i ne pitati »što ćemo jesti? što ćemo piti? čim ćemo se odjenuti? Za sve to brinu se neznabošci« (Mt 6, 31—33). Otac nebeski zna naše potrebe, »ni vlas s glave ne pada bez Njegova znanja«. Zato je Marija najveća poslije Isusa, jer Joj je volja najuže sjedinjenja s voljom Božjom. U Nje je savršena podložnost volje Božjoj providnosti. Svojim životom — u radostima i u patnjama — neprestano je Boga slavila nad sve razumne stvorove, zato je prema stupnju kreposti — i zadobila slavu na nebu nad sve ostale stvorove.

Veselimo se, što nam je Bog u Mariji dao toliko svjetlo, tako silnu pomoć u pouzdanju prema Božjoj providnosti. Molimo preslavnu Majku Božju da nam učvrsti pouzdanje, utvrdi ufanje, oživi vjeru i izbavi od napasti malodušja, sumnje i mlakosti.

Primjer

DRVODJELAC I BOŽJA PROVIDNOST

Otac Boregard držao je jednom u Parizu propovijed o tome kako se Bog brine za nas kao dobri otac

za svoju djecu. Poslije propovijedi dođe k njemu u stan neki nepoznati čovjek i ovako mu stade govoriti:

»Velečasni! Dolazim baš s vaše propovijedi. Slušao sam vas pažljivo. Lijepo ste govorili kako se Bog brine za svoje, ali mene o tom niste mogli uvjeriti. Moj život opovrgava tačnost vaše propovijedi i dokazuje da se Bog za svoje ne brine. Ja sam po zanimanju drvodjelac. Imam ženu i troje djece, svi smo katolici, rado idemo u crkvu i Bogu se molimo. Pred neko vrijeme jedan naš susjed nalazio se u velikoj nevolji, prijetila je propast cijeloj njegovoj obitelji. Tada me zamolio da mu potpišem mjenicu, a da će on već naći sredstva, da u određeno vrijeme mjenica bude isplaćena. Ja sam mu se smilovao. Potpisao sam mjenicu na 20.000 franaka, ali sam sada zbog nje na rubu propasti. Traži se od mene da isplatim mjenicu, budući da moj susjed ne može. A ne mogu ni ja. Odakle tolika svota novca jednom siromašnom drvodjelcu? A nitko mi neće da pritekne u pomoć. Ne isplatim li do sutra onu svotu, otići će mi kuća i sva moja imovina; i onda sam s cijelom obitelju nasred puta. Molio sam se Bogu sa svojom ženom i djecom da nam pomogne, ali eto ni od Boga pomoći. Kako dakle vi tvrdite, da se on brine za nas?«

Otac Boregard, ganut pripovjedanjem tog poštenog zanatlije, stavi mu ruke na rame i reče:

»Prijatelju! Tvoj je slučaj težak, ali zato i u ovom slučaju pomaže Božja providnost. Baš jučer, kad sam držao propovijed o djelima tjelesnog milosrđa, jedna plemenita gospođa donijela mi je točno 20.000 franaka, da tim novcem slobodno radim za ublaženje bijede. Mislio sam to razdijeliti među više njih, ali — saslušavši

tvoj teški slučaj — čini mi se da je Providnost ovo baš za tebe namijenila, i da je Bog nadahnuo jučer onu plemenitu gospodu, da mi donese ovu svotu novca, da time mogu tebe izbaviti iz teške neprilike. Uzmi dakle ovaj novac i vjeruj da se Bog ipak brine za svoje«.

A komu nije poznat sv. Josip Cottolengo i kuća Božje Providnosti?

Sv. Josip Benedikt Cottolengo bijaše svećenik biskupije turinske, umro godine 1842. Bio je čovjek žive vjere i apostol Božje Providnosti. Osjećajući u sebi da je od Boga pozvan da se brine za bolesne i nevoljne, sagradio je veliku zgradu za bolesne i nevoljne i nazvao je: Piccola Casa della Divina Providenza. Za uzdržavanje stotina bolesnika nema nikakva redovitog prihoda, već samo ono što providi Providnost Božja. I evo, već preko 100 godina opstoji ta kuća, a nijednog dana nije ostala bez potrebnih stvari za uzdržavanje.

Jednog dana razgovarao se s kraljem Karlom Albertom koji ga je vrlo cijenio.

»Dragi kanoniče, jeste li promislili na svoga nasljednika? Što će biti od vaše kuće kad umrete?«.

»Oh, veličanstvo, ja ne sumnjam u Božju Providnost. Kao što se straža mijenja, tako će biti i s Malom kućom. Ja sam ništa; kad se Bogu bude svidjelo, ja ću otići a on će naći drugoga mjesto mene«.

Kralj se zadivio nad tolikom njegovom vjerom i poljubio mu ruku.

(Zbirka primjera, I.)

MILOST

U Evanđelju sv. Luke čitamo: »Kad koja žena ima deset drahma i od njih izgubi jednu, ne zapali li tad ona svjetiljku, ne pomete li kuću i ne traži li brižljivo, dok ne nađe drahmu? Je li našla drahmu, sazove svoje prijateljice i susjede i govori: Radujte se sa mnom! Nađoh drahmu, koja je bila izgubljena« (Lk 15, 8—9).

Ova je žena simbol naše duše; izgubljena drahma simbol je po grijehu izgubljene milosti. Što čovjek više pozna cijenu neke stvari, više je čuva; da milost Božju mognemo uščuvati, osvrnut ćemo se ukratko na blagodati milosti i važnost da je sačuvamo.

Drahma je bila kod Židova novac, koji u sebi nije imao osobitu vrijednost. Ali je ta drahma bila skupocjena obzirom na siromaštvo one žene, koja se toliko mučila da izgubljenu drahmu nađe i koja se toliko veselila kad ju je našla. Tako je i milost od velike važnosti za čovjeka s obzirom na njegove potrebe i na njegovu slabost.

Milost je za čovjeka vrlo važna, jer ga čini prijateljem Božjim. Bog, stvorivši čovjeka, obdario ga je naravnim i vrhunaravnim darovima, da postigne sreću na zemlji i vječno blaženstvo u vječnosti. Zato je Bog čovjeka stvorio u milosti posvetnoj, da u njoj ostane i uz pomoć drugih milosti da održi zapovjedi Božje i

tako dođe u nebo. Čovjek je grijehom izgubio milost posvetnu, zato se više sam svojim silama ne bi mogao od grijeha izbaviti i spasiti se, da nije Isus Krist opet ljudima povratio milost i omogućio im doći u nebo. To je Spasiteljeva milost, koja je čovjeku za spasenje potrebita. Ona nas čini prijateljima Božjim, dapače sličnim samome Bogu. Zato je potrebno vršiti zapovijedi, jer Spasitelj kaže: »Vi ste prijatelji moji, ako činite što vam ja zapovjedam« (Iv 15, 14).

Tko bi se ikada mogao natjecati, da postane sinom nekog slavnog vladara, baštinikom jednog ogromnog carstva? Pa ipak, milost nas čini sinovima Božjim i baštinicima kraljevstva nebeskoga. Zato lijepo upozorava sv. Ivan: »Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac: Mi se zovemo djeca Božja, i jesmo« (I Iv 3, 1).

Milost je — dakle — zalog vječne slave, jer ako smo djeca, onda smo i nasljednici (Gal 4, 7). Imamo pravo doći u nebo, ali nam se to pravo može i osporiti. Skupocjenu drahmu — milost Božju — može — naime — naša duša katkada grijehom izgubiti, jer grijeh ubija dušu za život vječni. Početak mu je — kaže sv. Toma — u srcu, zatim se pojavljuje na usta, a s njih prelazi u djelo. Tako da što želimo i govorimo, to i činimo. Pa ako se ono što želimo, govorimo i činimo ne podudara sa zakonima Božjim, s Njegovom svetom voljom, griješimo ili, drugim riječima: milost gubimo.

Po čemu se grijeh zametnuo, po tome treba da se i razmetne. Čim se je žena sjetila da je izgubila drahmu, odmah počne da je traži. Izgubila ju je u kući, tu je i traži. Užiže svijeću, mete kuću i tako joj pođe za rukom naći izgubljeni novac. Na isti način treba da postupa i kršćanin. Milost se gubi: srcem, riječju, djelom. Srcem, riječju, djelom treba milost tražiti dok se ne nađe.

U srcu, gdje se grijeh zameće, treba da se i pokajanje nađe. Sv. Petar, nakon što je zanijekao Isusa, stane svoj grijeh oplakivati. U srcu mu se javi pokajanje, pa mu bolest srca izvabi suze i on prima oproštenje. — Grijeh se iz srca pojavljuje na usta, pa kad se ustima milost gubi, treba da se ustima i traži. David je mogao čuti da mu je grijeh oprošten istom kad ga je pred prorokom Natanom očitovao. Kršćanin to čini u sakramentu Ispovijedi. — Konačno, kako se milost gubi djelom, djelom se mora i tražiti. To su dobra djela, zadovoljština ili pokora za učinjene grijehe. Kad su stanovnici grada Ninive na Jonino propovijedanje učinili pokoru za svoje grijehe i Bogu se obratili, istom tada bilo im je od Boga oprošteno.

Čovjek je podložan promjeni i u dobru i u zlu. Nije nikada u samom sebi siguran. Može lako pogriješiti, ali ne smije u pogreški ustrajati, nego što prije potražiti način da se pogreške oslobodi, da se popravi. Treba slušati Božja nadahnuća, to jest milost djelujuću, koja je uvijek pripravna da radi u nama i s nama; pomaže nas u spasonosnim djelima i u spoznaju istine, da možemo razlikovati dobro i zlo. Ona potiče i volju, da zlo mrzimo, a dobro činimo i ljubimo. Zato je milost djelujuća uz posvetnu milost potrebita za spasenje, jer bez nje ne možemo ništa započeti, nastaviti ni dovršiti, što nam je za spasenje potrebno.

Nastojmo — dakle — da se oboružamo onim krepostima, koje nas mogu pred Bogom i ljudima čestitim učiniti, a ako smo na bilo koji način koju od potrebnih kreposti ili vrlina izgubili, potrudimo se da ih što prije opet

nađemo i zadržimo. Imajmo uvijek na umu da čovjek može pogriješiti, a samo đavao u zlu ustrajati.

Za očuvanje kreposti i život po milosti poziva nas Majka Božja, koja nam i danas dovikuje: »Sinovi, poslušajte me! Spasenje onima koji idu putovima mojim!« (Prič 8, 32). Kolika je svjetlost što nam je u svakidašnjoj tami daje Marijin život! Nikada se grijeh nije taknuo Njezine kristalne duše. Misao na suradnju s milošću Božjom toliko je bila jaka u Njezinoj duši da nije učinila kroz cijeli svoj život ni najmanjega grijeha. Njezina volja bila je tako čvrsto spojena s voljom Božjom da u Njezinu dušu nije mogla da prodre ni najmanja sjenka grijeha, da je ni za sami časak zasjeni, još manje uprlja. Boga je u svojoj duši nosila, a u srcu Božju milost pohranjivala. Crkva Je zato s pravom nazivlje »Majkom Božje milosti« i poziva vjernike da se po Njezinu uzoru odazivlju glasu Božje milosti, jer je Marijin život najbolji putokaz svakomu kršćaninu.

Neka nam zato Marija svijetli u životu, da uvijek budemo dostojni nosioci Božje milosti, »da svaka molitva i svako naše djelo s Bogom započne i započeto da se Bogom završi«. Tako će nam milost doista biti zalog vremenite i vječne sreće.

Primjer

DUŠA U MILOSTI POSVEĆUJUĆOJ

Što znači biti u milosti posvećujućoj, neka nam opiše obraćenik Augustin Lewald, njemački književnik (pseudonim Kurt Walter). On je iz uvjerenja postao od

protestanta katolikom, pa tu svoju sreću ovako opisuje:

»O, kako mi je bilo pri duši, kada mi je poslije obavljene velike ispovijedi rekao svećenik: Vi ste sada kao novorođeno dijete. Zaista to sam onda ćutio, a to isto ćutim još i danas. Ja sam bio (po stanju duše svoje) gluh, i dobio sam sluh; bio sam slijep, i vid mi se povratio; hrom sam bio, a sada hodam; bio sam mrtav, i jedan glas iz visine dozvao me je životu. Kada bi moj pisaći sto opet prolistao i procvao, to bi bilo manje čudo od onih čudesa što nastaju u duši, kada se povrati Bogu. I tom zgodom mjesto smrti nastaje iznenada svježi život. Mrtvo stablo zazeleni se nanovo i donosi plodove te se diže prema nebu. U takvom stanju nalaze se tisuće onih, koji su isto oćutjeli. Sa serafskim svecem Franjom Asiškim možemo svi mi zapjevati himnu: »Svevišnji, svemogući, dobrostivi Bože! Tebi jedinom neka je hvala, i dika, i čast, i svaka slava!« Radi takove sreće, radi obilja milosti i Božje ljubavi pjevala je Marija onu pjesmu zahvalnicu: »Veliča duša moja Gospodina, i raduje se duh moj u Bogu spasu mojemu«.

(Zbirka primjera, III.)

SVETA PRIČEST

Mjesec dana nakon izlaska iz Misira potroše Izraelci svu hranu, koju sobom donesoše; eto ih gladnih usred pustinje. Počnu mrmljati proti Mojsiju govoreći: Zašto si nas izveo iz Misira, gdje sjedismo uz lonce pune mesa i blagovasmo kruha u izobilju i doveo nas u pustinju da pomremo od gladi? Mojsije se pomoli Bogu, pa reče narodu: Sutra ćete imati kruha u obilju. Kad su Izraelci ujutro izašli iz šatorâ, spaze svu okolinu posutu nekim bijelim zrnjem. Uzmu neka zrnca, primakoše ih jeziku, kad na okusu slatka kao med. Man-hu — što je to? zapitaše. To je kruh, odvrati Mojsije, koji vam je Gospod dao da jedete.

Mnogi događaji u Starom Zavjetu bili su slika onoga što se u Novom Zavjetu imalo ispuniti. Tako je i mana, kojom je Bog u pustinji hranio Izraelce, bila slika sv. Pričesti. To svjedoči i sam Isus. Jednom zatraže Židovi od Isusa čudo, pa Mu rekoše: Oci su naši jeli manu u pustinji i po tome čudu vjerovali Mojsiji, a ti — koje si čudo učinio da ti vjerujemo? Isus im odgovori: »Zaista, zaista kažem vam: Ne dade vam Mojsije kruha s neba, nego vam Otac moj daje kruh istiniti s neba« (Iv 6, 32). »Oci su vaši jeli manu u pustinji, i pomriješe . . . Ja sam kruh živi, koji siđoh s neba. Tko jede od ovoga kruha, živjet će do vijeka. Kruh, koji ću ja dati, tijelo je moje za život svijeta« (Iv 6, 49-51).

Mana je bila data Židovima nakon što su ostavili Misir, zemlju sužanjstva, i prešli Crveno more; Pričest se daje čovjeku nakon što se po vodi sv. Krštenja oslobodio sužanjstva đavla paklenoga. Mana je prestala padati Izraelcima kad su, prošavši pustinju, stigli u obećanu zemlju; Pričest prestaje za kršćanina kad stigne u obećanu zemlju raja, gdje više ne pod prilikama kruha, nego licem u lice uživa svoga Boga. Prema sv. Ocima: Augustinu, Grguru, Jerolimu, mana nije bila jednakog okusa svakomu Izraelcu. Tako i sv. Pričest ne djeluje jednako na svakog kršćanina; jednomu je hrana života, drugomu hrana smrti (Sv. Pavao). Ne djeluje jednako, jer svaki koji Joj pristupa nema »svadbenog ruha«, a to je čista savjest i živa vjera u Boga.

Čovjek prije nego obuče pirno ruho treba da svuče staro odijelo, treba da očisti svoju savjest; treba povratiti što je tuđe, razvrgnuti mržnju, neprijateljstvo, odstraniti grešnu prigodu, čuvati se svega što čovjeka zarobljuje. U jednu riječ, da se duševno preporodi. Čista savjest urodit će živom, čvrstom vjerom, da se pod onom prilikom kruha krije Isusovo božanstvo i čovječanstvo, tvrđe nego da to svojim očima gledamo. Oči nas — naime mogu prevariti, kako nas često i varaju, dok nas Bog, vječna istina, koji je rekao: »Tko jede od ovoga kruha, živjet će do vijeka«, ne može prevariti.

Velike su i neizrecive blagodati koje nam je Isus po svojoj beskonačnoj ljubavi ostavio u sv. Pričesti. Po njoj je ne samo ovjekovječio svoju nazočnost među nama ovdje na zemlji, nego nam je pružio i božansku hranu, a to je On sam, živ i slavan sa svojim božanstvom i ljudskom naravi. Taj božanski kruh umnaža u nama potrebitu milost, pruža duševnu hranu, jača nas i čuva od pogibelji,

zato Ga treba što češće blagovati u nadoknadu naših svakidašnjih slabosti. Svim neprijateljima naše duše, našega spasenja, najlakše i najuspješnije ćemo se suprotstaviti uprav okrepom sv. Pričesti, zato molimo Gospodina da Ga po zagovoru prečiste Djevice Majke uzmognemo što češće i što dostojnije primati, da tako naš život i sva naša djela budu Isusu i Mariji ugodna, a nama spasonosna.

Nitko nas neće više i bolje približiti Euharistijskom Spasitelju nego uprav Njegova Majka Marija. Ona, koja je sudjelovala u svim Njegovim djelima, sudjelovala je i u euharistijskom sjedinjenju, dapače, između Nje i sv. Pričesti postoji osobita veza, kakve ne nalazimo ni kod jednog stvorenja. U sv. Pričesti primamo Tijelo koje je rođeno od Marije; zato, kako je Isusu osobito milo da Ga u svoje srce primamo, tako isto milo je i prečistoj Djevici s kojom se Isus poslužio da nam Ga dade. Tako je sv. Pričest dar Isusa i Marije. Ona nas privodi Isusu u sv. Pričesti uz preporuku: »Držite samo Krista, Gospodina, sveto u srcima svojim!« (1 Pet 3, 15).

Primjer

NEMA OVDJE NIKOGA

Otkako je prije stotinu godina u crkvi sv. Pavla u Frankfurtu zasjedala Nacionalna skupština, taj je hram postao historijskom znamenitošću grada i privlačnom tačkom za turiste. To je danas protestantska katedrala. Kad je jednom došla da vidi crkvu neka skupina turista katolika, a muškarci su, kao što se dolikuje, skinuli šešire, vratar, koji ih je vodio kroz crkvu, uz smiješak primjeti: »Neka se gospoda pokriju. Nema ovdje nikoga, a osim toga je i hladno«.

Tako je rekao čovjek, i imao je pravo. Gdje u crkvi nema svetohraništa, ondje nema nikoga, a osim toga je i hladno.

U jednom newyorškom časopisu tuži se neki protestant:

»Razlog, zašto su protestantske crkve kod jednog jedinog bogoslužja u tjednu prazne, a katoličke u svako doba posjećene, valja tražiti jedino u tome, što katolici nalaze u svojim crkvama Boga, a mi protestanti samo propovjednika. Osjeća se, da za katolike ima u njihovim crkvama nešto nevidljivo prisutno, s čime oni dolaze u dodir . . .

Mislio tko što mu drago i rekao što mu drago, ali i najtvrdokorniji protestant ne može osporiti, da otuda proizlazi na vjernike golem utjecaj, kakva nema u priprostom protestantskom bogoslužju. Za katolike je u tabernakulu crkve zbiljski i trajno prisutan Krist . . . Protestantski je Bog mrtav, jednako mrtav kao što je mrtva povijest Staroga vijeka«.

I katolik bi jedva bolje od toga protestanta mogao opisati bogato blago što ga kriju naše crkve. Svetohraništa griju naše crkve poput domaćeg ognjišta. Spasitelj u Svetohraništu naše je svjetlo, naša utjeha, naša snaga, naše blaženstvo.

Moraju li nas inovjerci upozoravati, kako smo bogati?

(R. Quardt: Primjeri)

NAŠ ODNOS PREMA BOGU I SVETA ISPOVIJED

Svako je čovječje djelo ovisno o čovjeku ili bolje čovjek je gospodar svoga djela. Može ga učiniti i ne učiniti; može ga učiniti na jedan ili drugi način; može ga korisno upotrebiti, a može ga i zlorabiti. Čovjek je pak djelo Božje, pa kao što ljudska tvorevina ovisi o čovjeku, tako i čovjek — budući djelo Božje — ovisi o Bogu.

Dvostruk može biti odnos čovjeka prema Bogu: ili se čovječja djela slažu s voljom Božjom i onda su ta djela moralna i ugodna Bogu, čovjek je u prijateljstvu s Bogom, ili se ne slažu s voljom Božjom, a onda su nemoralna i Bogu neugodna, čovjek je u neprijateljstvu s Bogom.

Sv. Matej opisuje u zgodi evanđeoskog gubavca (Mt 1-13) čovjeka, neprijatelja Božjega i ukazuje način, kako se takav čovjek može s Bogom izmiriti.

Guba je strahovita bolest, koja tijelo tako zarazi da komadi mesa s čovjeka otpadaju i tijelo veoma ružno zaudara. I moralna pokvarenost zarazi čovjeka tako, da sve ono što izlazi iz srca i pameti njegove zaudara moralnom iskvarenošću. Iz pokvarena srca, iz trule duše ne može da izađe nego ono što je trulo i pokvareno.

Gubavci su morali živjeti u pustim mjestima, izvan gradskih zidina, daleko od ljudi, jer je njihova bolest priljepčiva; tko bi se samo dotakao takvog jadnika, obolio

bi od gube. — Jednako se događa s moralno iskvarenim čovjekom. »Reci mi s kim se družiš, kazat ću ti tko si i kakav si«, uvjerava narodna mudrost. Povijest i svagdanje iskustvo tomu su žalosni svjedoci. Židovi su opčili s poganima i poprimili su zla djela njihova. Tako se iskvariše da su napokon i Boga zaboravili. Tko se druži s pokvarenim osobama i on se pokvari, jer nije moguće u mlin zalaziti a da se ne zaprašiš.

Prava spoznaja bolesti prvo je i najpotrebnije sredstvo da se čovjek izliječi. Ako čovjek dobro ne pozna svoju bolest, teško će se je osloboditi. Evanđeoski gubavac spoznao je vrlo dobro svoje tužno stanje kad je ne nadajući se ozdravljenju ni pomoći od ljudi, otišao k Isusu i kazao: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti« (Mt 8, 2). Tako treba da i mi prodremo u svoje srce, da uočimo onoga crva što toči, da spoznamo svoje mane i manjkavosti; pa ako hoćemo iskreno da se svega toga oslobodimo, treba da se i mi utečemo Bogu. Isus je gubavca primio, nije ga otjerao, smilovao mu se, ali uz uvjet da se prikaže svećeniku i da prinese dar. Ne će se ni našem glasu oglušiti, dat će nam pomoć da se svojih grijeha i manjkavosti riješimo, ali hoće da se i mi prikažemo svećeniku i dar prinesemo. Moramo se prikazati svećeniku, da u ispovijedi svoje grijehe okajamo, a on nam naređuje pokoru, a to je dar koji Bogu prinosimo.

Ispovijed se možda komu prikazuje teška, jer joj se nije priučio, što više ne obavi je ni jedamput u godini, kako Crkva zapovijeda. Ispovijed je ipak najuspješnije pedagoško sredstvo za opći odgoj čovjeka. Ona je od neizmjerne koristi pojedincu čovjeku i društvu.

Od koristi je pojedincu, jer čovjek tako spoznaje sama sebe, postaje svjestan, stječe unutarnje zadovoljstvo,

jakost značaja i ćudorednu savršenost. Čovjek — naime — mora svoj rad i djelovanje usporediti s Božjim zapovijedima i tim uči poznavati sama sebe. Postaje savjesniji, jer mu se življe prikazuju zapovijedi Božje na pomisao buduće ispovijedi, i mnogi se uzdržavaju od nekih grijeha jer im je neugodno takav grijeh ispovijediti. Grijeh ga muči, a netom ga je ispovijedio, čovjek postizava unutarnji mir. Po ispovijedi postizava jakost značaja, jer se čovjek po ispovijedi uči sama sebe svladati, a sebe svladati prva je krepost značajna čovjeka. U ispovijedi stičemo i jakost volje, a što je volja jača, to je čovjek značajniji. Karakteristično je, da svi ljudi, koji započinju opak život, najprije napuštaju ispovijed.

Ispovijed je od koristi i građanskom društvu, jer se po njoj mnoga neprijateljstva dokinu, tuđe se dobro povrati, mnogi se zločini zapriječe. Zato je lijepo kazao papa Pio V: »Dajte mi valjanih ispovjednika, ja ću cijelu zemlju posve obnoviti«.

Doista, ispovijed nas duhovno obnavlja i usavršuje. Uz oproštenje grijeha dobivamo pomoć protiv napasti i grijeha. Ona nam je — s obzirom na teški grijeh — jedino sredstvo spasenja. Pa ako je ispovijed — kako je protivnici nazivlju — muka savjesti, lijepa je to muka, jer su joj plodovi slatki.

Da potpunije zadovoljimo Bogu za svoje grijehe, izmolimo zadovoljštinu srcem punim kajanja, a onaj dar, koji smo dužni prinositi, neka bude čvrsta odluka ne samo brižljivo čuvati se grijeha, nego i ustrpljivo, s puno predanosti primati neugodnosti što nam ih život nanosi.

U tome će nam pomoći milostiva Majka Božja. Ona je otkrila blaženoj Brigiti da nema grešnika na svijetu,

koji se Njoj utekao i zazvao u pomoć, a da nije dobio milost i pomoć. Marija je čitavog života mnogo trpjela i to za grešnike, zato kad se Ona za nas utječe Sinu svojemu, tada se i On sjeti svoje muke i ne može a da Je ne usliši. Iako su Joj mnogi nezahvalni, Ona ipak u svojoj majčinskoj ljubavi ne popušta. Neprestano zaustavlja desnicu Božje pravde da ne kazni grešnika, osobito ako se utekao Njoj za pomoć.

Marija je utočište grešnika. Sv. Bonaventura uvjerava nas u tu istinu i hrabri ovim riječima: »Ako se bojiš da će te Bog kazniti zbog tvojih grijeha, uteci se utočištu grešnika«, naime Mariji. Marija ne će nikada odbiti naše molbe, jer Ju je sam Bog postavio da bude utočište grešnika.

Preporučimo se dnevno Mariji da nas očuva od prigode grijeha, da uvijek budemo duševno jaki, kako bi se grijehu ne samo oduprli, nego i od grijeha odmah oslobodili, ako bi po nesreći ipak u grijeh pali.

Primjer

NAJLJEPŠE SUZE

Jedna pobožna priča veli kako je Bog naredio jednom anđelu da sleti na zemlju i donese mu najljepšu suzu iz ljudskog oka. Anđeo posluša. Kad je došao na zemlju, ugleda najprije staricu majku gdje plače nad grobom sina jedinca. Suze su tiho tekle niz uvelo lice, a svaka je blistala poput dragog kamena.

Anđeo se brzo sagne, uze jednu od tih suza i odnese je pred prijestolje Božje. Kad ju je pokazao Gospodinu Bogu, suza je zablistala divnim sjajem. Na to

Bog reče anđelu: »Jest, divne su majčine suze, jer su pune nježne i nesebične ljubavi. Ali ima još ljepših suza dolje na zemlji«.

Anđeo opet sleti i donese Bogu jednu suzu iz oka nevina djeteta, onda suzu prolivenu iz zahvalna srca, zatim posljednju suzu iz oka junaka, koji je dao svoj život za spas domovine, itd. Sve su te suze blistale poput bisera i dragog kamenja, ali Gospodin nije bio zadovoljan.

Na koncu sleti anđeo zadnji put s neba. Hodajući tako po zemlji, svrati u jednu skromnu seosku crkvu da se pomoli Bogu. Tu ugleda pred oltarom Marijinim čovjeka koji je klečao i gorko plakao nad svojim grijesima. Suze su kapale jedna za drugom u prah na zemlji, a iz svake je izbijala neka nebeska svjetlost, da je i sam anđeo ostao očaran. Zato brzo pokupi nekoliko tih suza. Odnese ih pred prijestolje Božje i pobjedonosno reče:

»Evo, Gospodine, najljepših suza što teku dolje na zemlji!«

»Tako je, anđele« — potvrdi Bog. »To su zaista najljepše i mom srcu najmilije suze, jer u njima ima najviše čiste i nesebične ljubavi. One doduše teku po zemlji, ali ne radi zemaljskih bolova, nego radi Boga i vječnog spasenja«.

(Zbirka primjera, III.)

GRIJEH

Poznato je iz Evanđelja, da su Židovi, osobito farizeji, više puta kušali da Isusa uhvate u proturječju, zato su k Njemu dolazili i s doskočicama, kako bi Ga — ako je moguće — tužili, osudili i pogubili. Isus, sama poniznost, u takvom času ponosito nastupa i pita: »tko će me od vas prekoriti za kakav grijeh?« (Iv 3, 46). Ma čemu vam muka — kao da je htio reći — dokažite mi jedan samo grijeh i tim ste dokazali da sam zločinac; gdje je grijeh tu je zlo, u kome je grijeha u tomu je i zloće.

Isus je istovremeno bio na pragu svoje muke i smrti, pa je zato htio jasno pokazati svijetu, kako sve ono što će trpjeti, neće trpjeti za sebe, jer je bio svet i nevin, nego za grijehe sviju ljudi, cijeloga svijeta.

»Tko će me od vas prekoriti za kakav grijeh?« Ovim se riječima pozivlje na svjedočanstvo cijeloga svijeta tu prisutna, svih onih koji su Ga poznavali i pratili, da istakne kako pravedan trpi i umire, kako u Njemu grijeha nema.

Od toga dana nitko se više nikada nije usudio da takovo ili slično pitanje postavi, jer je svaki čovjek, još prije nego i oči ovom svijetu otvori, već grijehom okaljan, po onoj okrunjenoga proroka: »Gle, rođen sam u grijehu, u krivnji me je već začela mati moja« (Ps

51-50-7) Ako i propustimo to hereditarno zlo, opet nismo čisti: koliko smo grijeha uprav svojom voljom učinili, tako da se i na nas mogu primijeniti riječi sv. Augustina: »Kako sam malen dječak, a kako sam velik grešnik!«

Čovjek je po naravi sebičan, pa ako je imalo pametan, izbjegava sve ono, što bi za njega moglo biti štetno. Čuva se od groma, oluje, vatre, kužne bolesti, od svega toga bježi, samo ne od grijeha, kao da grijeh nema nikakvih štetnih posljedica.

Jeste li gdjekad vidjeli tužni, žalosni prizor, kad krupa otuče polja i vinograde, uprav u času kad su se grane pod plodovima savijale? Veseo je težak kako mu trud uspijeva, često se navraća u polje i srce mu od radosti igra pri pomisli: eto na, još malo i bogata je ljetina gotova. Već sprema žitnice i bačve, ambare i konobe. Pravi račun što će prodati, što sebi ostaviti, što će prištedjeti, što za potrebe utrošiti. No u noći iznenada zavije oluja i krupa sve uništi. Polje, koje se je još jučer zelenjelo, danas nema zelena lista; grane prepune ploda, danas gole u visinu strše. Ni pod stablima nema ništa, jer su potoci vode sve sobom zanijeli. Polje se čini kao usred ljute zime.

Kad bi nam na isti način poslije teškog grijeha bilo moguće zaviriti u svoju dušu, puno tužniji i žalosniji vidjeli bismo prizor, nego je onaj polja gradom otučena.

Duh Sveti prispodablja dušu grešnika sad uništenim i pogaženim vinogradom što su ga divlje zvijeri uništile i pogazile; sad kući što su je noću neprijateljske vojske spalile.

Razlog — dakle — zašto čovjek, koji uopće izbjegava zlo, tako lako srlja u moralno zlo, ne može biti

drugi nego taj, što zlo koje grijeh čini, nije pristupačno našim očima; ne vidimo njegove posljedice odmah i onako, kao što vidimo posljedice materijalnoga zla.

Da bi svaki put psovaču, kad opsuje, otekao jezik, da bi se svaki put lupežu kad ukrade, ruka zgrčila, da bi svaki put onomu koji se pretvara i laže oslabila pamet, cijenite li da bi bilo na svijetu toliko psovača, lupeža, varalica? Ali jer se posljedice grijeha nalaze u duši, i ne spadaju pod naša osjetila, zato se za njih ne mari.

Često su čudni učinci groma. Grom udari u sanduk pun zlata. Zlato rastopi, a sanduk izvana tek malo ošteti, da se jedva i opaža, osim ako se baš u to ne zagledamo. To je slika grijeha. Na našoj vanjštini ne opažamo ništa, dok u unutrašnjosti, u duši i u srcu, grijeh ništi sve što je dobro i plemenito.

Važno je čuvati se da ne učinimo prvi korak na putu zla, jer prvi korak u zlo redovito nije nikad zadnji. Jedan grijeh u duši — kaže jedan učeni pisac — isto je što i vatra podmetnuta kući; koliko više gori, toliko više zahvaća. Više puta od male iskre, koja se mogla nogom utrnuti, nastane velik požar. Zato je potrebno ne samo čuvati se grijeha, nego ga odmah i suzbiti čim se uoči. Time ćemo očuvati srce čisto i nepokvareno, moći ćemo uživati radost, mir, toplinu i život milosti ovdje i u vječnosti.

Nemojmo očajavati, ako smo se nesrećom ipak grijehom okaljali. Osim pouzdanja u Božju dobrotu i milosrđe imajmo veliku vjeru u Marijin zagovor, Ona je utočište grešnika, Majka svih nevoljnih. Zato se moli i ulaže sve zasluge svoga Sina i svoje, da nas izbavi i očuva od grijeha.

Mariju je Bog obdario velikim darovima po kojima su se sve sile i osjetila Njezina ravnala po razumu koji je bio prožet svjetlošću Božjom, zato i onaj mir, koji je vladao u Njezinoj duši, Marija želi da što prije zavlada i u nama; zato neće nikada prestati priticati u pomoć onima kojima pomoći treba. Ona osjeća naše boli, zna sve naše nevolje i zato vruće želi da nas okupi pod svoj materinski plašt i tako zakrili i spasi od svake nesreće, osobito od grijeha.

Zazivajmo pouzdano u pomoć Majku Božju, jer je i sama jedna Njezina riječ dovoljna da izbriše mnoge nepravde grešnika i da se ponovno uspostavi prijateljstvo među Bogom i zalutalim čovjekom.

Primjer

UBOJICA POD DIVANOM

Dama sjedi u svom salonu. Neka joj sjeta pada na dušu. Svjetiljka rasiplje svoje svijetlo po dragocjenim naslonjačima, stolicama, knjigama i ormarima. Dama čita podnevne novine: »Traži se ubojica. Zlikovac se predvečer zavukao u spavaonicu neke stare gospođe u drugom katu i sakrio se pod krevet. Noću je ispuzao van, zagušio staru gospođu i pokrao sve zlato. Tisuću maraka onome tko otkrije razbojnika. Kažu, da na jednoj ruci ima samo tri prsta«.

Staroj, siromašnoj gospođi sigurno nije ni na kraj pameti bilo, da je takvom zločincu pala u šake, umovala je čitateljica sama sobom. Ah, tako je tjeskobno kad se netko nalazi sam noću u stanu. No dama odlučno odbije crne misli, što pokušaše da je uznemire. Valja za

vremena zatvoriti prozore i kuću dobro zaključati. No, misli gospođe pređu dalje: Gdje bi se tu mogao sakriti provalnik? Najprije pod divan. I nehotice pogleda pod divan. Krv joj se sledi u žilama. Povikala bi, ali ne može. Sprijeda pod divanom leži sjena nečije ruke a ta ruka ima samo tri prsta. Ubojica je dakle u njezinoj sobi. Sakriven pod divanom. Što da učini? Misli joj lete strelovitom brzinom. Smrtni je znoj probija po cijelom tijelu: Spasitelju, pomozi!

Ubojica ne smije opaziti da ona za njega zna. Zato podigne visoko novine, da ne bi slučajno spazio kako je uplašena. A što dalje? Srce joj tuče brzo i glasno. Miruj, srce! Tako mora biti. Tiho zatim rekne sama sebi, ali tako, da zločinac pod divanom mora čuti: »Ah, sad mi pada na pamet. Sutra moram isplatiti račun Beckmanu, a nemam ni novčića kod kuće! Ana mora smjesta još danas navečer k direktoru banke. Smjesta moram napisati pismo«. A onda glasno poviče u kuhinju: »Ana, Ana«! Kuharica se pojavi: »Ana, učinite mi tu uslugu, molim. Potrčite direktoru banke i donesite novac za sutra. Ček leži u pismu«. A u pismu je stajalo: »Neka smjesta dođe policija. Ubojica je u kući«. Užasno su sporo tekle minute. Puna četvrt sata je trebalo, dok nije policija banula na vrata. Ubojica je bio miran, opčarao ga novac. Ali za gospođu bio je taj četvrt sata čitava vječnost. Žena pokaže na divan i padne u nesvijest. Ubojica je bio savladan, a dama spašena.

Ima bojažljivih ljudi koji svake večeri gledaju pod krevet ne leži li pod njim kakav provalnik. Ali ima još mnogo više ljudi, koji s ubojicom u srcu, sa smrtnim grijehom u duši, idu na počinak. Jao, ako taj ubojica noću provali, ako duša bude morala, optere-

ćena smrtnim grijehom, iznenada pred sud Božji. Istjeraj ubojicu! Radi svoje duše! Probudi često savršeno pokajanje! Čim budeš imao prigodu, klekni pred ispovjednika, da tvojom dušom ponovno zavlada mir Božji.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

MOLI I RADI

Božanski Učitelj poticao je više puta ljude na molitvu, kao glavno sredstvo utjehe i spasenja. »Molite i dat će vam se« — reče, »jer svaki koji moli, prima« (Lk 11, 9-10).

Da nas Isus i ne potiče na molitvu, da je i nije naredio, da i sam nije molio i da nam nije dao primjer, molitvu bi morala stvoriti sama ljudska narav, kao nužnu potrebu ljudske duše. Molitva tješi u nevolji, vodi k dobru, poučava u sumnji, prilagođena je i prirođena ljudskoj naravi.

I sami pogani, koji nisu poznavali objavu Božju, bili su uvjereni u potrebi molitve; zato su se svojim božanstvima — kakvigod bili — molili. Zato i kaže grčki povjesničar Plutarh: »Obađemo li svijet, naći ćemo gradove bez zidina, bez znanosti, novca i bogatstva, ali gradova koji ne bi imali hramova i božanstava; koji ne bi znali za molitve i žrtve, nećemo naći«.

Barbari su uspoređivali čovjeka koji se ne moli sa životinjom. Neki beduin držao je u zarobljeništvu francuskog časnika i nazivao ga kršćanskim psetom. Jednog dana časnik — ogorčen svakidašnjim pogrdama — reče: »Čemu me nazivaš psetom? Ja sam doista zarobljenik, ali ipak čovjek kao i ti, i još više«. Zar si ti čovjek —

odgovori hladnokrvno Arapin. Ne, ti si pseto. Prošlo je već šest mjeseci otkako si moj zarobljenik, a još te nikad nisam vidio moliti.

Da je molitva prilagođena čovjeku, uvjerava i činjenica, što molitva potpuno odgovara potrebama ljudskog srca. Je li čovjeka dopala sreća, i nehotice čuvstva njegova srca slijevaju se u molitvu, a ruke mu se same dižu neizmjernom Biću da mu na dobru zahvale. Je li čovjek u nevolji, suze mu opet sačinjavaju molitvu, zaplakane se oči dižu k nebu da od nebeskog Utješitelja traže pomoć. Prve riječi, koje nas je majka u naručju učila, bile su molitva Bogu. Prvi uzdah, uzdah Njemu, prvi pogled, pogled k nebu. — Molitva se porodila iz prvih žalosti i radosti ljudskog srca, kazao je jedan učenjak; ona je pjesma slave, izraz ljubavi, jezik anđeoski kojim razgovaramo s Bogom. Molitva, to su one ljestve Jakovljeve po kojima čista duša uzlazi do prijestolja Previšnjega (Pellico). Molitva sve nadvlađuje, sve postizava, njezina je moć divna, stvaralačka (Mahnić). Zato nema važnijeg i potrebnijeg djela od molitve.

Ali i najbolja molitva nije jedini uvjet čovječje sreće; moli se Bogu i radi, savjesno obavljaj svoje dužnosti, tad ćeš biti potpuni čovjek. Moli se Bogu kao da ćeš sutra umrijeti, a radi kao da ćeš stotinu godina živjeti, savjetuje narodna mudrost. Gdje je rad zanemaren, tu je manjak života, tu se ugnijezdila lijenost, majka svih zala.

Upravimo li pogled oko sebe i iznad sebe, odmah ćemo se uvjeriti da sve na svijetu radi: nebo i zemlja, životinje i biljke, sve slijedi po Božjoj odredbi vrhovni zakon rada. Može li — dakle — čovjek, kralj svega stvorenoga, jedini da ne radi, da trune u besposlici?

Budimo marljivi gdje nas dužnost zove, osobito dok nam proljeće života cvjeta, jer će naskoro doći jesen, nastupit će crna zima koja će nas pitati gdje nam je bilo proljeće. Nemojmo da na to pitanje dobijemo tužni odgovor nekog francuskog skitnice, o kojemu se tvrdi da je na svojoj ruci dao napisati ove žalosne riječi: Prošlost me je prevarila, sadašnjost me muči, budućnost me plaši.

Prošlost me je prevarila, pobjegli su i nestali kao dim na vjetru moji lijepi, mladi dani kad sam mogao raditi, a nisam radio, i sad sam ostao prevaren. — Sadašnjost me muči, jer što sam sijao to sada žanjem; u mladosti nisam radio, zato sad nemam čime da preživim, dok se izgubljeno vrijeme, minula mladost više ne vraća. — Budućnost me plaši, jer ako još malo poživim, morat ću obijati tuđa vrata, da mi na milost podare najnužnije za život.

Bolne su, ali istinite ove misli. Njihovu pouku morali bi osobito kršćani, katolici uvažiti, jer Spasitelj jasno opominje: »Molite i primit ćete« (Iv 16, 24). Po iskrenoj molitvi primit ćemo i dar marljivosti — ako nam nedostaje — i sve ostalo će nam se nadodati za sretan život, za blaženu vječnost.

Molimo i radimo! Molitva će nas spasiti od propasti, očuvati u nama milost, a rad će nam budućnost obezbjediti i od zla očuvati. Molitva će biti kao proljetna rosa, koja će nam rad osladiti i postostručiti.

Molimo i radimo po uzoru nazaretske Djevice — Majke Božje. Sav Njezin zemaljski život bio je ispunjen molitvom i radom, po čemu je sve više rasla u svetosti i zadobivala sve veće zasluge. Nježno se molila Bogu na krilu svoje majke sv. Ane, molitvom se predano posveći-

vala kao djevojčica u jerusalimskom hramu, usrdno se Bogu utjecala u nazaretskoj kućici, dok nije postala »molitvena svemogućnost«, kako je iz mnogih razloga opravdano nazivaju sveci.

Marija se nije samo Bogu molila, nego Mu je i rad svojih ruku velikodušno posvećivala. Tako Joj je i sam rad postao molitvena hvala Bogu, a Njezin siromašni nazaretski stan pretvorio se u najsvetiju kućicu na zemlji. Najsavjesnije je ispunjala sve propise zakona, zato je najsavjesnije obavljala i sve kućne poslove. Možemo zamisliti kako Majka Božja užiže vatru, mijesi brašno, peče kruh, priprema obroke, sprema kuću, prede, pere, krpa rublje i čini sve ostale poslove kao prava marljiva domaćica. Još više! Ona radom svojih ruku hoće da pomogne ne samo ukućanima — marljivom tesaru, čistom zaručniku sv. Josipu i svom najsvetijem Sinu Isusu, nego i drugima priskače u pomoć, kao ono kad je otišla svojoj rođakinji sv. Elizabeti u Judejske gore da joj bude u svemu pri ruci. Tko da opiše onaj tihi, marljivi život Majke Božje, kad znamo da je sav bio upravljen Božjoj ljubavi i Onomu koji je bio Njezin Sin, ali i Njezin Bog?

Njezina je duša neprestano čeznula za Bogom, zato Mu je na svemu zahvaljivala i neprestano prikazivala svoje molitve i svoja djela, dok Je Presveto Trojstvo nije pozvalo sebi, da tu, s visina nebeskoga carstva i sama dijeli milosti onima koji se mole, koji marljivo ispunjaju svoje dužnosti i utječu se Njezinu Sinu i Njezinu materinskom Srcu.

Primjer

MOLITVA LJEKARNIKA SPASILA ŽENU

»Bio sam namješten u jednoj ljekarnici kao pomoćnik«, pripovijeda J. Ferber«, i često sam morao noću ustati da izdam lijekove na prešne recepte. Shvatljivo je, da je noćno zvonce kvarilo moje raspoloženje, jer nije baš najugodnije za jednoga 20-godišnjeg mladića da se diže iz tople postelje. Jednom, kad sam baš po treći put legao, ponovno začujem zvonce. Silazeći niz stepenice mrmljao sam štošta u sebi. Na vratima ovaj put stajaše dječak koji je s receptom za svoju bolesnu majku dotrčao po lijekove. Priredim mu propisani lijek, mališan naglo odleti, a ja opet u postelju. Na moje veliko zaprepaštenje dođe mi na pamet da sam se zabunio, bočice zamijenio i mališanu izdao bočicu sa smrtonosnim otrovom. Dječaka ne mogoh dozvati jer je već bio daleko odmakao, a i ne znadoh kojim bi putem udario da ga nađem.

Budući da sam bio napola bezvjerac, nijesam mogao vjerovati u mogućnost kakva čuda. Ali, znajući za strašno djelovanje uručenog otrova, sad nijesam mogao drugo nego se bacim na koljena i počnem pouzdano moliti: »Bože moj, ako je ikako moguće, učini čudo, i spasi siromašnu ženu od očite smrti, a mene oprosti od strašne krivice, što sam zabunom uzrok smrti svoga bližnjega«.

I dalje sam još u zdvojnosti molio, kad se zvonce po peti put oglasi. Otvorim naglo vrata i šta vidim? Istoga dječaka. »Oprostite«, reče jecajući, »što vas opet budim, i molim vas, budite tako dobri pa mi priredite

drugi lijek, jer sam u mraku posrnuo, bočica mi je iz ruke ispala i razbila se. Ako mi brzo ne priredite drugi lijek, umrijet će mi majka«.

Proplakao sam. Zagrlio sam i srdačno poljubio siromašno dijete koje me začuđeno promatralo«.

(Zbirka primjera, II.)

DRAGOCJENOST DUŠE

Jednom je Božanski Učitelj poučio Martu, sestru Lazarovu, o potrebnoj brizi za duhovni život ovim riječima: »Marta, Marta, brineš se i skrbiš za mnogo. Samo je jedno potrebno« (Lk 16, 41-42), naime spasiti dušu. Ovim riječima Isus očito uči, kako duhovno dobro mora biti važnije od tjelesnoga. Tako se lijepo shvaćaju i one Isusove riječi: »Čovjek ne živi samo o kruhu, nego o svakoj riječi što dolazi iz usta Božjih« (Mt 4, 4). To nipošto ne znači da brigu za tjelesne potrebe treba posve napustiti. Naprotiv, nakon brige za dušu potrebno je brinuti se i za tijelo. Isus je to pokazao i onom zgodom kad je nahranio pet tisuća ljudi koji su Ga u pustinji slušali, i tom prigodom rekao: »Žao mi je naroda. Već tri dana stoje kod mene i nemaju što jesti. Ako ih pustim da idu gladni kući, klonut će na putu, jer su neki od njih došli iz daleka (Mk 8, 2-3). Očit dokaz kako se Bog brine ne samo za duševne nego i za tjelesne naše potrebe, samo hoće da duševne tjelesnim pretpostavimo. To je i razložito, jer ono što je ljepše i izvrsnije treba da bude više ljubljeno i čuvano od onoga što je manje lijepo i manje izvrsno.

Duša je svakako izvrsnija od tijela, jer je: slika Božja, jer vrijedi koliko i Krv Isusova, jer je neumrla i jer čovjek nema nego jednu dušu.

Da je čovječja duša slika Božja, to nam jamči Sv. Pismo. Na prvim stranicama Sv. Pisma čitamo: »Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju!« (1 Moj 1, 26) a to se uz ostalo sastoji i u besmrtnosti duše.

Ako se slike glasovitih majstora najbrižljivije čuvaju i toliko cijene, koliko više treba čuvati sliku Božju u našoj duši utisnutu?

Duša vrijedi koliko i Krv Isusova. Duša je po grijehu Adamovu bila izgubljena, od đavla oteta, zasužnjena. Trebalo je da je netko iz ropstva otkupi, da za nju plati visoku otkupninu. Nijedan čovjek, nijedno blago svijeta nije bilo kadro da je otkupi, jer je neizmjerno više vrijedila od svega toga. Sam Bog, koji je neizmjeran, mogao je tu otkupninu platiti, a to je bila sama Krv Spasiteljeva. Naša duša — dakle — vrijedi toliko koliko vrijedi Krv samoga Boga — čovjeka.

Duša je neumrla. To nas uči vjera. Tko je doista prožet vjerom, ne može biti ravnodušan u svojim djelima, jer zna da dobrim djelima pribavlja vječnu nagradu svojoj duši, a zlim vječne muke. — Kad bi otac koji ima više sinova znao da mu jedan neće nigda umrijeti, nastojao bi jamačno da njemu osigura najviše sredstava za život. Kako — dakle — kršćanin da ne osigura svojoj duši, koja mora vječno živjeti, sve ono što zna da će je učiniti sretnom?

Čovjek ima samo jednu dušu. Što je neka stvar rjeđa i skupocjenija, to se više čuva; a da je toliko rijetka, da se više nikada dobiti ne može, još bi se više čuvala. Takova je zapravo duša. Ona je jedna u čovjeku, zato nas mora uvijek obuzimati strah Božji, da je našom krivnjom ne bi upropastili. Taj će nas strah pomoći u konačnom usavršavanju naše duše, »te izvršimo posvećenje

u strahu Božjem!« (2 Kor 7, 1). — Može čovjek izgubiti imanje, ali ga uvijek prati nada da bi ga mogao opet steći. Može izgubiti zdravlje, ali se uvijek nada da će s vremenom opet ozdraviti. Sve se na svijetu može urediti, gubitak duše nikada. Jesi li je jednom izgubio, izgubio si je za navijek; jesi li je jedanput spasio, spasio si je za vječnost.

Sigurno je da je Marijina duša iza Isusove bila najljepša. Zato Mariju samo Bog natkriljuje. Marija — pak — natkriljuje sve anđele i sve svece. Zato Joj i kliče sv. Bonaventura: »Sva si lijepa, o Marijo, i nikakve ljage nema na Tebi.« Božja milost kao obilna kiša salijeva se u Njezinu dušu, a Ona opet svim ljudima dariva svjetlost istine i pravde. Zato Ju je nebeski poslanik Gabrijel i nazvao: Milosti puna.

Častimo Mariju čuvajući svoju dušu od svake ljage grijeha, jer ćemo se time najviše približiti ovom divnom »Ogledalu pravde« — Majci lijepe ljubavi. Tko nađe Nju, »nađe život. Što želi, dobije od Gospoda« (Prič 8, 35).

Primjer

TVOJE NAJDRAGOCJENIJE BLAGO

Ima mjesta na Jugu, gdje ti već sam ulaz u crkvu i dirljivo pripovijeda.

Kraj ulaza u crkvu nalazi se udubina u zidu. U toj udubini poredane su kosti preminulih. Dolje leže kosti ruku i nogu, a gore mrtvačke lubanje, mirno poredane jedna pokraj druge i jedna iznad druge. Ljude, kojima

su te kosti pripadale, više ne raspoznaješ. Lubanje su na dlaku slične jedna drugoj.

Prva propovijed: Tko je bio luđak, tko mudrac? Tko prosjak, tko car? Bio siromah bio bogataš, u smrti si jednak. Bogati seljak i njegov sluga, gospodarica i sluškinja.

Na svakoj ljudskoj lubanji stoje upisana dva broja i godina rođenja i smrti. Dakle, možeš izračunati, kako je dugo bila nošena ova ili ona posuda za mozak. Između ta dva broja stoji jedna crtica. To je druga propovijed mrtvih!

Život je samo jedna crtica i ništa više. 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90... godina. Dok su prema nama, izgledaju duge, a kad prođu, kao san jedne noći — jedna crtica.

Pred sto, dvjesta godina bijahu nosioci tih kostiju ljudi kao i mi, od mesa i krvi, s dušom kao i mi, s našom požudom očiju, požudom tijela i ohološću života. Poput današnjih ljudi, i oni su se bacali u karnevale i pili su iz vrča slasti sve do dna. U krčmama su možda pjevali: »Tko ne ljubi vino, žene i pjesme taj je budala kroz čitav svoj život«.

A sad su usta zanijemila, oči više ne mame i ne sanjare. Tijela ne krasi nikakvo fino odijelo. Noge, nekoć tako hitre za ples, sad miruju za uvijek. A njihove duše... Ne stenje li mnogi kroz cijelu vječnost zadnji redak pjesme:

»Ja sam živio po gornjem receptu. Ah, kamo sreće, da sam ostao budala«!

Dušu izgubio, sve si izgubio!

Duša je najvrednije blago. Duh je neograničen. Samo je jedan, neumrli, jer je jednostavan. Duh je carstvo za sebe, koje obuhvaća cijelo stvorenje. Diže se Stvoritelju svome, nikad ne može propasti. Vrednija je jedna duša, nego čitavo vidljivo stvorenje. Blago, koje sam Bog časti i ljubi, svijetlo od Očeva svijetla. Otac ga je stvorio. Sin uz krvavu cijenu otkupio. Sveti Duh opremio svojom milošću.

A što je milost? Dragocjenija je nego sama duša. To je vlastiti život samoga Boga. Božji život u duši.

Dušo, kako ti dragocjena moraš biti, kad se Bog u vječnoj ljubavi oko tebe brine, kad njegovi svećenici oko tebe nastoje! Brineš li se ti sama za sebe? ili se možda sva tvoja briga vrti oko prašine i pepela, oko mrtvačkih kostiju i lubanja? Ti luđače!

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

VINOGRAD DUŠE

»Što stojite ovdje vazdan besposleni?« (Mt 20, 6). Ovako je prekorio domaćin težake, koje je zatekao na putu besposlene i poslao ih u svoj vinograd.

Proučavajući narod Božanski Spasitelj govorio je obično u pričama, da tako zorno prikaže svijetu što hoće da kaže i da Ga svijet lakše shvati.

Sv. Bernardo, tumačeći priču o poslenicima u vinogradu, kaže da je vinograd slika čovječje duše i da je svatko za se težak u vinogradu svoje duše.

Spasitelj — dakle — uspoređuje čovječju dušu s vinogradom, jer je u tim dvama pojmovima mnogo sličnosti. Jer kao što zapuštena zemlja ne rađa drugo nego korov i trnje, tako i zapuštena duša oblijeni i oslabi, pa je plod duševno zapuštena čovjeka gorak i poguban.

Ono što težak mora uraditi, ako hoće da mu vinograd u svoje vrijeme donese dobar plod, to isto mora uraditi čovjek s vinogradom svoje duše da mu djela, misli i riječi budu na čast i slavu Božju.

Čitamo u Sv. Pismu da je Bog pozvavši Jeremiju za proroka, uputio Jeremiju u njegovo poslanje ovim riječima: »Vidi, dajem ti danas punomoć nad narodima i kraljevstvima da trgaš i razdireš, da istrebljuješ i rušiš, da gradiš i sadiš!« (Jer 1, 10). U ovim je riječima potpun

program za svakoga kršćanina. Prema tom programu svatko bi morao postupati u vinogradu svoje duše.

Prije nego zasadi vinograd, težak uređuje zemlju: trga na njoj draču i otrovnu, beskorisnu travu, razdire suhe, zakržljale grane da ne ispijaju sok onima koje bi mogle donijeti ploda. Jednako čovjek, u svom duhovnom životu, treba najprije da istrgne i istrijebi sve ono što duhovnom napretku smeta. Treba istrijebiti zle navike, mane i običaje, prekinuti zle, štetne i beskorisne misli koje ispijaju duševnu snagu i ne dopuštaju da naš život cvjeta i plodi kršćanskim životom.

Sigurno ste opazili kako težak, nakon što je istrgao draču, štetnu travu i sasjekao suhe grane, sve to sakuplja na jednu hrpu. Što je odeblje i tvrdo, na čemu bi se mogao ogrijati, nosi kući da upotrijebi za vatru. Što je sitnije i nevaljalo spali na samoj njivi: uništava ognjem, jer bi mu to na njivi pri radovima smetalo, a manja trava i trnje moglo bi ponovno žile pustiti i zemlju zatrovati — Kad promatranjem svoga duhovnog života spoznamo i ujedno sakupimo sve svoje nedostatke, mane, strasti i prestupke, spalimo ih gorućim pokajanjem, da njihove žile ne dopru nikada više do našega srca.

Poslije nego što je spalio sve ono što mu je u vinogradu smetalo i bilo od štete, težak sakuplja sve što je ognju odoljelo, što nije moglo izgorjeti, baca to daleko od svoga vinograda tamo u pustoš, gdje neće nikome smetati. — Nakon što smo i mi u sakramentu pokore sakupili kao na jednu gomilu sve svoje slabosti i nevolje, da ih tu utopimo i zakopamo, bdijmo da se na njih ne povraćamo, neka su daleko od nas, zaboravimo ih zauvijek.

Kad je težak iskopao, sasjekao, uništio, izgorio, izbacio sve što mu je od štete ili mu smeta, istom onda počinje

zasađivati vinograd. — Kad smo uredili svoje duhovno stanje, riješili se svega što nam je duhovnom napretku smetalo, tada istom možemo početi sijati dobro sjeme i navrtati u svoje srce klice dobra, kršćanskog života.

Vinograd se unaokolo ograđuje međom ili plotom, da poplava ne odnosi zemlju, da životinje ne ulaze i ne izgaze ili ne pojedu usjeve i zasade. — Isto tako, kad smo svoj duhovni život uredili, kad smo zlo istrijebili, treba da ga ogradimo kreposnim i dobrim djelima, da se napast opet u nj ne uvuče i ne pohara ga. Nikad čovjek nije siguran da će ustrajati u dobru, zato mora bez prestanka bdjeti protiv napasti, prema riječima neprevarljive Mudrosti: »Tko dakle misli da stoji neka gleda da ne padne« (I Kor 10, 12).

Neka nas ne smeta ako smo do sada protivno radili. Izgradnja našeg duhovnog života može se uvijek na vrijeme započeti. Domaćin je pozvao i primio težake u svoj vinograd neke ujutro, neke oko treće, šeste i devete pa čak i jedanaeste ure, a to znači da je Bog uvijek pripravan da nas primi u svoju službu. Ipak, ne oklijevajmo! Dok imamo vremena, okoristimo se njime, za platu se ne treba bojati.

Domaćin je navečer podijelio nagradu težacima, počevši od zadnjih do prvih. Ova evanđeoska večer, večer je našega života, kad budemo zaklopili oči svijetu, da ih otvorimo vječnosti. Bog će nas prvenstveno pitati da li smo Mu služili, a ne kad smo Mu počeli služiti. To je za nas — slabe ljude — doista utješno, jer nas ispunja pouzdanjem da smo na vrijeme započeli, ma kad započeli.

Da bismo što bolje obradili vinograd svoje duše, i to odmah, marljivo i ustrajno, ugledajmo se u primjer

Majke Božje. Njezina vjera, ufanje i ljubav i sve čudoredne i ostale kreposti bile su usmjerene prema Bogu u najvećem stupnju. Njezinu postojanost u dobru i čistu srcu nisu mogle slomiti ni najveće muke i žalosti koje su u velikoj mjeri pratile Njezin život. Njezin je život divno ispisano evanđelje, koje pokazuje kako treba izgraditi ovozemni život, da se uzmogne po najsigurnijem putu koracati prema blaženoj vječnosti. Istina, u vinogradu Njezine prečiste duše bile su zasađene sve najbolje izvrsnosti, ali ih je Ona najbrižljivije uzgajala, zalijevala, čuvala, dok se nije sva pretvorila u divno ograđeni vinograd koji i danas napaja i usrećuje svakoga tko se njime služi i na njemu nadahnjuje. I sam se Gospodin divio vinogradu Njezine duše, kad Joj u zanosu dovikuje: »Vrt je sestra zaručnica moja, dobro ograđen . . .« (Pnp 4, 12).

Berimo jedre plodove Marijina života svojim čestitim, svetim življenjem, da se i na nama ispuni Njezino obećanje: »Spasenje onima, koji idu putovima mojim! (Prič 8, 32).

Primjer

OD DERANA BISKUP

Na sjeveru Kanade leži grad Grouard. Odakle tom gradu njegovo ime? Od jednog biskupa, koji je u svom djetinjstvu bio pravi deran, ali je ipak naučio obrađivati vinograd svoje duše.

Emil Grouard rodio se na Svijećnicu 1840. godine u Brulonu u Francuskoj, bio je sin tesara. Roditeljima nije bilo lako s njime. Kakve li sve ludorije nisu tom nestašku padale na pamet! Cio je kraj govorio o nje-

govim nepodopštinama. Makar koliko mu otac prašio hlače, vjetrogonja se nije dao ukrotiti.

Jednoga je dana to prevršilo svaku mjeru. Četverogodišnjak je pokušao zapaliti blanjevinu u očevoj radionici. Upravo dok je iz petnih žila puhao u vatru, te su sve iskre frcale, na sreću se pojavio otac, koji je još jedva uspio ugasiti požar.

Što sada?

Roditelji više nisu znali, što bi s njime. Tada otac uzme maloga za ruku i odvede ga u crkvu. Klekoše pred oltar Majke Božje, i otac je glasno molio: »Draga Majko Božja! Ja više ne mogu s dječakom na kraj. Odgajaj ga ti, inače je sve izgubljeno«!

Tako je molio očajan otac. Majka Božja uslišila je molbu pa uzela nevaljalca u svoje ruke. Od derana je postao marljiv student, koji je kasnije stupio u bogoslovsko sjemenište. Kao sjemeništarac otišao je u Kanadu. Ondje bude zaređen i potom je djelovao kao misionar sedamdeset godina — sedamdeset godina u izvanredno teškoj ledenoj misiji.

Kada je došao, misija je još bila u prvim počecima, a kada je odlazio, Indijanci su toga područja gotovo svi do jednoga bili predobijeni za vjeru. Negdašnji je deran činio silna djela. Tako je npr. izračunato, da je samo u godinama 1868. i 1869. prevalio osam tisuća kilometara u čamcu iz kore, na skijama ili na saonicama sa psećom zapregom. Često bi unatoč ledenoj hladnoći prospavao pod vedrim nebom. Glad je jako dobro poznavao. Svojim je Indijancima vlastitom rukom gradio crkve, škole i sirotišta. Nije bio pošteđen ni od bezbroj razočaranja. Uza sve to izdržao je na svome mjestu, isprva kao jednostavan misionar, a od

1890. godine kao biskup, kroz sedamdeset godina, do 1929. godine.

Grouard će ostati jedan od najvećih misionara svih vremena.

Kad Majka Božja uzme u ruke odgoj djeteta, ništa nije izgubljeno, već je sve dobiveno. Onda je dapače moguće, da od derana postane i biskup.

I kakav biskup!

(R. Quardt: Primjeri)

BRIGA ZA DUŠU — RIJEČ BOŽJA

Čim je Isus započeo svoj javni život, čim je počeo druge poučavati, propovijedati, pročuje se na daleko i široko glas o Njemu, osobito kad se dočulo da između ostalog tvori čudesa. Silan narod zgrne se oko Njega, samo da Ga čuje. Nisu žalili truda samo da mogu biti u Njegovoj blizini, čuti Njegov glas. Slijedili su Ga uz obale mora i rijeka, po poljima i livadama, napokon i po pustinjama.

Vjera nas uči da je glas svećenika dok propovijeda riječ Božju glas samoga Boga. Ali, kako se mi brinemo da čujemo riječ Božju, da se njom okoristimo? Kakva je razlika između nas i onih ljudi koji su se žuliri da glas Božji čuju? Nama ne treba kao što je trebalo njima ostaviti hranu i kuću, ići na obale udaljenih rijeka i mora, zalaziti u polja i pustinje, pa ipak, kako malo marimo i kako nam je teško žrtvovat četvrt sata da slušamo riječ Božju!

Ovdje otskače nerazboritost i nepravednost ljudska. Čovjek znade da se sastoji od duše i tijela, pa je naravski zaključak da mu se i brinuti za jedno i drugo; dapače, za dušu još više, jer je ona izvrsnija od tijela; ona tijelu i život daje. A što čovjek? Često se brine samo za tijelo, a za dušu ništa ili posve malo.

Čovjek jede i pije svaki dan; pripravan je mnogo toga propustiti, ali ručak ili večeru ne. Je li čovjeku hladno traži deblju haljinu; je li mu toplo, uzima laganije odijelo. A zašto sve to? Čemu nam znoj i muka da pribavimo potrebito za život? Zato, jer znamo da tijelo bez toga ne bi moglo opstojati. — I duši je potrebna hrana; bez nje ona mlitavi i propada. Duševna hrana jesu sva ona sredstva koja nam vjera i Crkva pružaju da kršćanski uzmognemo živjeti. Molitva, slušanje riječi Božje, primanje Sakramenata, eto vam hrane naše duše.

Osim što pravednost i razboritost zahtijevaju da se za svoju dušu brinemo, ima još jedan razlog, koji nas uvjerava, da treba i svojoj duši dati ono što je njezino. — Da upitam kršćanina: Što si ti po vjeri? Kazat će mi: kršćanin. Pitam li dalje: Po čemu to znaš? Po tome što sam kršten, odgovorit će. Ali upamtite dobro, da nije samo krštenje što nas čini kršćanima; kršćanski je život pravo obilježje kršćanina. — Kad bih opazio da neko dijete ima sablju ili pušku, da li bih mogao kazati da je to dijete vojnik? Nipošto, jer iako su sablja i puška vojničko obilježje, ipak uz sablju i pušku hoće se i vojnički život. Vojnički život — dakle — čini nekoga vojnikom, a ne samo sablja i puška. Tako i kršćanski život čini čovjeka kršćaninom, a ne samo krštenje. Da pak uzmognemo kršćanski živjeti, treba da poznamo ono što za kršćanski život treba. Kako ćemo sve to poznati ako riječ Božju i savjete svećenika, ispovjednika ne slušamo? Kako je svijetu — kaže sv. Bernardo — potrebno sunce, jer bi bez njega sve propalo, tako je i kršćaninu potrebna riječ Božja, jer je ona sunce duše, sunce koje ju grije, rasvjetljuje i hrani.

Jednom je Spasitelj ponukao Simona-Petra da izveze lađu na pučinu i baci mreže svoje za lov. »Učitelju, — odvrati Šimun, — svu noć smo se trudili i ništa ne uhvatismo« (Lk 5,5). Koliko će kršćana jednog dana suznim očima opetovati ove Petrove riječi: Svu noć našega života smo se trudili, a za vječni život nismo ništa dobili; sve smo činili za tijelo, za dušu ništa.

Neki je čovjek, koji je uopće bio dobar kršćanin, na smrtnom času bio veoma uznemiren. Svećenik, koji ga je dvorio, počeo ga sokoliti, neka se uzda u Božje milosrđe. Svećeniku između opomena izbjegnu iz usta i ove riječi: Ta, to su bile malenkosti, čega se bojite? — Oče, odgovori umirući, počekajte dok se nađete i vi sa smrtnom svijećom u ruci; tad ćete upoznati, kako se uz svjetlo smrtne svijeće i male stvari prikazuju drukčije.

Ne čekajmo svjetlost te svijeće, nego radije na svjetlosti vjere i zdrava razuma djelujmo tako da nam naša djela budu na čast u životu, a na smrti na utjehu i spasenje.

Svaki čovjek već po svojoj naravi želi da nasljeduje ono što vidi ili čuje. Ta želja može služiti dobru kao i zlu. Zdrav razum nam kaže, da nasljedujemo dobro, a zlo izbjegavamo. Crkva nam također priskače u pomoć i upućuje nas na Mariju, jer zna da primjeri najjače privlače dušu da ih nasljeduje. Marijin je život neprestana briga za dušu, za vječnost, zato je Ona najbolji uzor i putokaz svakome kršćaninu. Nitko nije savršenije nasljedovao Isusa kao Marija; što više, i Ona sama se prikazala Bogu kao žrtva za otkupljenje svijeta. Zato lijepo kaže ugledni bogoslov Gerson: »Ti si, o Isuse, naš putokaz dok nam svoju Majku pokazuješ, po kojoj Te nalazimo«.

Znači, da nam je Marija najsigurniji put do Isusa; da ćemo — ugledajući se u njezine izvrsnosti — najlakše osigurati mir svoje duše i blaženu vječnost.

Primjer

DUŠU ZA ZLATO

Sve do svoje tridesete godine živio je Vilim Achtermann u Münsteru kao običan zemljoradnik. Bio je sluga kod seljaka i tako se hrabro probijao kroz život. A na večer su se njegovi prsti kao sami od sebe hvatali olovke ili su mijesili ilovaču.

A kad mu je bilo trideset godina, više ga ništa nije moglo zadržati u domovini. Bog ga je poslao u široki svijet, da postane kiparom na čast Svevišnjega i Njegove svete Majke. Na rastanku ga je majka prekrižila i rekla mu: »Ne zaboravi Majke Božje«!

Vilim je na svom putovanju stigao u München. Stanovao je u siromašnoj sobici u potkrovlju. Da ne umre od gladi, prosio je kruh. Preko dana studira na umjetničkoj akademiji, a po noći kod kuće grozničavo radi. Konačno skrene na se pažnju svijeta. Štampa oduševljeno govori o njegovoj Madoni.

Jednog dana dođe neki židov u njegovo siromašno potkrovlje i stane ga laskavo uvjeravati kako je veseo što može pozdraviti tako velikog umjetnika. Slatkim mu riječima rastumači kako bi mogao postati bogat i glasovit čovjek, ako svoju umjetnost stavi njemu, židovu, na službu. No tada ne bi smio praviti Marijine kipove, nego likove sjetilne, razdražljive, likove napola odjevenih žena. Mladi umjetnik srdito pogleda židova.

No taj postavi na stol jedan zlatnik. »Budite razboriti, ovo vam već sada ostavljam ovdje, a sutra ću doći po odgovor«. I židova nestane.

Vilim Achtermann osta sam sa svojim mislima i sa zlatnikom. Zavodnik mu šapće: »Pristani uz židova i proći će sva nevolja, a put slave bit će ti otvoren«. Zlato mami i draži. Umjetnik zgrabi ilovaču, mijesi, modelira do u kasnu noć. Napokon gle na stolu lika zamamne lijepe žene!

Nemiran san. Jedna sanja goni drugu. Kad pred jutro, majka stoji u snu pred svojim sinom i veli mu ljupko i ozbiljno, kao što samo majke mogu: »Ne zaboravi mi Majke Božje! Misli na svoju dušu, jednu samo imaš!« Achtermann se probudi, skoči i šakom razbije modelirani lik razuzdane žene i stane mijesiti i oblikovati nanovo. Ovaj put najčišća i najsvetija od sviju žena. Tako plemenita nije mu se nikad posrećila.

Oko podne pokuca židov opet. Mladi ga umjetnik ne pušta unutra. Pred srdžbom mladog čovjeka židov se brzo pokupi i iščezne niz stube. Achtermann baci za njim njegov zlatnik.

Vilim Achtermann postade i ostade kršćanski kipar. Svojom umjetnošću služio je samo Boga i Njegovoj crkvi. Njegovo »Skidanje s križa« i »Pieta« u stolnoj crkvi u Münsteru uživaju još i danas svjetski glas. Malo ima vjerskih spomenika koji odišu tako srdačnom vjerom i odlikuju se tako savršenim linijama kao ovi.

Umjetnik je dobro učinio što nije za novac prodao svoju dušu. Znao je cijeniti dušu, zato ga časte i Bog i ljudi.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

UFANJE

Kaže se da »mornarski kruh ima sedam kora«. To stoga, jer ga mornar velikom mukom i trudom dobiva, jer se njegov život uvijek u pogibelji nalazi. Kad je mornar za svoj život siguran, da može slatko i mirno počivati? Nikada, jer »u moru nema vjere«. Neka je najmirnije, ne možeš se u nj pouzdati, jer od časa na čas znade uzavreti i u svoje te ponore progutati.

Isusovi učenici, pripovijeda Evanđelje, nalazili su se jednom u lađi. Kad su ušli u lađu, vrijeme je bilo ugodno, more posve mirno. Ali iznenada zapuše vjetar, uzavri more, podignu se valovi, rek bi: eto nà, sad će i lađu i njih progutati. — To uzburkano i nemirno more slika je ovoga svijeta. Svaki je od nas kao lađa na moru; i kao što lađa nije nikada sigurna dok je na moru, tako nismo ni mi dok smo na svijetu. Sve što vidimo, što nas okružuje može nas upropastiti, pogubiti, ako nismo oprezni. Šetanje, razgovori, društva, neka mjesta, neke osobe, sve su to strašni valovi koji ne čekaju drugo nego prigodu da nas obore u svoje opake mreže. Jaoh ti se neoprežnu i nevještu, jer će prije ili kasnije postati njihovim plijenom.

Bog dopušta da nas se kuša, da budemo izloženi nevoljama i pogibeljima, ali nam daje i način, kako ćemo se u takovim okolnostima očuvati. Svratite opet pažnju

na onu evanđeosku oluju. Oluja se strahovito podigla, valovi su gotovo svu lađu pokrili. A učenici Isusovi, što čine? Pristupaju Isusu, bûde Ga i vape: »Gospodine, izbavi nas, izgibosmo!« (Mt 8, 25). Evo nauka i primjera: u nevolji, u napasti, u zloj prigodi utecimo se Isusu, pouzdajmo se u Njega ako vjere imamo, jer vjera rađa ufanje. »Jer bez mene ne možete učiniti ništa« (Iv 15, 5), kaže Isus. Koliko je oku potrebna svjetlost da može razlikovati jedan predmet od drugoga i da može vidjeti, toliko je nama potrebna pomoć Božja, da se uzmognemo od zla i nevolje očuvati. Kao što je bolesniku potreban lijek, bez kojega bi poginuo ili kao starcu štap, bez kojega koraknuti ne može, tako je i nama potrebna pomoć Božja u životu i na smrti.

Nije — pak — dostatno samo ufanje, nije dovoljno što je Bog pripravan da nam po ufanju u pomoć priskoči, treba da i mi budemo prapravni da Božju pomoć ili milost primimo.

Zamislite gladna čovjeka, a pred njim drugoga, sita, bogata i darežljiva, dobra i milosrdna. Pristupi taj gladni čovjek i traži ulomak kruha u onog bogatog i darežljivog, a ovaj mu bez oklijevanja pruži komad kruha. Da li je onaj gladni utažio svoju glad time, što mu je onaj pružio kruh? Nije, već treba da siromah najprije uzme taj kruh. Dapače, nije ni to dosta, što je onaj pružio kruh, a ovaj ga prihvatio, već treba da gladni taj kruh ustima približi i da ga pojede, ako hoće da glad utaži. — Tako isto djeluje i pomoć ili milost Božja. Svatko je od nas gladan pomoći Božje, a Bog je ima bez mjere, On je darežljiv i milosrdan, pa će nam je dragovoljno i dati. Ali nije dosta što nam je Bog daje i pruža, već treba da

je i mi dragovoljno primimo, da se milošću dobro poslužimo.

Ufanje u Boga, koje u vjeri svoj izvor ima, osladit će nam svaki čas našega života i dovesti nas do sreće. Što sili seljaka da se muči i znoji, da sije i sadi, ako ne ufanje u obilnu žetvu? Netom mu sine misao na žetvu, netom pomisli na pune ambare, odmah zaboravlja muku i trud, studen i vrućinu, što je sijući i kopajući pretrpio. — Što potiče trgovca da rani i kasni, da čitav dan, — dok se drugi šetaju i zabavljaju — zguren i ukočen od jutra do mraka u trgovini stoji, ako ne ufanje za dobitkom? — Što sokoli bijednoga vojnika u tolikoj muci i trudu, kad i život pogibelji izlaže, ako ne ufanje za pobjedom i dobitkom? — Što veseli učenika u njegovu trudu, ako ne ufanje da će po nauku postati sretan i čestit?

Jednako treba da ufanje u Boga sokoli svakoga kršćanina, nalazio se u bilo kakvoj nevolji, s tom razlikom, da ufanje u obilnu žetvu može prevariti težaka, ufanje dobiti prevariti trgovca, nada u pobjedu prevariti vojnika, dok ufanje u Boga ne može nikada prevariti onoga koji se pravim pouzdanjem u Boga ufa.

»Gospodine, izbavi nas, izgibosmo!« Isus pruža ruku i odmah utiša i vjetar i more. Eto gdje čudesa tvori čvrsto ufanje u Boga. Zato lijepo kaže psalmista: »U Boga se uzdam, ne bojim se« (56-55-12).

Petar je upao u grijeh niječući Krista; kasnije se kaje za svoj grijeh, tvrdo se u Boga ufa i ufanje ga nije prevarilo. Bog mu ne samo prašta, nego ga još postavlja za glavara svoje Crkve. — Razbojnik na križu osuđen zbog zločina, kaje se i u Boga ufa. Isus ga s križa vodi u rajsku slavu. — Saul, progonitelj Crkve, ide od sela do sela, od grada do grada da traži i progoni kršćane. Kasnije

se obraća, kaje se i ufa u Boga. Bog mu ne samo prašta, nego ga još čini apostolom naroda, po njemu svoj nauk i vjeru širi.

Ne klonimo ni mi u patnjama i nevoljama! Ako imamo čvrstu vjeru, iz nje mora niknuti ufanje, a tko se ufa, taj ne propada! Iz našega srca, s naših usana neka se često vinu k nebu prekrasne riječi himna: »U Tebe se, Gospodine, ufam, o, da ne budem postiđen do vijeka!«.

Crkva i Mariju pozdravlja riječima: »Zdravo, ufanje naše!« Taj Joj naziv priznanju svi sveti Oci i Učitelji, jer — iako je kršćaninu sve ufanje u Bogu —, Bog redovito dijeli svoje milosti po zagovoru Marijinom, želeći da preko Njegove i naše Majke Marije lakše do Njega dođemo. Zato je za svakoga kršćanina zagovor Marijin od veoma velike potrebe da primimo milost od Boga. U tome je Njezina velika moć, koju Joj sv. German priznaje divnim riječima: »Ti si, Božja Majko, moguća da spasiš grešnike i nemaš druge kakve preporuke kod Boga, jer si Majka pravoga života«.

Blago onome koji se dnevno utječe Mariji i u Nju se ufa, jer će Marija sigurno nagraditi žarku njegovu vjeru i pouzdanje. Marija je to očitovala u povijesti bezbroj puta. Naše vremenito i vječno dobro traži da se uvijek uzdamo u ljubav i moć ove dobrostive, moguće Majke, da Joj uvijek budemo vjerna i pobožna djeca, makar nas to stajalo života. Ona će nam pomagati i osloboditi nas od svakoga zla, jer je uvijek bila i uvijek će biti pravo ufanje kršćana.

Primjer

SIROMAŠNI MLADIĆ

Naš je Petar bio siromašno dijete. Kad kršćanska majka po prvi put ugleda svoje dijete, zaboravlja sve boli, sreća joj sja iz očiju. Privija ga k sebi, utiskuje mu poljubac žarke, materinske ljubavi na čelo i veli mu: »Bog te blagoslovio, moje dijete!« Petra nije nitko ni poljubio ni blagoslovio. Majka ga je bacila na jastuk i srdito odvratila lice na drugu stranu: »Neka se za tebe brine tko hoće, ja neću«. Nećemo odviše strogo suditi majku. Bila je to slabokrvna žena nekog nadničara. Petar je bio njezino jedanaesto dijete. Doista nije znala, kako će se probiti kroz život sa svojom velikom familijom. Tek kad je neka dobra susjeda majci podrmala savjest, zauzme se ona, premda nevoljko, za novorođenoga Petra.

Roditelji rano umru. Petar dođe u kuću starijeg, oženjenog brata, surova čovjeka. Rijetko je to bilo, kad se mali Petar mogao onako baš pravo do sita najesti. Svoj je kruh dnevno natapao suzama. Svaki je dan veliki, jaki brat napadao bespomoćnog dječaka, tukao ga i zlostavljao tako da mu je nježno tijelo bilo kao razbijeno. Na večer bi sav zaplakan legao na slamnjaču i plačući se uljuljao u san. Usprkos svim gorčinama ostao je naš Petar veoma dobar dječak. Nevolja ga je sve više bližila Bogu.

Jednog dana nađe Petar jedan zlatnik. Činilo mu se da je bogat kao kralj. »Kako bi bilo, kad bih sebi jedamput kupio kolača i voća i do sita se najeo? Ali Pero snažno odbije zavodnika. »Moj je otac možda još u

čistilištu i više trpi nego ja. Dat ću novac svećeniku da prikaže sv. Misu za ispokoj očeve duše«. Petar to učini i po prvi put nakon dugog vremena smijao se od radosti. Dobro ga je djelo učinilo tako sretnim.

Dobri se Bog doskora smilovao siromašnom, dobrom dječaku. Drugi brat opazi njegovu bijedu, uze Petra k sebi i dade ga na škole. Petar je mislio da je u trećem nebu. Kao đak na juriš je osvajao razrede. Svojim je saučenicima pomagao gdje je samo mogao.

Pa što je postao Petar? Veliki učenjak i propovjednik, duboko pobožan svećenik, koji se osjećao najsretnijim kad je mogao nesmetano moliti i pokoru činiti. Postao je biskup i kardinal. Silan borac za čistoću i slobodu crkve. Papin poslanik, koji je za Sv. Oca proputovao čitavu Evropu. Na koncu života odrekao se svih časti i postao siromašnim pustinjakom. Postao je svetac, čiji sjaj još i danas svijetli po cijeloj Crkvi.

Petar Damjanski očuvao je u dugogodišnjoj kušnji svoje pouzdanje u Boga. Bog ga nije ostavio, jer Bog ne ostavlja nikoga tko na Njemu gradi. Pa ni tebe! Drži se Boga, imaj pouzdanja, pa će Njegova Providnost i tvoj životni brodić čudesno upravljati i voditi.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

PUTEVI SPASENJA

Čitamo u Evanđelju sv. Mateja da je Spasitelj obećao nekim učenicima pokazati s kakvom će slavom doći na sudnji dan. Nakon malo vremena, »poslije šest dana uze Isus sa sobom Petra i Jakova i njegova brata Ivana i izvede ih nasamo na goru visoku. Tada se preobrazi pred njima. Lice se Njegovo zasja kao sunce, a haljine se Njegove zasvijetliše kao svjetlo« (Mt 17, 1-2). Nećemo se zaustaviti u razmatranju Isusova preobraženja, nego svratimo pažnju na ona tri Apostola koji su bili očevici Isusova preobraženja.

Isus je imao i više učenika i Apostola; zašto — dakle — svih ostavlja, a samo trojicu sobom vodi i pred njima obavlja čudo svoga preobraženja?

Učitelji Crkve tumače da je Isus uzeo sa sobom samo ona tri Apostola, jer su oni slika onih kršćana, koji će s vremenom doći za Isusom u nebo, ili bolje, oni pokazuju tri puta, po kojima može čovjek u nebo doći: put ljubavi, nevinosti i pokore.

Zašto je Spasitelj toliko ljubio Petra? Zato jer je Petar uvelike ljubio Njega. Kad je Božanski Učitelj htio da preda Petru vrhovnu vlast nad Crkvom, tri puta pita Petra: »Ljubiš li me većma nego ovi?« Petar Mu odgovori: »Da, Gospodine, ti znaš da te ljubim« (Iv 12, 15).

Petar kao svjedok preobraženja Isusova prikazuje one kršćane koji će se po pravoj ljubavi prema Bogu spa-

siti i svjedočiti da prava ljubav vodi kršćanina k Bogu. Zato Božanski Spasitelj lijepo kaže: »Tko ljubi mene, držat će riječ moju, i Otac moj ljubit će njega i k njemu ćemo doći i u njega ćemo se nastaniti« (Iv 14, 23). Ali ta ljubav — opominje apostol ljubavi sv. Ivan — ne smije biti prazna, nego potpuna, djelotvorna: »Dječice, ne ljubimo riječju ni jezikom, nego djelom i istinom!« (I Iv 3, 18).

Djelotvorna ljubav — dakle — to je prvi put koji vodi k Bogu. Ali zapamtimo, da se to ne sastoji samo u sklapanju ruku, klečanju i uzdisanju, nego u vršenju svojih kršćanskih i staleških dužnosti; ne ljubiti riječima i jezikom, nego djelom i istinom. — Da imamo nadničara na poslu i da nam često ruke ljubi, a posao zapušta, sigurno nam ne bi ugodio. Takova bi, eto, bila i naša ljubav kad je ne bi predvodila djela.

Zašto je — pak — Ivan bio svjedokom preobraženja? Zbog čista, sveta i neporočna života. Doista, Ivan je stajao daleko od svakoga zla, u svemu je bio čist, zato ga je Isus osobito ljubio.

Što vam je na svijetu milije od rođene majke? Kako je to ime slatko! Jeste li tužni i žalosni, ime vam je majčino na ustima; jeste li sretni i veseli, opet vam je na jeziku majčino ime. »Majko moja!« otislo vam se više puta s ustiju, a da se toga ni sjetili niste. — I Isus je ljubio svoju Majku. I te kako Ju je ljubio! I gledajte: na smrti preporuča i ostavlja Ivanu svoju Majku. Nju, najmiliju osobu, ostavlja najmilijem učeniku. Ne samo to, nego na neki način istovjetuje Ivana sa samim sobom, kad kaže Materi svojoj: »Ženo, evo ti sina!« (Iv 19, 26).

Odakle Ivanu tolika čast, da ga Sin Božji istovjetuje sa sobom i da mu podaje svoju Majku? Sigurno odatle što

je Ivan bio neporočna života. Ivan — dakle — prikazuje kršćane, koji će po neporočnom životu slijediti Isusa u Njegovoj slavi. Zato bježimo od zla, budimo neporočni u životu, u mislima, u govoru, u vladanju, jer je neporočan život drugi put koji vodi k Bogu.

I sv. Jakov je imao radost da bude svjedokom preobraženja Isusova. Po čemu? Jer je između Apostola bio prvi mučenik: trpio je, strpljivo snosio križeve i pokorom zadužio Boga.

Kad su se Apostoli po zapovijedi Isusovoj razišli po svijetu da propovijedaju Evanđelje, Jakov je kao biskup ostao u Jerusalimu. Tu je živio tako sveto, da su ga i neprijatelji štovali. Mnogi Židovi, ugledajući se u njegov život, prigrliše vjeru Kristovu. Ali, sinovi tmine, kojih nije nikada uzmanjkalo, zavidiše svecu. Odvedoše ga na uzvisinu nedaleko jerusalimskog hrama i odatle ga strmoglaviše. Jakov taj čas ne ostane mrtav, uzdigne se, klekne i počne moliti za svoje neprijatelje. U tom času udari ga jedan snažno po glavi i Jakov pade mrtav. Jakov — dakle — kao svjedok preobraženja prikazuje kršćane, koji će kroz nevolje i svakovrsne patnje slijediti Božanskog Spasitelja u Njegovoj slavi.

Ne mora svatko — kao sv. Jakov — biti mučenik, da potom dođe u nebo. Ima i drugih svakovrsnih stradanja, dnevnih križeva, stotine poteškoća na koje tako često nailazimo. Ono što nam je teško, što nam nije drago, a na što nas dužnost veže, eto to su više puta naše muke i nevolje, koje nam je prigrliti, da po njima stečemo zasluge za vječnost.

Tri su — dakle — puta koja k Bogu vode: djelotvorna ljubav prema Bogu, neporočan život, ustrpljivo podnašanje poteškoća na koje nailazimo.

Na ovaj trostruki put poziva nas i nuka Majka Božja, presjajna zvijezda na uzburkanom moru našega života. Neprevarljivo pokazuje smjer puta kojim moramo ići, ako hoćemo da dođemo do slave preobraženja u vječnosti.

Marija je bila draga Bogu, a Ona je Božjoj ljubavi uzvraćala takovu ljubav, da nitko nije nikada toliko ljubio Boga koliko Ga je ljubila Ona, Majka Božje ljubavi. — Živjela je neporočno, čisto, kao prečista Djevica, od koje — osim Boga — veće čistoće zamisliti ne možemo. I Spasitelj, rodivši se od Djevice, nije ozlijedio djevičanstvo Marijino, nego je na najdivniji način spojio u Njoj materinstvo s djevičanstvom, da nam Njezine izvrsnosti u svemu budu ogledalom i putokazom života. — Bog ni Mariju nije izuzeo od križeva života; ali je Ona sve muke, što ih je kroz cijeli život podnosila, Bogu za ljubav prikazivala i tako zaslužila sebi i svemu svijetu neizmjernih milosti i darova za vječnost.

Svojom ljubavlju prema Bogu, neporočnim životom i patnjama, Majka Božja želi i nas što više približiti Bogu, da nas jednom ugleda na srcu Oca, u slavi vječnoga preobraženja.

Primjer

SV. HUMBERT I CILJ ŽIVOTA

Sv. Humbert, sin nekog akvitanskoga kneza (živio oko 727. godine) u mladosti je bio strastven lovac. Veći dio vremena tratio je u lovu, a na Boga je sasvim zaboravio. Jednе nedjelje, kad se nalazio u lovu u ardenskoj šumi, iznenada mu se ukaže jelen kojemu je među

rogovima svijetlio, obasjan sjajnim zrakama, križ. U isto vrijeme, čuo je glas koji mu je govorio: Humberte, Humberte, dokle ćeš misliti samo na lov i gubiti dragocjeno vrijeme? Kad ćeš napokon shvatiti da si stvoren samo za to da ljubiš Boga, poznaješ Ga i Njemu jedinomu služiš?

Na ove riječi trznuo se Humbert, pao na koljena i obećao Bogu od sveg srca da će promijeniti život. Odmah je pošao biskupu Lambertu koji ga je poučio o kršćanskom životu. Našao je put spasenja. Živio je kao pravi kršćanin. Postao svećenik, a kad je umro biskup Lambert, zbog njegova svetog života izabraše ga njegovim nasljednikom.

Slično čitamo u životu sv. Franje Ksaverskog. Dok je sv. Ignacije bio student u Parizu, sprijateljio se bio s Franjom Ksaverskim. Franjo je bio mladić dobre ćudi, ali pun samoga sebe. Od vremena do vremena više puta bi mu sv. Ignacije dobacio: »Što koristi« ... kao da mu kaže: što ti koristi tvoja ljepota, tvoje bogatstvo, položaj u svijetu, časti, ako izgubiš dušu? Te riječi su konačno na njega djelovale i on je našao pravi put. Potpuno se posvetio Bogu, postao je isusovac i veliki misionar.

(Zbirka primjera, I.)

STRPLJIVOST U PATNJAMA

Božanski Spasitelj učio je više puta da bez muke nema sreće, niti slave bez križa. Sreća i nesreća, radost i žalost, izmjenjuju se u ljudskom životu kao sunce i kiša u prirodi. Život je sličan vožnji na lađi na kojoj nas valovi morski sad dižu, sad opet u dubinu bacaju.

Dovoljan je pogled na zemlju da se osvjedočimo kako je sav svijet velika bolnica sa onoliko bolesnika koliko ima ljudi na zemlji. Muka je i nevolja na svijetu neizbježiva; nitko joj se oteti ne može. Naprotiv, blago onome koji, gledajući sve to očima vjere, zna strpljivo podnositi i u predanosti primati sve što dolazi iz ruku Božjih.

Bog postupa kao liječnik. Čuli ste kako liječnik, kad vidi da bolesniku više ne može pomoći jer mu je smrt neizbježiva, dopušta da uživa, jede i pije sve što hoće. Onima — pak — kojima se nada pomoći, zabranjuje mnoga jela i pruža lijekove. Ta pomisao neka nas sokoli kad nas nevolje zaskoče; pomisao da nas Bog nije zaboravio, da su sve kušnje znak Božje ljubavi; za grešnika su opomena da se popravi, za pravednika su sredstvo da kreposniji postane.

Izgubljeni se sin obratio u vrijeme nevolje, sv. Ignacije na bolesničkom krevetu, sv. Frano Borgija

pred lješinom svoje dobročiniteljice carice Izabele. Bog — naime — sličan je ocu, koji neposlušnu djecu šibom u ruci sjeća na svoje zapovjedi; sličan je liječniku koji reže i pali, samo da od smrti spasi.

Nevolje nas sile da se Bogu utečemo. I uprav tada kad smo mislili da smo izgubljeni, bili smo spašeni. Sv. Ignacije znao je reći: »Ja se uvijek veselim kad čujem da je grešnik obolio, jer bolest vodi Bogu«. Zato ne zaboravimo da su naše patnje i poteškoće uvijek plodonosne ako ih prihvatimo pravom požrtvovnošću.

Za pravednika su kušnje još i sredstvo da postane bolji. Job je uvijek bogobojazno živio, a izgubio je sav posjed, djecu, zdravlje i još mu se rugala žena i prijatelji. Tobija je pokapao mrtve uz opasnost života, a s darežljivosti je osiromašio, suviše i vid izgubio. Tako kuša Bog.

Kao vjetar, tako i nevolja pokazuje što je pljeva, a što žito. Mirisavo bilje ili cvijeće najjače miriše kad ga zgnječimo; tako je i s kreposnim ljudima. Dugi mir oblijeni i uspava čovjeka. Voda, koja ne otiče, pokvari se i što je živo u njoj izgine. Tako i duša, koju ne potresaju muke, oblijeni u dobru i pomalo izgubi krepost.

Muke često povećavaju i zemaljsku sreću. Josip ne bi bio nikad postao vladarem, da nije bio prodan i bačem u tamnicu. Jobu je Bog sve nadoknadio, jer je bio ustrpljiv. I Tobiji je vid povratio. Zato treba trpjeti za ljubav Božju, prije nego ćemo uživati Boga (Sv. F. Sal.). U nesreći budimo strpljivi, Bogu odani i u molitvi ustrajni. Ponavljamo često sa bogobojaznim Jobom: »Gospod dade, Gospod uze. Neka je blagosloveno ime Gospodnje!... Dobro smo primali od Bo-

ga, a zla zašto da ne primamo?« (Jb 1-2, 21. 10).

Postupajmo kao razboriti bolesnik koji se u svemu pokorava odredbama svoga liječnika. Ili kao razboriti putnik, koji slijedi vješta vođu makar da mu je put težak, kamenit. Gospodin je koji nam olakšava muke ne samo svojim primjerom nego i obećanjem: »Vi ćete se žalostiti, ali će se vaša žalost okrenuti na radost... i vaše radosti nitko neće uzeti od vas« (Iv 16, 20-22).

Tko je u muci nestrpljiv, time ništa ne postizava. Dapače, taj dvostruko trpi. Njemu je kao ribi na udici: što se više želi osloboditi, to više se izrani. Miomirisni se tamjan najbolje pozna kad ga metnemo na žeravu. Zato blago nama ako budemo znali Bogu zahvaljivati kad nas bude karao, jednako kao i kad nas bude milovao.

Nevolja nas uči moliti. To je najbolje oružje u obrani protiv dnevnih križeva. Po njoj se ono što je najteže, najbolje preokreće u ono najkorisnije. Zato je Gospodin preporučivao molitvu, zato je na Maslinskoj gori molio Oca: »... ne moja, nego neka bude volja tvoja!« (Lk 22, 42). I naša molitva — usprkos svim poteškoćama i patnjama — neka bude: »Fiat voluntas tua — neka bude volja tvoja!« Zato će milosrdno i ljubežljivo Srce nebeskoga Oca najprije preokrenuti našu žalost u radost i naše srce ožariti ljubavlju svojom, da već na ovom svijetu uzmognemo uživati blaženstvo vječnosti po Njemu, koji je Put, Istina i Život, kao i po Njegovoj Majci — utješiteljici žalosnih, uzroku naše radosti i slave.

Marija je — doista — utješiteljica svih žalosnih i uzrok naše radosti. Već je mladoj, novorođenoj Crkvi

Marija bila zvijezda savjeta i milosti. Bila je nenadoknadiva pomoć Apostolima, učenicima i svim vjernicima. Nad njima je Marija izlijevala izvore majčinske ljubavi i dobrote, bila je divan primjer milosrđa i utjehe, ogledalo duhovnog zbliženja i vrelo nebeskog znanja. U školi blažene Gospe otvorio se vjernicima sviju stoljeća nov život u divnim vizijama života s Bogom i u Bogu, sa žarkom željom konačnog sjedinjenja.

U svim bolima, koje je na zemlji morala podnositi, bila je velika i jaka, u njima je, kao i u danima radosti crpila snagu i jakost s velikom vjerom u Boga i neograničenim pouzdanjem, znajući »da onima, koji ljube Boga, sve okreće Bog na dobro« (Rim 8, 28).

Sada, kao majka Božja na nebu, Marija ima prvu, najvažniju brigu da tješi žalosne na zemlji, da im križeve života pretvara u radost i milinu, po čemu je i postala »uzrokom naše radosti« i »utješiteljica žalosnih«.

Marija utvrđuje našu vjeru, ulijeva nadu, donosi utjehu, sipa blagoslov, zato je Ona neizcrpiv izvor radosti i sreće ovdje i u vječnosti.

Primjer

SLIJEPI BISKUP I PREDANJE U BOGA

Biskup Coulquier bio je u starosti gotovo posve gluh i slijep. Osim toga snađe ga i bolest, koja ga obori u krevet. Svećenik, koji ga je često pohađao, čudio se kako je biskup ustrpljiv i miran. Na njegovo čuđenje reče biskup. »Ja imam kratku i lijepu molitvu, koja mi daje ustrpljivost i olakšanje. Često u danu molim

ovako: o, moj Isuse, ja sam gotovo slijep, neka se vrši sveta volja tvoja. O, Isuse, ja sam gotovo gluh, neka se vrši sveta volja tvoja. O, Isuse, ja trpim velike boli, neka se vrši sveta volja tvoja. O, Isuse, ja više ne mogu vršiti svojih dužnosti, neka se vrši sveta volja tvoja«. Onda ovaj sveti čovjek dodade sa smiješkom: »Ako jednom budete puno trpjeli, molite i vi tako. Vidjet ćete da takva molitva pomaže«.

Bog nikada ne ostavlja. O tom je lijepo poučio duhovnik bolnice u Lisabonu glasovitog pjesnika Alojzija Camoens. Jednog dana pokuca na vrata bolnice neki bolesni i slabo odjeveni čovjek. Bio je uprav pjesnik Camoens (1525—1580). Žalosno pogleda naokolo i reče: »Prijatelji me i dobročinci ostaviše. Ne osta mi ništa, osim bijele plahte za ukop«.

»Ne«, odvrati duhovnik bolnice, »ne, veliki pjesniče, ostaje vam Bog!«. I pruži mu raspelo da ga poljubi. Camoens, dirnut do suza, pritisne usta na noge Raspetoga.

(Zbirka primjera, II.)

PONIZNOST

Propovijedanje Ivana Krstitelja na rijeci Jordanu toliko se bilo pročulo, da su neki mislili da je Ivan Mesija. Židovi iz Jerusalima poslaše k njemu svećenike i levite da ga zapitaju: »Tko si ti?« On im odgovori: »Ja sam glas onoga što viče u pustinji: Poravnite put Gospodnji, kao što kaza prorok Izaija« (Iv 1, 23). Što Bog više Ivana uzvisuje, to se Ivan pred Bogom više ponizuje.

Poniznost je mala riječ velikog značenja. Nažalost, ta je riječ često krivo shvaćena. Poniznost nije podlost, nije licemjerje, kako neki krivo misle. Poniznost bi bila podla kad bi izvirala iz mutnog izvora licemjerstva, prostog interesa, niskog straha ili kakove nepoštene svrhe. Licemjerci izlažu ono što čine, puni su hvale, žele da im se glas pročuje i time lišavaju dušu iskrenosti. Podlost i licemjerje truju u čovjeku čistoću namjere, zato duša gubi zasluge pred Bogom.

Kršćanska poniznost, kakvu vidimo i na Ivanu Krstitelju, ne pozna niskoće ni podlosti. Ona se i u svojoj poniznosti na visoko diže i kraljuje u nedoglednim sferama, nad ljudskim strastima i slaboćama.

Okolnosti Ivanova života mogle su ga lako uzoholiti, ali ga kršćanska poniznost čuva. Ivan je rođen

od plemenite obitelji, bio je sin velikog svećenika Zakarije. Arkanđeo Gabrijel javio je Zakariji da će se Ivan roditi, kao što je najavio rođenje Isusovo. Dok je Ivan propovijedao u okolini Jordana, narod ga je rado slušao i mnogo cijenio. Sam Spasitelj traži da Ga Ivan krsti. Sve te okolnosti Ivan zabacuje, prešućuje i kaže : »Ja sam glas onoga, što viče u pustinji«.

Ivan je divno poučavao svojim propovijedanjem, ali i svojim ponašanjem. Njegovo je vladanje divna pouka, kako i mi moramo gajiti u sebi lijepu krepost kršćanske poniznosti. Moramo uvijek biti svijesni da sve što imamo, što jesmo, da smo to po darežljivosti Oca nebeskoga. Zato s punim pravom pita sv. Pavao građane Korinta : »Tko tebe odlikuje? Što li imaš, što nijesi primio (od Boga)? (I Kor 4, 7). »A tko se hvali, u Gospodinu neka se hvali« (2 Kor 10, 17).

Poniznost je vratarica — ili bolje — majka znanja i umijeća, jer dok poniznost nuka čovjeka da se smatra uvijek i u svemu manjim, ujedno ga potiče da pribavi sebi ono što misli da mu nedostaje. Potiče ga na marljivost, napredak, nauk, iskrenost i dobrotu, dok čovjek, koji neće da zna za poniznost, u oholosti precjenjuje sama sebe, sve omalovažava, sve mu je manjkavo, ni sa čime nije zadovoljan. Njemu je lijepo i potpuno tek ono što se rađa u njegovoj glavi, što proizlazi iz njegovih ruku. Prezirući tako male stvari, do velikih ne dolazi, jer se čovjek po malomu do velika uspinje.

Poniznost je majka dobra života, jer navodi čovjeka da ispituje svoje mane, ispitivanjem da ih upozna, upoznavanjem da ih iskorijeni. Ona radi u čovjeku što i kap vode u kamenu. Voda, po malo kapajući, izdubi

u kamenu malu jamicu. Ne izdubi je snagom nego čestim kapanjem. Tako i poniznost neće odjednom promijeniti čovjeka, ali će ga sigurno učiniti velikim pred Bogom, često i pred ljudima, ako se bude u njoj vježbao.

Krepost i dobrota manje-više uvijek naiđu u svijetu na otpor, da se tako ubije ili smanji ono plemenito u nama. Ako — stoga — među manama i nedostacima opazimo u sebi i koju vrlinu, nemojmo da nas to uzoholi; još više, nemojmo prezirati one koji nam u nečemu — možda — nisu dorasli. Imajmo uvijek na umu, da se Bog često služi upravo onim što je našemu oku maleno, da izvede velike stvari. Povijest svjedoči da je više potleušica i zabitnih stanova dalo svijetu velikana i dobročinitelja, nego mnoge sjajne palače, zlato i svila.

Kad su Ivana Krstitelja upitali: »Zašto — dakle — krštavaš kad nisi ni Mesija, ni Ilija, ni prorok?« (Iv 1, 25), Ivan odgovori: »Među vama već stoji, koga vi ne poznate ... Ja nijesam dostojan odriješiti remena na obući njegovoj« (Iv 1, 26-27). Poznato je da su robovi i najzadnji sluge odreševali vezove na obući svojih gospodara. A evo, Ivan se priznaje pred Bogom nižim od roba i sluge. Kako bi više puta i mi posve drukčije mislili, kad bi često uspoređivali svoje ništavilo i Božje veličanstvo.

Osvrnimo se na poniznost nazaretske Djevice-Majke Božje. U času navještenja arkanđeo Gabrijel pozdravlja Je riječima : »Zdravo, milosti puna!« (Lk 1, 28). Marija ni za jedan čas ne pripisuje tu veliku čast svojim vrlinama, nego dobroti Božjoj. Ona promišljeno i uvjerljivo odgovara : »Evo, ja sam službe-

nica Gospodnja« (Lk 1, 38). Grčki tekst je nešto krutniji i glasi: »Ja sam ropkinja Gospodnja«.

Bogu je bila veoma draga ova Marijina sveta poniznost, zato Je On nagrađuje najvećim odličjem: postala je Majka Božja. Marija je čitava života ostala skromna i ponizna i zato je Gospodin »pogledao u milosti na neznatnu službenicu svoju«; zato Ona s punim pravom proročanski upozorava: »Gle, otsad će me zvati blaženom svi naraštaji« (Lk 1, 48). A sv. Augustin, razmatrajuć poniznost Marijinu, kliče: »O blažena poniznosti, koja je porodila ljudima Boga, otvorila nebo i oslobodila duše od pakla« (Sermo de sanctis).

Poniznost i iskreno priznavanje svoga ništavila približit će nas još više nebeskoj Majci Mariji, zato Joj se molimo da nas Ona s neba pomogne da uvijek ostanemo ponizni, iskreno odani Njezinu Srcu i Srcu Njezina Sina.

Primjer

NAPOLEONOVA OHOLOST UPOZNALA PONIZNOST

Papa Pio VII za svoga boravka u Fontainebleau rekao je Napoleonu, kad mu se taj silnik svakojako grozio:

»Veličanstvo«, odgovori sijedi, ponizni starac na njegove prijetnje, »Bogu prepuštam, da On osveti pravednu stvar moju i Njegovu«.

»To su sve samo gluposti«, odvrati car prezirno, »Vaš stari Bog, čiji ste Vi tobože zamjenik, nije drugo do izmišljeno biće...«

»Care, prekine ga papa, dignuvši ruku. »Čekajte, još živi stari Bog, i satrt će vas kad mjera bude puna!«.

Dvanaest godina nakon toga spustio se smjeli orao s klonutim krilima, Napoleon, kao prognanik na otok sv. Jelene.

»Mladiću«, reče Napoleon jednome svome pažu, koji je bio svjedokom onoga prizora u Fontainebleau (grofu Rethlu), »spominješ li se proročanskih riječi Pija VII?«.

»Da, veličanstvo, on vam je doviknuo: još živi stari Bog, i satrt će vas«.

»Da, papa je imao pravo! Jer mene nisu satrli ljudi, već sam Bog!«.

Na otoku sv. Jelene Napoleon je spoznao krepost poniznosti, o njoj razmišljao i žalio što je nije prije upoznao. Umro je u predanoj poniznosti, oplakujući prijašnju oholost i svoje grijehe.

Sv. Franjo Borgia, još prije nego je postao redovnik, napisao je riječi koje je svaki dan čitao: »Što sam ne znam, a što znam jest to, da je moja kuća u zemlji. Sam od sebe ne mogu ništa učiniti«.

(Zbirka primjera, III.)

POSLUŠNOST

Sve ono što je Božanski Spasitelj naučavao, to je i sam sprovodio u život. On nam je ostavio divan primjer opsluživanja zapovijedi i svih ostalih kreposti. To potvrđuje svaka stranica Sv. Pisma, to potvrđuju i one kratke, ali veoma značajne riječi: »... i bio im je poslušan« (Lk 2, 51). To se odnosilo na onu zgodu Isusova života kad je kao dvanaestogodišnji dječak s Marijom i Josipom otišao u jerusalimski hram i ostao u Jerusalimu, »a da ne opaziše roditelji njegovi« (Lk 2, 43). Tom je zgodom Isus dao primjer kako treba rado ići u crkvu i slušati riječ Božju, ali je dao i divan primjer poslušnosti, za koju Sv. Pismo tvrdi da je važnija od žrtve.

Sv. Augustin, tumačeći riječi: »Poslušnost je bolja od žrtve« (1 Kralj 15, 32), veli: Sasvim je razumljivo da je Bogu miliji posluh od žrtve, jer mu u žrtvama prikazujemo jednu ili drugu stvar, dok mu u posluhu prikazujemo same sebe, žrtvujući Mu svoju vlastitu volju. Doista, onaj koji sluša, na neki način odriče se svoje volje, podlaže je Bogu i starijemu, čini što Bog i stariji hoće. Nema ljepšeg dara što ga čovjek može dati Bogu, nego kad radi Boga svoju volju tuđoj podloži.

Podlažući — pak — svoju volju volji starijega, slijedimo stope samoga Isusa. Tà što je napokon bio cijeli život Isusov na zemlji? Ništa drugo nego podlaganje Njegove volje volji Oca nebeskoga. U govoru o kruhu nebeskomu Spasitelj naglašava: »Siđoh s neba ne da činim volju svoju, nego volju onoga koji me posla« (Iv 6, 38), misleći pri tom na Oca nebeskoga. A u vrtu getsemanskomu, gdje Ga je na samu pomisao muke smrtan znoj oblio, Njegova je molitva bila divno očitovanje poslušnosti i podložnosti u potpunom predanju: »Oče, ako hoćeš, uzmi ovaj kalež od mene! Ali ne moja, nego neka bude volja tvoja!« (Lk 22, 42). Ukratko, cijeli je Isusov život bio posluh i podlaganje u svemu Njegove volje volji nebeskoga Oca. Zato mora da bude Bogu na osobit način drag posluh, jer dok slušamo, Njega najbolje nasljedujemo.

Posluhom se najbolje stiče naklonost roditelja, učitelja, starješina i svih prema kojima nas veže poslušnost. Zato se više puta čuje: on mi je ili ona najmiliji, jer mi je najposlušniji; poslušno dijete na neki način primorava da ga se dobro pazi i da ga se osobito voli. Tako je i kod Boga: najlakše ćemo privući blagoslov i dobrohotnost Božju upravi posluhom. Time na neki način obavezujemo Boga da nam bude pomoćnik i branitelj.

Ali, da posluh bude ugodan Bogu, treba da bude veseo, prostodušan, brz i ponizan.

Posluh je veseo, kad slušamo rado i veselo u svemu što nam se naredi, a ne samo u onome što nam je po ćudi i po volji. Veseo je posluh dobro bio poznat slugama Davidovim, koji na neke zapovjedi svoga kralja odgovoriše: »Sve upravo tako, kako želi gospodar i kralj! Mi smo tvoje pokorne sluge« (2 Kralj 15, 15). Posluh je prostodušan, kad se sluša bez pitanja za razlog jedne

ili druge zapovijedi, jer drukčiji posluh — kaže sv. Augustin — ne mili se Bogu. Primjer prostodušnosti u posluhu daje nam patrijarha Abraham, koji na veliku zapovijed da žrtvuje jedinca sina, iako je mogao shvatiti to kao protivnost obećanju koje je imao, da će se od njega poroditi silan narod, ipak ništa nije rekao, ništa upitao, već se odmah upućuje da izvrši naredbu. Slično su postupali Apostoli Andrija i Petar dok su u svojoj lađi prali i krpali mreže. Prođe pokraj njih Isus, ugleda ih i pozove da Ga slijede. Iako jednostavni, neuki ribari, ne pitaju Ga dalje ništa, ostavljaju lađu i mreže, u jednu riječ sve što su imali, i pođu za Isusom. — »Dvaput daje, tko odmah daje«, uvjerava narodna Mudrost. Isto tako tko brzo sluša, dvaput sluša. Posluh je brz kad ne duljimo, nego odmah ispunimo zapovijed. Još bolje ako neke stvari izvršimo i prije nego nam se naredi. Samuel, kojega je majka kao dječaka ostavila u sveti šator, da tu Bogu služi, čuje jedne noći, dok je spavao, kako ga netko zove. Iako ga je Helije uvjeravao da ga on ne zove, Samuel je ipak brzo trčao, kad je čuo glas gdje ga zove. — Posluh je ponizan kad u srcu i duši odobravamo ono što nam se naređuje. Neki su od Židova samo prividno slušali Isusa. Njihov posluh nije izvirao iz srca. Slušali su iz nevolje, preko volje i bez ljubavi, zato se sam Bog na njih tuži na usta Izaije proroka: »Jer mi se ovaj narod približuje samo ustima svojim i poštuje me samo usnama svojim, a srce im daleko stoji od mene« (Iz 29, 13).

Slušajući starijega, nitko se nije pokajao, dok su svojeglavost mnogi okajavali. Posluh prema starijemu, iskusnijemu trebao bi da nam bude uvijek na pameti i u srcu; nada sve posluh prema Božjim i crkvenim

zapovijedima. Posluh je mnoge podigao »sa smrtne postelje« i učinio da pokažu divne kreposti, izvanredne sposobnosti, čudesa hrabrosti. Da je posluh doista važna i korisna krepost, ukazuje i slavno vladajući Papa Ivan XXIII., koji svu svoju plodnu djelatnost sprovodi pod životnim načelom: poslušnost i mir.

Uz Božanskoga Spasitelja Marija je najuzvišeniji primjer poslušnosti, jer su Njezine kreposti i vrline ne samo mnoge nego i u najvećoj mjeri. Zato nas Njezine izvrsnosti, Njezina poslušnost sili da Je štujemo, da Je nasljedujemo, da Joj se divimo.

Marija je divno ogledalo poslušnosti. Kao pobožnu djevojčicu u jerusalimskom hramu, mi Je ne možemo zamisliti bez potpune poslušnosti Bogu, roditeljima, starješinama. Kod navještenja, na poruku poslanika neba da će postati Majkom Božjom, pripravna izvršavati volju Božju, spremno odgovara: »Neka mi bude po riječi tvojoj« (Lk 1, 38). Sluša u svemu svoga zaručnika sv. Josipa, a nadasve Oca nebeskoga, koji Ju je pozvao na velike žrtve prigodom stradanja, muke i smrti Sina Božjega — Njezina Sina. Sve boli i patnje žalosne Majke Božje nisu drugo nego neprestano vršenje potpune, hitre, ponizne, besprimjerne poslušnosti.

Nasljedujemo Marijinu poslušnost, jer je ona izvor radosti, mira i sreće ovdje i u vječnosti.

Primjer

JA HOĆU

Matt Talbot bio je Irac. U mladosti sve prije nego svetac. Istina, on je vršio svoje vjerske dužnosti, ali

život mu nije bio na čast njegovoj Crkvi. Već je deset godina proveo u pijanstvu. Nije mogao imati novaca u džepu. Smjesta ga je zamijenjivao za rakiju. A kad se dijelila plaća, onda je bilo najgore. Cijelu je noć čekala dobra stara mati, dok sin pijan ne doglavinja kući. Ah, kako se stidila pred drugima u kući. Pijanome sinu nije rekla ni jedne prijekorne riječi. Ta znala je, da je svaka riječ uzalud. A kad ga je spremila u krevet, plakala je gorko. Zaplakane oči upirala bi prema Raspetome: »Spasitelju, Ti ga popravi! Ti znaš, da je on u dnu duše dobar mladić, samo je tako slab. Jačaj Ti njegovu slabu volju«.

Kad se je Matt Talbot ujutro probudio teške glave i vidio zaplakane oči svoje majke, koje su mu mnogo govorile, obeća joj snažno i svečano: »Majko! Nikad više neće rakija preko mojih usana«. Majka je sumnjajući klimala glavom, jer je znala da odluka traje tako dugo, dok nema novca. A i tada nije Matt bio kadar da obuzda požudu. Da dođe do rakije, prodavao bi i čizme s nogu.

No, Matt je ipak poslušao suze i riječi svoje majke. Jednog dana — bilo mu je dvadeset i pet godina — majka ne prepozna više svoga sina. Stade pred nju, svečano se uspravi, zgrabi bocu punu rakije, razbije ju na prozoru i krhotine baci napolje. Onda čvrsta koraka ode svojem svećeniku i pred njim položi zavjet da neće nikad više uživati alkohola. Majka proli suze radosnice. Tjeskobno se samo pitala: hoće li moj Matt održati Bogu zadano obećanje?!

Da! Matt ga je čitav svoj ostali život održao. Bio je poslušan svojoj majci i svome zavjetu. Još više, postao je velikim pokornikom i moliteljem. Već u cik

zore klečao je i molio u svojoj sobici. A kad su zvonila zvona na prvu sv. Misu, on je već bio tamo. Kod posla bijaše sama točnost i savjesnost. Njegovo zvanje — bio je transportni radnik — nije bilo lako. Rugali se kolege koliko ih je volja, on je puštao da boca s rakijom mirno prođe mimo njega. Navečer je sjedio uz krevet kojeg bolesnog druga ili čitao kakvu vjersku knjigu. Od svojeg teško zasluženog novca školovao je četvoricu mladića. No zato je sam gladovao. Sva su četvorica danas misionari u Kini.

Ljeti g. 1925, vraćajući se s posla, padne Matt Talbot, 70 godina star, na ulici mrtav. Iza njegove smrti brzo su ljudi upoznali njegovu unutarnju veličinu. Čitav ga svijet već časti i štuje. Na njegovu grobu stalno gore svijeće, resi ga svježe cvijeće... Ima već mnogo uslišanja i doskora će Matt Talbot biti proglašen blaženim.

Što se sve ne može postići, kad čovjek hoće, kad posluša i kad se privikne uz Boga — j a h o ć u!.

(R. Quardt: Primjeri)

ISKRENOST

Bog je nad sve stvorove odlikovao čovjeka darom govora. Dao mu je riječ da može iskazivati svoje misli, što mu je potrebno tražiti, s ljudima općiti. Riječi su vrata srca i misli čovječje, pa kao što je sigurnija kuća što su joj vrata čvršća, toliko je značaniji čovjek koji drži do svoje riječi i koji se ne služi riječima da sakrije svoju misao, već je ponosit što iskreno govori.

Lijep primjer iskrenosti dao je sv. Ivan Krstitelj u času kad su ga svećenici i leviti, koje je narod poslao, zapitali je li on Mesija. Ivan je odmah iskreno odgovorio: »Nisam«. Mogao je Ivan u ovoj zgodi lukavim odgovorom ili opreznim mukom i kakvu korist imati, ali on prezire takova sredstva; on je iskren, zato nipošto nije htio da ga ljudi drže za Mesiju.

Primjer Ivanov potiče nas na iskrenost, makar nam ona gdjekad i gorka bila. Iskrenost je sredstvo kojim se najviše možemo približiti Bogu. Bog je dobar, mudar, svet, pa kolikogod željeli, u tome Mu se ne možemo nikad mnogo približiti, mi smo slabi ljudi, pa i uz najbolju volju griješimo. Bog ipak ima jednu savršenost u kojoj Mu možemo dosta biti slični, a to je istina. Tko uvijek istinu govori, tko je iskren, taj se najviše približuje Bogu.

Kako Bog mrzi laž, vidi se iz posljedica kojima je kažnjava. Poznato je, kako je naglom smrću kaznio Ananiju i Safiru radi laži, dok Mu se ljudi, koji istinu ljube, uvelike mile. Dokaz nam je Natanael. Netom ga je Isus ugledao, odmah je rekao: »Evo pravoga Izraelca, u kojem nema lukavstva!« (Iv 1, 47), naime: iskrena, koji istinu ljubi. Iskrenošću ćemo postići samilost ne samo kod Boga nego i kod ljudi. Kad čovjek, koji je pogriješio, prizna svoju pogrešku, kad je pripravan da za nju i trpi, on te osvaja i nuka da mu oprostiš, što više da ga uzljubiš i častiš. Zato su i sami pogani uvelike iskrenost cijenili.

Među zarobljenicima, koje je car August doveo, kad je nakon pobjede nad Antonijem i Kleopatrom slavodobitno ušao u Rim, nalazio se i neki egipatski svećenik o kojem se govorilo da je samo jednom u životu slagao. Kad je to čuo rimski senat, htio je da iskaže čast istini u osobi ovoga zarobljenika. Egipćanin je ne samo pušten na slobodu, nego i nagrađen tim da mu je na javnom trgu podignut spomenik.

Kao što magnet privlači željezo, tako i iskrenost privlači srca ljudi. Kad je poznati sjeveroamerički predsjednik George Washington bio dječak od šest godina, dobije od rodbine na dar lijepu sjekiricu. Kao dijete, posiječe on sve što mu je bilo u blizini. Tako isiječe jednu trešnju koju je njegov otac naročito pazio. Kad je otac vidio omiljelo drvo iznakaženo, srdito upita tko je to učinio. Nitko mu nije znao ili nije htio kazati. Napokon mu dođe ususret mali George sa sjekiricom, po kojoj je otac odmah naslutio krivca. George, reče otac, znaš li ti tko je ono lijepo drvo trešnje onako oštetio? Dječak za čas ušuti, zatim će otvoreno: Oče,

ja ne mogu lagati; ti znaš da ja ne mogu lagati; svojom sjekiricom sjekao sam po drvu. »Dođi, sine, u moj naručaj«, odgovori otac, »štetu što si učinio, stostruko si mi platio, jer mi takva iskrenost više vrijedi nego stotinu trešanja, makar bile sve pune plodova«. Otac je doista dobro sudio. Njegov sin postao je prvi predsjednik sjeveroameričkih država, koji je svojom mudrošću, poštenjem i žarkom domovinskom ljubavi stekao veliku slavu. Washington je bio čovjek prožet vjerom, koji je znao reći: »Um i iskustvo dokazuju da ne može biti moralnosti bez vjere«.

Danas se mnogo govori o značaju, ali se na nj malo misli, još manje za nj radi. Iskrenost je odsjev značajnosti. U iskrenosti se značaj jača i vježba. Želite li biti značajni, budite u prvom redu iskreni, makar radi iskrenosti morali i stradati.

Na iskrenost nas potiče i Majka Božja, koja je iskrenost, poniznost i čistoću toliko cijenila, da je Bog uprav poradi toga pogledao »na neznatnu službenicu svoju«. Ona se Bogu zato čitav život zahvaljivala i u odušku svog iskrenog veselja uskliknula u kući Elizabetinoj: »Gle, odsad će me blaženom zvati svi naraštaji« (Lk 1, 48). Stoga se kršćanstvo uvijek smatraše sretnim i ponosnim da ima tako divnu i moguću Majku na nebu. Zato su Mariju od prvih dana kršćanstva kroz stoljeća častila i slavila kršćanska srca, jer je svima bila ponos i dika. Sva područja znanosti i umjetnosti Mariju su proslavili i još uvijek slave svojim najboljim plodovima. Pjesništvo, glazba, slikarstvo, graditeljstvo i kiparstvo, sve se natječe da iskaže što ljepšu hvalu i čast Mariji — uzoru svih kreposti, osobito poniznosti,

dobrote i milosrđa. Častimo Je i mi svojom iskrenošću, ljubavlju, dobrotom, jer je Marija i nama uzor, ponos i dika.

Primjer

U TRCI TOUR DE FRANCE

Ima dosta pobožnih kršćana, koji bi se najradije križali čim samo začuju nešto o sportu. Po mišljenju tih ljudi, biciklisti i nogometaši neće ući u nebesko kraljevstvo. Kratkovidni su ljudi koji tako misle, jer i među sportašima ima valjanih ljudi .

Među njih bez sumnje pripada Talijan Bartali koji je 1938. i 1948. godine bio pobjednik u trci Tour de France.

Kako su novine izvijestile, Bartali nije 1938. godine učestvovao u toj napornoj trci iz sportske slavičnosti, već zato što je postignućem znatne nagrade za trku htio pomoći svojim roditeljima koi su živjeli u skromnim prilikama. Već je sama ta okolnost ne mala pohvala za Bartalijev karakter.

K tome je pridošlo to da je Bartali za četrdesetodnevne vožnje kroz Francusku na primjeran način javno očitovao svoje katoličanstvo. Na prsima je nosio blagoslovljenu medaljicu, koju su svi mogli vidjeti. Kada trka nije bila suviše usiljena, gledaoci su mogli opaziti kako bi se Bartali, prolazeći mimo raspela uz ceste, redovito prekrižio. Dok bi ostali vozači svaki dan sve do nastavka vožje počivali, Bartali bi u to vrijeme prisustvovao sv. Misi.

Bio je on katolik dušom i tijelom — taj Bartali. Svoj katolicizam uvijek je iskreno i s ponosom očitavao. Kad bi ga pitali tko je, odmah bi odgovorio: katolik.

No najljepšu gestu učinio je trkač odmah nakon svoje pobjede. Mladoga su čovjeka u Parizu obasuli poklonima cvijeća. On je sve to cvijeće odnio u crkvu Naše Gospe od Pobjede. Položio ih je ondje u znak zahvale te dugo klečao pred milosnom slikom u usrdnoj molitvi. Pobjednik je poklonio svoju slavu Onoj kojoj pripada srce svakoga pravog katolika.

Bartali, mladi čovječe, lijepo si učinio! Prvo si cijelom svijetu dao svjetao primjer iskrenog kršćansko-katoličkog nastupa i u sportskom dresu, a onda si dijetinje pobožno ukazao na Onu koja je naša draga nebeska Majka.

Bartali, to si zbilja lijepo učinio, i ovako može biti nade da ćeš ti, pobjednik u Tour de France-u, jednom biti također pobjednik u trci života. Na pravom si putu; jer po Mariji se dolazi k Isusu.

(R. Quardt: Primjeri)

POSTOJANOST

Jednom je Božanski Spasitelj mnoštvu naroda ovako govorio za Ivana Krstitelja: »Što ste izašli u pustinju? Da vidite trsku koju ljulja vjetar tamo i amo?« (Lk 7, 24). Htio je naglasiti: ne mislite da je Ivan nestalan, prevrtljiv, da je on trstika koja se na svaki vjetrić giblje; ne, on je uvijek jednak, uvijek čvrst; on je u tamnici kao i na slobodi, uvijek i svuda postojan. Isus hvali Ivanovu krepost postojanosti, ovu vrlo važnu polugu života, koja često manjka mnogom kršćaninu, bez koje ne može postići svoju svrhu.

Ako zađemo u bilo koje polje čovječje djelatnosti, ubrzo ćemo se osvjedočiti da čovjek bez postojanosti, bez ustrajnosti nije ništa učinio ni postigao. Ni kuća se nije u jedan dan sagradila, ni njiva uzorala, ni znanje postiglo; za sve se hoće postojanosti i marljivosti. Pa ipak, nestalnost, prevrtljivost većim dijelom vlada svijetom, a postojanost se kao neka môra odbija i uklanja.

Često je dovoljna najmanja kušnja, najmanja poteškoća da čovjek odstupi od svojih odluka, od kreposna života. Dovoljan je katkada i najmanji obzir ljudski da dobro ostavimo, da zlo prihvatimo. Više se puta u jednom danu, u jednoj samoj prigodi sruši i uništi ono što se dugim vremenom i teškom mukom

postiglo. Zato je postojanost čovjeku potrebita, kao i svakidašnja hrana. Bez postojanosti — kaže sv. Bernardo — ni onaj koji boj bije ne može doći do pobjede, niti se pobjedničkim vijencem ovjenčati. A u Sv. Pismu čitamo: »Tko ustraje do kraja spasit će se« (Mt 24, 13).

Postojanost Kolumbova, uz sve goleme zapreke, otkrila je novi svijet. Postojanost Miha Pracata, dubrovačkog trgovca, namakla je veliko blago kojim je obdario republiku i njezine dobrotvorne ustanove. Postojanost učenjaka obdarila je svijet mnogim izumima i djelima kojima se danas divimo, kojima se koristimo. Zato je dobro ustvrdio Fowell Buxton, da sva razlika između dva čovjeka: postojanog i nepostojanog, slabog i jakog, moćnog i neznatnog leži samo u nesavladivoj odlučnosti, koja pozna samo smrt i pobjedu.

Eleazar je bio već starac kad su ga nagovarali i prinuđivali da jede meso, što mu je zakonom bilo zabranjeno. No on, osvrćući se na svoje sjedine, na prošli život, nije htio da u čas obori ono što je kroz dugi niz godina stekao: ustrajao je u dobru sve do smrti. Tako treba da i mi radimo, da ne izgubimo — više puta — zbog nepromišljenosti ono dobro što smo — možda — u više vremena teškim trudom stekli. — Zidar nikad ne bi sazidao kuću, pa bio ne znam kako vrijedan, ako prije ne bi postavio temelj, jer kuća ne može stajati u zraku, već treba da je sagrađena na čvrstim temeljima. I postojanost, koja nam je toliko potrebita za napredak, treba da ima svoj temelj, a taj moramo sami postaviti. Nijedna krepost, a najmanje krepost postojanosti ne stiče se od jednom. Treba najprije početi, u dobru postepeno napredovati, zatim pregnuti da u njemu ustrajemo.

Istina je, o tom se svako može uvjeriti, da se trstika na vjetru ljulja, ali se ipak ne da od njega slomiti, dok i najači hrast više puta vjetar obori. Ali je istina i to da je uvijek bolje časno poginuti, nego nečasno živjeti. I najslabiji može nešto postići ako ustraje u postojanosti, jer ništa nije nemoguće onome koji imade volju da pobijedi. Kad smo se o dobru osvjedočili, u njemu ustrajmo, makar nas to stajalo najvećih žrtava. Bog — koji svakoga nagrađuje prema zasluzi — nagradit će i naše žrtve, jer je postojanost u dobru Bogu mila, a nama korisna krepost.

Stoga ne očajavamo! Ne prezajmo pred poteškoćama! Značaj i postojanost čisti se u poteškoćama upravo onako kao što se zlato čisti u vatri. Kršćanstvu je uvijek trebalo značajnih muževa i žena; na njima se ono izgrađivalo, s njima pobjeđivalo, s njima se ponosilo. Budimo postojani u kršćanskom shvaćanju života, postojani u dobru, postojani u patnjama. Na to nas poziva Bog, Crkva, naše katoličanstvo!

Da uščuvamo ili zadobijemo dar postojanosti, treba svoju dušu čuvati u milosti i čvrsto je ograditi protiv neprijatelja našega spasenja. To se osobito postizava ustrajnim štovanjem i pobožnošću prema Majci Božjoj. Marija je život svakoga kršćanina, no Ona nam osobito daje život po tomu što nam zadobiva ustrajnost u dobrim djelima. Jer kako je stalno da Bog sve milosti dijeli po Mariji, tako je stalno da će nam udijeliti i veliki dar postojanosti u dobru preko Marije. Tim više, jer je sigurno da nitko nije toliko ljubio ovu krepost koliko uprav Marija. Cijeli Njezin život je neprekidna postojanost u vršenju zakona, u Njezinu poslanju, u

Njezinu djelovanju. Sjetimo se samo Njezine postojanosti na križnom putu i na Kalvariji. Strašne boli, neizrecive patnje majčinskog srca, Marija ih je sve postojano podnosila i do kraja podnijela. Zato Ju je Otac nebeski, koji je obećao krunu svima koji ustraju u dobru i vjerno nose svoj križ, okrunio krunom ljepšom od ijednog smrtnika.

Ako po nesreći omlitavi naša postojanost ili je posve izgubimo, utecimo se Mariji. Ona će nam isprositi milost nove odlučnosti i postojanosti u dobru, da opet oživimo Božjom milošću na novi život.

Primjer

TKO SE NE ODVAŽI

Što sve ne čine putnici istraživači da dostignu svoj cilj? Kao npr. Vilim Filchner, koji je u više navrata prodro u srce Azije! O njegovim nam patnjama dirljivo priča veliko djelo »Om mani padme hum«.

Morao je nadvladati najstrmije i najbjednije puteve:

»Morali smo prolaziti uz užasne ponore, duboke provalije. Znojio sam se vodom i krvlju, i danas se čudim kako sam živ izmakao iz tog labirinta sa svojim kolima koja nijesu imala ni kočnica. Putovali smo preko uzvisine od preko 5.000 m. Na uzvisini od 5.000 metara nije lako voditi takve transporte, kao kod nas u nizini. Ovdje srce tuče, samo što ne pukne. I najsnažnijem čovjeku nestaje daha kad ima na leđima težak teret, a povrh toga još slomljen palac desne noge i zglob desne ruke. Zadnji komad puta puzao sam na četiri«.

Vrijeme nas je dobro udesilo. Pješčana oluja. »Tjerala nam je pijesak i prašinu u lice i tijelo. Bola nas je kao milioni uboda iglom«.

Tuča. »Nikad još nijesam doživio takvog nevremena. Zrna tuče, velika kao trešnja, samo su sipala s neba, i domala je čitava okolina bila prekrivena. Blago na paši ponašalo se kao ludo. Konji su se bacali na zemlju«.

U strašnoj studeni na visini između 4.000 — 5.000 metara Filchner opaža i mjeri. »Sedam sam sati stajao u gotovo ukočenim rukama uz ledeni instrumenat. Skoro sam očajao i već sam htio da prekinem svoj noćni rad, jer sam se gorko smrzavao. Na koncu sam sličio gomili leda. Ruke su mi bile tako ukočene da nijesam mogao skinuti naočala. Morali su me odvući u logorište.

Glad je izjedao tijelo. »Ručak počinje. Domaćica prstima smrvi čaja, pusti da voda zakuha i doda malo maslaca... Napuni lonac, doda nešto soli i — juha je gotova. Miriši po vodi u kojoj se opralo suđe. U Evropi bi psi odbili da tako što požderu«.

Odijelo nam samo nestaje. »Prsti mi vire iz iznošenih i raspalih cipela. Morao sam ih na koncu baciti i noge zaviti prnjama. Moj ogrtač bijaše jedna velika prnja. Na hlačama si mogao vidjeti kao dlan velike rupe, kroz koje zviždi vjetar«.

A konačno gamad. Uši, moskiti. »Muka, što je zadaju komarci, upravo je strašna. Tako su me izjeli, da su mi se crte na licu sasvim promijenile. Na aparatima, na licu i rukama sjeda na desetke tisuća tih mučitelja«. A na koncu, strahovito drski štakori!

Kako nečuvene žrtve prinosi istraživač da dosegne željeni cilj! Postojanost ga drži i tjera naprijed.

Naš cilj je nebo. Vječna domovina, puna sunca i blaženstva, zove nas. Pa zar da mi za taj cilj manje žrtvujemo i budemo manje postojani, manje odvažni?

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

ISTINA I LAŽ

Govor je veliki dar Božji. Čovječji duh čezne za istinom, a da do nje dođe, pomaže mu upravo govor. Čovjek ne bi tako lako mogao biti poučen u mnogim pitanjima, kad bi mu nedostajao dar govora. Govor odvaja čovjeka od ostalih stvorova, govorom mu je olakoćen zajednički život. Život je katkada pun tuge i nevolje i tada osjećamo potrebu da nevolju s drugim dijelimo, da svoje boli drugome povjerimo, jer mislimo da će nam biti lakše. I u tome nam pomaže upravo govor, veliki dar Božji.

Potrebito je — stoga — da čovjek upozna koliki je dar primio od Boga u daru govora. Još više, da se ovim darom po Božjoj volji služi. Zato kršćanin nikada ne bi smio zlo govoriti, još manje lagati, nego uvijek samo istinu govoriti, kao što je istina Bog, koji nas je darom govora obdario.

Pa ipak, nijedan Božji dar ne zlorabi čovjek toliko i tako olako, kako zlorabi govor. Koliko se čuje govoriti protiv vjere i Boga, koliko se kleveće i proklinje, koliko psuje i mrmoši, koliko krivih svjedočanstava, sumnjičenja i laži; sve se to čini tim divnim Božjim darom, na kojemu bi morali dnevno Bogu zahvaljivati. Zato bi za tolike bilo bolje da su nijemi, jer bi mnogo manje zla činili sebi i drugima.

Morali bismo se čuvati već od same pomisli na laž. A koliko ih, naprotiv, lakomisleno, iz običaja, iz zloće, ili upravo kao po zanatu laže? Ima i takovih koji smatraju da je laž najmanje zlo; da je ona u životu potrebita, da je okretnost i valjanost znati drugoga prevariti. Po plodu sudimo stablo. Ako je voće dobro, kažemo da je i stablo dobro. A laž, čiji je plod? Odakle je u svijet došla? »Nikako nećete umrijeti, dapače zna Bog, da će vam se otvoriti oči, čim budete jeli s njega — s drveta života —, i da ćete postati kao Bog« (I Mojs 3, 4-5). Eto prve laži koja je u svijet prodrla. I gledajte od koga? Od sotone! Đavao je — dakle — prvi lažac i otac laži još od početka. Nije li zato žalosno da čovjek u tom slijedi sotonu? Svi koji lažu članovi su jedne obitelji, kojoj je domaćin đavao.

Da Bog ne voli usana koje se služe lažima, o tom nema sumnje. Sveto Pismo na više mjesta spominje kako je strogo, ali pravedno Bog kaznio lašce. Kad je prorok Elizej ozdravio od gube Naamana, vojvodu kralja sirskoga, iznese mu Naaman darove i reče: »Sada znam da na ovoj zemlji nema Boga nego samo u Izraelu. Pa uzmi dar od sluge svojega!« (4 Kralj 5, 15). Ali Elizej ne htjede ništa uzeti. Sluga Elizejev, Giezi, polakomi se za srebrom i zlatom koje gospodar njegov nije htio primiti, potrči za Naamanom i reče mu: »Gospodar moj šalje me da ti kažem: Upravo sada dođoše k meni dva mladića iz gore Efraimove, proročki učenici. Daj mi za njih talenat srebra i dvoje svečane haljine« (4 Kralj 5, 22). Naaman mu rado pruži što je tražio. Kad se sluga povratio kući, upita ga Elizej, gdje je bio. Nigdje, odgovori Giezi. Dobio si srebro i zlato, reče mu Elizej, ali ćeš dobiti i Naamanovu gubu. Isti čas sluga pobijeli od gube. — Ananija i Safira lagali su sv. Petru, ali ih je pred njegovim nogama isti čas snašla smrt. Tako Bog uvelike mrzi i kazni laž.

Misaon čovjek, čovjek prožet značajem, cijeni istinu a mrzi laž. Poštenu čovjeku laž je odvratna kao najogavnija stvar, zato je mrzi i ne podnosi. Mogao bih nabrojiti mnoštvo značajnih ljudi koji su položili svoj život za istinu. — Za vrijeme Napoleonovih vojna, neki Tirolac, Petar Mayer, bijaše uhvaćen pod oružjem, dok je javna carska naredba glasila, da svatko uz prijetnju smrtne kazne ima odložiti oružje. Francuski zapovjednik htio ga je spasiti, pa mu reče neka izjavi da on nije pročitao Napoleonovu naredbu. Petar odbije ponudu. Ne dolikuje — reče — poštenu čovjeku ni svoj život lažima otkupiti. I bio je strijeljan. — Pogani su također mrzili laž. Car Trajan, u nekom ratu s Tračanima, povede sa sobom u Rim sina pobijeđenoga kralja s namjerom da ga vremenom proglasi svojim nasljednikom. Jednog dana stajao je mladi princ u vrtu. Car htjede iskušati da li je mladić iskren, pa ga upita: Gdje si sada bio? Dječak se smete pa odgovori: »Bio sam u školi«. Car se na to rasrdi i reče: Htio sam te uzdignuti na carski prijesto, ali jer si lagao, nisi dostojan tog položaja«. — Kad je o laži ovako sudio jedan poganin, što bi imali reći mi kršćani? Budite — stoga — uvijek oprezni što i kako govorite, da vam laž nigda ne izađe iz usta.

U laži se čovjek mučno osjeća, dok ga istina veseli i usrećuje. Slično kao u danima boli ili veselja. To su značajne crte čovječjeg života. Na zemlji osjećamo

protivnost i težinu života da uzmognemo biti nagrađen u vječnosti.

Naša nebeska Majka Marija osjetila je u životu mnogo boli i tuge, ali je imala i radosti, po kojima je postala »uzrokom naše radosti«. Ona je dobro znala da je istina sam Bog, kojemu je u istini služila čitavim svojim životom, prinoseći Mu radosno žrtvu svoga bitka. Iz svoje pouzdane vjere u Boga crpila je snagu i jakost, dok konačno nije donijela svima kršćanima radost i blagoslov, zagovarajući kod Boga njihovu vjeru i ufanje.

Ako — dakle — ljubimo Mariju, ako smo Joj iskreno pobožni, ljubimo istinu i u istini služimo Bogu, da jednoga dana zaslužimo nepropadljivu radost u društvu Isusa i Marije — Majke prave radosti!

Primjer

KADRO

Dok je u Rimskom carstvu bijesnilo progonstvo protiv kršćana, sjeđaše starac kršćanin, imenom Kadro, u svojoj sobi, gdje je upravo čitao Sv. Pismo. Njegov desetogodišnji unuk igrao se pred kućom. Mimo kuću prođe odred rimskih vojnika. Neki od njih upitaše dječaka da li je djed kod kuće. Dječak se poboja da mu vojnici ne odvedu djeda pred sud, pa reče: »Nije, djed se nalazi vani«. Vojnici povjerovaše i odoše. Sav veseo odleti dječak u kuću i pripovjedi djedu kako mu je spasio život. Djed zbog laži pokara dječaka i ovaj mu morade obećati da neće nigda više lagati. Starac zatim ode na trg i pred cijelim sakupljenim narodom

izjavi da je kršćanin. Uhvate ga i pogube. Prijatelji mu dadoše uklesati na grob ovaj natpis:

»Ovdje leži čovjek koji nikada laž nije rekao, zvao se Kadro«.

(M. T.: Iz kršćanske starine)

DOBAR PRIMJER

Ima ljudi koji misle da je za čovjeka dovoljno ako je čestit i vrijedan, da će već takav uživati poštovanje i ugled, pa makar i ne bio dosljedan u svome zvanju. Naprotiv, za čovjeka — kao društveno biće — nije dosta da je čestit, nego se i po njegovu vladanju, po cijeloj spoljašnosti mora očitovati vrijednost njegova značenja, ako želi da bude primjer svojoj okolini, jer veliki dio njegove djelatnosti proizlazi uprav iz općenja s drugima. I što je njegov primjer s obzirom na vjerske, moralne i druge vrednote veći i jači, to biva krepči, uvaženiji, privlačiviji, za Crkvu i društvo zaslužniji.

Ivan Krstitelj kojega je Bog još u majčinoj utrobi posvetio i od vijeka odabrao da bude veseli glasnik Mesijina dolaska, zbog svoga prebivanja u pustinji, oštre pokore, čista i neprikorna značaja i svoga neumornog propovijedanja, toliki je glas stekao među Židovima, da su mnogi mislili da je on obećani Mesija — Spasitelj svijeta. Da se o tome osvjedoče, šalju k njemu poslanike i to najuglednije ljude, kao svećenike i levite, da ga pitaju da li je on očekivani Otkupitelj. Ne, odgovori odmah Ivan, »ja nisam Mesija« (Iv 1, 19). Mesija je među vama, ali Ga vi ne poznate. »On je onaj koji

dolazi za mnom (a ipak je preda mnom). Ja nijesam dostojan odriješiti remena na obući njegovoj«. Na to veliko pitanje, koje je za Ivana bilo dosta laskavo, ne samo da se Ivan nije uzoholio, već je odrešito i odmah očitavao da on Mesija nije. Koliko je više Ivan bio čašćen i cijenjen, toliko je više nastojao da se ponizi i da drži sakrivene svoje kreposti. Tim nam je dao primjer kako se čovjek ne smije graditi nekim, što baš nije njegova zasluga, nego dar Božji.

Usporedimo za čas naše vladanje s onim velikoga preteče Isusova, pa ćemo se brzo osvjedočiti kako vrlo često uprav protivno radimo, kako tražimo hvalu ljudsku, a za Božju malo marimo. »Tko si ti?« (Iv 1, 19), pitaju poslanici Ivana. Tko si ti, upitajmo sami sebe. Kršćanin si ili kršćanka, a kako si daleko od onih kreposti koje zvanje tvoje zahtijeva! Kako često padaš u mane i pogreške, koje kršćaninu ne dolikuju! Koliko pomanjkanja u tvojim dužnostima, koliko propusta u onome što si dužan i što si mogao učiniti! »Tko si ti?« Ako ovo pitanje budemo često sebi postavljali, sigurno ćemo ići na bolje, jer ćemo upoznati sebe, a kad svoje slabosti upoznamo, znat ćemo ih i liječiti.

U moralnom životu događa se isto što i u materijalnom. Spopane li nas kakva bolest, odmah pozovemo liječnika, a ovaj nas odmah ispituje o vremenu i načinu naše bolesti, da tako, upoznavši se s uzrokom i korijenom bolesti, uzmogne propisati pravi lijek. Moralna se bolest također ne da olako liječiti, i tu treba u srce prodrijeti i upoznati njezine uzroke. To se postiže samo upoznavanjem samoga sebe: tko si ti?

Kad su poslanici čuli, što im je Ivan odgovorio, da on nije Mesija, upitaju ga: »Jesi li možda Ilija? On

odgovori: Nijesam. Jesi li prorok? On odgovori: Nijesam. Onda mu rekoše: Tko si dakle? Mi ipak moramo donijeti odgovor onima koji nas poslaše. Za koga se ti izdaješ? On odgovori: Ja sam glas onoga što viče u pustinji: Poravnite put Gospodnji, kao što kaza prorok Izaija« (Iv 1, 21-23). I zbilja, da Ivan nije ništa ni kazao, on je učio narod svojim živim primrjeom što i kako treba raditi, kako se za doček Mesijin pripraviti.

Muk Ivanov u pustinji, primjer je, kako suvišno govorenje porađa u čovjeku rastresenost, koja je uzrok da se više puta pogriješi, pa i u najozbiljnijim stvarima. Post Ivanov je primjer koji uči »kako čovjek ne živi samo o kruhu, nego o svakoj riječi što dolazi iz usta Božjih« (Mt 4, 4); bio je primjer koji nas uči kako nije samo materijalno blagostanje svrha čovjeku, kako se čovjek mora više puta izdignuti nad tjelesne potrebe i želje, te tražiti i u višim idealima užitak i sreću. — Devina koža, kojom je Ivan pokrivao svoje tijelo, primjer je da čovjeka ne resi lijepa haljina, nego prvenstveno plemenito srce. Danas naprotiv, često puta lijepa haljina pokriva otrovno, pokvareno srce. — Ivanov boravak u pustinji živi je primjer koji uči kako se u samoći i ozbiljnosti kreposti usavršavaju, a kako one, koji su pomamni za svijetom i užicima, ti isti užici vode u vremenitu i vječnu propast.

Doista, velika bi bila korist za nas kad bismo se ugledali u Ivanov primjer. Tada bismo i mi, poput Ivana, svojim izgledom i kreposnim životom privlačili druge, jer je poznato da primjeri najjače privlače i osvajaju ljude. Tko zna, neće li uprav vaš primjer više utjecati na vašega bližnjega, vašu okolinu, nego sve riječi i metode i najvrsnijih učitelja i odgojitelja? Tko

zna, neće li vaša pojava, vaše ponašanje utjecati na vašu braću i sestre, na ukućane i prijatelje više nego riječi i pobude oca i majke, skrbnika i starješine?

Isus, najizvrsniji pedagog, prije je počeo poučavati primjerom nego riječima. Čita se o Njemu da je počeo prije činiti, a onda druge učiti. I On se sam poziva na svoj primjer i kaže: »Ako meni nećete vjerovati, djelima vjerujte« (Iv 10, 38). Učimo se od Njega! Uvijek i svagdje, u svemu i pred svima prednjačimo dobrim primjerom, jer je primjer najuspješnije uzgojno sredstvo. Primjer zorno upućuje ne samo na ono što treba raditi, nego i da se nešto može učiniti, i kaže način kako to treba učiniti. Zato je uvijek suvremena pouka starih: Štogod radiš, radi razborito i misli na svršetak. Riječi lete, a primjeri privlače.

Pored Isusa nada sve treba da nas privlači primjer Marijina života. Nema staleža, nema osobe, kojima Marija ne prednjači. Kao sjajna zvijezda, Marija kazuje pravi put svake kreposti. Svima se ukazuje kao »blaga večernja zvijezda u sutonu našega života«. Zato svaki pravi kršćanin mora znati da je u Marijinu životu ne samo neiscrpljiva riznica kreposti, nego i jedini pravi put sreće i spasa. Prava pobožnost prema divnoj nebeskoj Majci učinit će od nas primjere kršćanskog života i pomoći nam da suzbijemo sve ono što donosi nama i našoj okolini nemir i nezadovoljstvo. Marija je osjećala za sve ljudske potrebe i slabosti. Ona je uvijek ljubila svu braću Kristovu, zato je i Njezino srce uvijek otvoreno za sve i svakoga, bio taj u ne znam kakvoj potrebi.

Molimo svaki dan milostivu Majku Božju da uvijek budemo duševno jaki, drugomu na izgled, Bogu na čast, sebi na spasenje!

Primjer

DO KONCA

Sevastopolj je izgubljen. Saveznici: Englezi, Francuzi i Turci bili su jači. Hrabra ruska obrana nije više mogla odolijevati. No neprijatelji ne smiju radosno ući u grad. U noći 8. rujna 1855. mora Sevastopolj biti bačen u zrak, tako glasi neopoziva zapovijed.

No što će biti od tisuću hrabrih, teških ranjenika? Jedan uz drugoga u dugim redovima leže oni naokolo, posebno u tvrđavama sv. Pavla i sv. Nikole. Uzeti ih sa sobom pri povlačenju bijaše nemoguće. Pet katoličkih sestara stupe pred ruskoga generala i izjave: »Mi ćemo ostati kod ranjenika i pomagati im, pa ako mora biti, i umrijeti s njima«.

U noći 8. rujna prolomi se nad Sevastopoljem pravi pakao. Svaki bi čas poletjela po koja mina u zrak. Uz tešku grmljavinu rušili su se zidovi. Plamen je lizao prema nebu. Odsjev plamena, crven poput krvi, neprijatno je rasvjetljavao noć. Ranjenici su vikali i bijesnili u svom očaju. Sestre su se penjale preko ruševina i materinski se savijale iznad pokopanih i razmrcvarenih vojnika. Nijesu se brinule što se oko njih neprestano šulja smrt i pruža za njima svoju koštunjavu ruku. One su znale da su pod Božjom zaštitom.

Očinska Božja ruka sačuvala je hrabre sestre. Nekoliko dana kasnije usudiše se saveznici unići u tvrđavu. Vrlo oprezno — bojali se sakrivenih mina. Nađoše

samo ogroman grob. Ruševine na ruševinama krčile su ulice. A ispod ruševina i na njima: mrtvaci i samo mrtvaci.

No što je to? Pojava s drugog svijeta? Pet živih bića nešto traži po ruševinama. Pet žena, odjevenih kao katoličke Sestre. Francuzi pitaju. I kad su se sestre žrtvovale za teško ranjene, kleknu pred njih na koljena i s počitanjem poljube rub njihove odjeće.

Dvadeset i dva dana izdržale su sestre u razorenoj tvrđavi pod ruševinama uz odvratni smrad raspadajućih lješina. Napokon su, koliko je na ljudsku bilo moguće, na sigurno otpremile i posljednjega preživjelog ruskog vojnika.

Kad su se opraštale od tvrđave, da stignu rusku vojsku, francuski su im oficiri i vojnici oružjem odali počast. Poklonila se francuska trobojnica. Tako je neprijatelj odao počast kršćanskom junaštvu ruskih katoličkih sestara.

Kad su sestre stigle do vlastitih, ruskih trupa, sletili su se vojnici sa svih strana k njima, iz tisuću grla odjeknuo je poklik »Hura«. Iskazali su im vojničke počasti, kako se iskazuju samo najvećim zapovjednicima.

A one su se zastiđene branile, pošle u bolnicu, pripasale svoje pregače i opet dalje služile bolesnim vojnicima.

Divan primjer ljubavi, požrtvovnosti, nesebičnosti, poniznosti, hrabrosti, primjer vrijedan udivljenja!

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

VRIJEDNOST VREMENA

Riječi, koje je Božanski Učitelj rekao svojim učenicima prije svoga rastanka s njima: »Malo, i više me nećete vidjeti, i opet malo i vidjet ćete me« (Iv 16, 16), može svaki od nas kazati samome sebi. Još »malo i više me nećete vidjeti«, jer je vrijeme kratko, jer je odmjereno. Vrijeme nam je kraće ove nego prošle godine, danas nam je kraće nego jučer. Od kolijevke do groba samo je jedan korak. »Jer što je vaš život? Jer ste dim, koji se zamalo pokaže, a onda ga nestane (Jk 4, 14), tako pita i odmah odgovara sv. Jakov.

Kad je — dakle — život časovit, kad ne znamo koliko dana ćemo živjeti, treba se vremenom okoristiti dok ga imamo. Ništa nije tako nesigurno a toliko opet dragocjeno, kao vrijeme. Vrijeme je od velike važnosti, jer je kratko, nestalno, dragocjeno.

I samo Sv. Pismo nazivlje kratkim život ljudski. Job je krasno to označio posve kratkom rečenicom: »Iz krila materina u grob odnesen!« (Jb 10, 19). Doista, svatko se može olako osvjedočiti, kako vrijeme brzo prolazi, kako se brzo gubi. Koliko vam je godina? A čini vam se, zar ne, da ste od jučer na svijetu. Ako Bog da, i ostarit ćete, a život će vam se činiti kao jedan san. Vrijeme je kratko, a što je još gore, ne možeš

ga zadržati, bježi i nestaje u nepovrat. Svaki se posao može kako-tako popraviti, nadoknaditi, izgubljeno vrijeme nikada.

Izgubili ste zdravlje, ali se nadate uz pomoć liječenja i potrebite njege da ćete ga opet steći. Izgubili ste imanje, opet se možete nadati da ćete ga radom i štedljivošću opet dobiti; ali, jeste li izgubili vrijeme, izgubili ste ga zauvijek. Tu žalosnu istinu osjećaju najbolje oni koji su za mladih dana zlatno vrijeme izgubili u besposlici, igri i zabavi. Danas bi se doista drukčije vladali, ali više vremena nemaju. Tuđa nevolja neka nam bude škola.

Vrijeme je i nestalno. Svakim ga danom imamo manje, i ne znamo dokle ćemo ga još imati, ni koliko ćemo ga imati. Čovjek je s obzirom na vrijeme velik optimista, ali je ipak dobro i korisno da se u nekim pitanjima posavjetuje sa svojim razumom. Čovjek obično zamišlja vrijeme dugo i daleko, a zar mu razum ne kaže da su tako i drugi mislili i da su se u svom računu prevarili. Ako su se — dakle — prevarili drugi, kako se ne bih mogao prevariti i ja? Sin udovice iz Naima bio je u naponu snage, a ipak ga ponesoše u grob. Kći je Jairova imala tek 12 godina kad ju je smrt pokosila. Jamačno su i oni mislili dulje živjeti, ali su se prevarili. Ovo su primjeri povijesti, a možda je svatko doživio onu zgodu kad mu je prijatelj ili prijateljica, susjed ili netko od rodbine nenadno preminuo, a mislilo se da će još poživjeti. Kad — dakle — ne znamo mjeru vremena koje nam je još određeno, budimo budni da se dobro poslužimo onim koje već imamo. Svoje dužnosti, svoje poslove obavljajmo u svoje vrijeme. Ne odgađaj, ne ispričavaj se s

onim »sutra ću«, ne znaš što te sutra čeka, sigurno ti je samo ono »sada«.

Poznat je primjer vrtlarice, koja je opazila na povrću gusjenice pa, iako je imala vremena da ih uništi, rekla je »sutra ću«. A što se dogodilo? Preko noći pojele ga gusjenice. Eto, što može donijeti ono »sutra ću«. Potrebno je — stoga — cijeniti vrijeme, »jer čovjek ne zna vremena svojega« (Prop 9, 12). Na to nas sjeća pjesma kad kaže:

> Budi nam spomena,
> Ljudska su godišta:
> Vihor, plam i sjena,
> San, magla i ništa . . .

Konačno, vrijeme je dragocjeno. Sv. Bernardo običavao je pitati sama sebe : Zašto sam na svijetu? Što ovdje radim? Kamo imam poći? Razmišljajući o tome došao je do zaključka da vrijeme vrijedi koliko sam Bog, jer služeći se dobro vremenom, možemo dobiti Boga. Pa ipak, koliko puta gubimo zlatno vrijeme ili ga zlo upotrebljavamo, tako da se i danas o mnogima može reći ono što je kazao Seneka o svojim suvremenicima: »Mnogi gube vrijeme čineći zlo; drugi ga gube ne čineći ništa, a treći čineći sve protivno od onoga što bi trebalo da čine«.

Da se netko nađe na obali rijeke, koja svom brzinom teče i nosi sobom naplovljenog zlata, pa umjesto da sakuplja zlato, da ga pušta, a stane kopati glib u dnu rijeke, što bi sudili o tom čovjeku? Sigurno bi mislili da je luda, jer zlato pušta, glib vadi. Koliko i koliko smo puta upravo tako i mi radili. Kopali smo glib, a puštali zlato. Rijeka, to vam je prava slika vremena.

Vrijeme teče kao rijeka što nosi sobom neprocjenjivo blago, dano nam na raspolaganje. U vremenu — naime — možemo sve dobiti, a mi umjesto da to blago kupimo, da se vremenom okristimo, više ga puta nepromišljeno gubimo. Ta je nepromišljenost katkada tolika, da bilo što izmišljamo, samo da prevarimo — kakono se kaže — vrijeme. Mislimo da smo prevarili vrijeme, a vrijeme je prevarilo nas. Prevarilo nas je, jer je prošlo i odnijelo sa sobom toliko blago, dok smo mi ostali praznih ruku.

»Svako drvo koje ne rađa dobra roda, siječe se i u oganj se baca« (Mt 3, 19). Zato uvijek u svoje vrijeme dajmo i plod svojih djela, jer bi nam se moglo dogoditi da uprav zato, što ne dajemo ploda, i ono malo vremena što nam je dano, da nam bude skraćeno. Ne zaboravimo, vrijeme je dragocjeno kao što je dragocjen i život. Vrijeme za čovjeka znači put u vječnost. U vremenu — dakle — spasavamo dušu, osiguravamo ili gubimo život vječni. U vremenu radimo za zemaljski život, ali u tom istom vremenu radimo i za vječnost. Samo nam je vječnost osigurana; ona nas nužno čeka, ali o nama ovisi kakva će biti.

Marija je svjetionik kroz život i vječnost. Ona nas također opominje da je velika vrijednost vremena, da ga pametno i marljivo upotrebimo, kao što je i Ona činila. Vrijeme će tako i nama biti sretno u Bogu i s Bogom, jer smo ga upotrebili za vječnost, gdje će doista biti sretno.

Marijina marljivost i briga za dušu mora biti putokaz svakom kršćaninu. Ona ukazuje put molitve, posvećenja Bogu, samozataje, revnosti, poniznosti. Sav

je Njezin život neizbrojan niz primjera, koji kažu siguran i stalan put preko vremena u vječnost. Stoga životom i djelima tražimo Mariju, da nam vrijeme bude blagoslovljeno i da nam bude put kojim ćemo doći do sretne vječnosti.

Primjer

RADI JEDNE DUŠE

Vrlo je teško biti misionar na skrajnjem rubu ledene misije. Prošlo je doduše vrijeme kad su lovci na krzna i Eskimi napadali i ubijali misionare. Opasno je doba trajalo od godine 1886, kad su ubili biskupa Seghersa, osnivača misije u Aljasci, pa sve do godine 1913, kad su proganjali i umorili u snježnoj oluji dvojicu otaca Oblata iza putovanja od 2.000 km, iscrpljene od leda i oskudijevanja. No, hvala Bogu, to je prošlo!

Iza krvi mučenika nikla je divna žetva. Na ledenim poljanama cvatu danas bujne kršćanske općine. Eskimi se voze preko snijega i leda i do 300 km daleko da prisustvuju božićnoj sv. Misi i da se pričeste. Ali udes misionara nije ni danas lagan. Grozno teška klima, nadljudska naprezanja i oskudica, pomanjkanje odmora i oporavka, vječna samoća koja dušu pritište; sve to izdržati za Krista u mladenačkom oduševljenju, doista nije malenkost. Ali kad sile oslabe, u najtežoj oskudici i osamljenosti prinositi Kristu te gorke žrtve, to je strahovito teško. Naši misionari nose odlučno križ dragovoljnog predanja Bogu i dušama koje su im povjerene.

Na maloj kolibici stoji križ. Svaki Eskim zna: Tamo stanuje svećenik. Jednog dana dolazi Eskim do kolibice sav izgladnio. Čim je utažio najljuću glad, počinje pripovijedati.

Četiri sam dana na putu sa svojim nećakom. Psi su nam uginuli, pa smo ih pojeli da sami ne umremo od gladi.

»A gdje je nećak«? — upita misionar.

»Leži na putu kojih 50 km natrag«.

»Idem da ga tražim«, — reče odlučno misionar.

»Pater, nema smisla« — uvjerava Eskim.

»Idem da ga tražim«, ponovi misionar, upregne pse u saonice i pojuri.

Snježna vijavica raste sve više, urla nad ravnicom. Pater jedva može smjesta, ali žilavo ustraje čitav dan i noć. Radi se o jednom čovjeku, o jednoj neumrloj duši. Radi se o Kristu koji moli za pomoć u tom siromahu. Slijedećeg jutra ugleda Pater u daljini jato vrana. Tamo mora biti mladić. Gavranovi se nadaju plijenu. Pater je našao mladića, još je živio. Bogu hvala, spašen je!

Tako se misionar leda bori za svaku dušu, da joj osigura sretnu vječnost. Sve je njegovo vrijeme ispunjeno marljivošću za duše, za Boga, za vječnost.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

KRŠĆANSKI ODGOJ U OBITELJI

»Uzmi ovog dječaka i doji ga. Ja ću ti zato platiti!« (2 Mojs 2, 9). Ove znamenite riječi, koje je kći Faraonova rekla Jokabedi, majci Mojsijevoj, i danas upravlja Bog kršćanskim roditeljima svaki put kad ih djetetom obdari. »Eto vam djeteta, primite ga i odgojite mi ga«, i tim stavlja na roditelje tešku i odgovornu dužnost, koja im mora biti prva, najveća i najsvetija.

Dijete je — dakle — dar Božji. Kršćanski roditelji moraju biti za taj dar Bogu zahvalni. Dijete nije samo dar Božji, već i blago koje Bog povjerava roditeljskoj pažnji i brizi. Zato je prva dužnost kršćanskog roditelja kad ga je Bog djetetom obdario, da mu što prije otvori vrata raja, da ga odnese na sv. Krštenje. Stari su tu svoju dužnost dobro poznavali i vršili. Nije dobro s krštenjem odgađati, jer kako se može kazati da otac ili majka ljubi svoje dijete, kad mu drži zatvoren raj, koji dijete lako može izgubiti? Zar nije dijete kap na listu, koju i najmanji povjetarac može da raznese? Bez krsta ne može nitko doći u vječno blaženstvo, zato Crkva želi da se dijete čim prije privede krštenju, jer po njemu dobiva posvećujuću milost i postaje dijete Božje. Crkva također želi da se djetetu poda ime sveca,

da mu taj u životu i na smrti bude obranitelj i zagovornik.

Čim dijete počne govoriti, već se u njemu raspoznavaju prvi traci razuma. Tu započinje majčina osobita dužnost, da svoje dijete kršćanski uzgoji. Ona treba da mu bude prvi apostol, prvi učitelj. Na svom krilu neka mu sklapa ručice, neka mu govori o Bogu, neka ga uči kako će se prekrstiti. Žalosno je, a za neke roditelje malo časno, vidjeti dijete koje je već počelo pohađati školu, a još se ne zna prekrstiti. Ne čekajte, majke, vjeroučitelja u tako velikom poslu; na vašem krilu naučite dijete da je Bog nad nama, da nas čeka lijepi raj prema zasluzi. Vaše će se riječi duboko usaditi u ono nevino i nježno srce, a kad odraste, to će mu biti najljepša uspomena majčine ljubavi. — Kad je neka majka upitala redovnika, kada da započne uzgajati svoje dijete, koje je već imalo četiri godine, ovaj odgovori : »Ako nisi već do sada počela, dijete je već izgubilo četiri godine; uzgoj počinje s prvim djetinjim posmjehom.

Oče, majko, govorite o Bogu djeci svojoj, govorite često i s ljubavlju. Kad ih u šetnju vodite kroz polja i livade, gore i brežuljke, spomenite im Stvoritelja koji je sve to stvorio i tako lijepo ukrasio. Kad obdan sjaji sunce, a na vedroj večeri svijetli mjesec i titraju zvijezde, kažite im da je sve to dobri Bog za nas stvorio. Dijete vas samo na to poziva, kad vas pita tko je ono na nebu zapalio, ili kad traži da mu pružite sunce. Kad je nevrijeme, kad sijeva i grmi, a kad kiša pada kao iz kabla, kažite im kako je moguća Božja ruka; a kad je zimi sve pusto i golo, a siromah zakuca na vrata, da mu u ime Božje pružite komad kruha, dajte

ga djetetu, neka mu ga ono pruži, da se nauči na dobra i plemenita djela. Kad vam ptičica pod prozor dođe, da kljuje i kupi mrvice, spomenite djetetu Božju providnost, koja misli i na ptice u gori i na sva svoja stvorenja, i za sve se brine i skrbi. Na taj ćete način zasaditi duboku klicu vjere u srce svoga djeteta. Možda vremenom kad odraste, kad ostane bez oca i majke, možda i da zastrani, ali onaj znak križa, ona molitva Majci Božjoj, one riječi o Bogu što ga je majka na krilu naučila, bit će mu kao svijeća putniku koji se izgubio u tami. Kad — možda — nesreća zakuca na njegova vrata ili mu smrt bude blizu, javit će se opet ona iskra vjere koju mu je majka razgarala, a koja je pod pepelom nemarna života tinjala; ta će ga spasiti i on će umirući zahvaljivati Bogu i svojoj majci.

Je li dijete poodraslo, red je na ocu da prinese udio u odgoju, jer je i otac apostol svoje djece. Stari Tobija, kad se nadao da će doskora umrijeti, pozove k sebi sina i unučad pa im reče: »Služite vjerno Gospodu i nastojte da činite što je njemu po volji! Djeci svojoj zapovjedajte da čine pravdu i daju milostinju, da se spominju Boga i da ga blagosivaju u svako doba iskreno i svom snagom svojom« (Tob 14, 10-11). Slično su nekada i naši očevi uzgajali svoju djecu. Neću kazati da im se trag utro, ali se neću prevariti kad kažem da im se uvelike broj smanjio. Primjer je najuspješnija škola. Zato je osobito važno da očevi prednjače djeci svojim neporočnim životom, da im budu primjerom u vršenju vjerskih, građanskih i domovinskih dužnosti. Ali nije dovoljno samo riječima i dobrim primjerom uzgajati dijete, nego i čuvati ga od svakog lošeg utjecaja, biti anđeo čuvar svoga djeteta.

Otac i majka uzgajaju dijete, ali oni također uzgajaju i društvo. Društvo, Crkva, Domovina, upiru u vas svoje poglede, roditelji. Kakva budu vaša djeca, takovo će danas-sutra biti društvo, takovi će biti kršćani. Zato svaki put kad vaša djeca idu stranputicom života, kad izbjegavaju vaše savjete i zapovijedi, znajte, kuća se vaša ruši, temelj joj se drma, jer je istina da na mlađima svijet ostaje. Kakva mladež, takva budućnost.

Kad je Evropa otpremila na otok Sv. Jelene korzikanskog osvajača, cara Napoleona, sjedio je on jednom na brežuljku osamljenog otoka. Pogled je usmjerio na nedoglednu oceansku pučinu. Što je u taj čas vidio nekad nesavladivi Napoleon? Zar mu se je razina morska pretvorila u poljanu mrtvih, kao što je ono vidio Ezekijel? Ili je — možda — mislio na 20. svibnja ili na sunce slave što je obasjavalo njegovu glavu? Teško je reći koje su sve misli prelijetale njegovom glavom. Međutim, od časa na čas skrene on svoj pogled prema obližnjoj crkvici i izreče ove značajne riječi: »Narodi propadaju, prijestolja se ruše, a Crkva vječno traje«. Dakako, narodi propadaju, prijestolja se ruše, gdje se kršćanski uzgoj ruši. Naprotiv, gdje kršćanski uzgoj cvjeta, tu se narodi izgrađuju u čelik-značajeve Crkve i Domovine, postaju mogući i jaki da odolijevaju udarcima kroz vjekove i da izgrađuu trajnu i sretnu budućnost.

Kršćanskom odgoju u obitelji pomaže Marija, Kraljica kršćanskih obitelji. Ona je bila kraljica onog malog svetišta u kućici nazaretskoj. Ona također želi da svaka naša obitelj bude malo svetište, u kojem se uči prvo poznavanje Boga, prve molitve, posluh, pristojno

vladanje, gdje se postavljaju temelji pravog, kršćanskog uzgoja. Zato je Marija bila sva zaljubljena u domaće ognjište, zato se Njezin uzgoj bavio samo božanstvenim Djetetom i onim što čini obitelj sretnom i blagoslovenom. Po tome je Njezina kućica i nazvana »kućicom trojice sretnika iz Nazareta«.

Marija je posvetila svoju obitelj potrebnim krepostima, Ona će posvetiti i naše svojim sjajnim primjerom. Svaka obitelj može naučiti od Marije sve što treba za kršćanski odgoj, kao što je duh skromnosti, čednosti, marljivosti, samozataje, posluha i ljubavi. Ona će uliti u srca djece i odraslih ljubav u vršenju svih dužnosti, utvrditi će ustrajnost i plemenitost osjećaja, da se svatko osposobi za veliko i uzvišeno zvanje u obitelji, Crkvi i društvu. Ako — dakle — kršćanske obitelji udese svoje djelovanje po uzoru Marijinu, naše će obitelji napredovati u svemu i postati pravo rasadište mira, zadovoljstva i sreće, jer će »Djeva Mati sa Sinom svojim blagoslov nam dati«.

Primjer

U VLAKU PREDGRAĐA

U rano jutro juri vlak kroz sjeverno predgrađe Berlina. Sive i turobne leže ulice u jutarnjoj magli. Nižu se male kućice jedna do druge. Kuće su to po tri i četiri stražnja dvorišta, u koja rijetko padne sunčana zraka. Jedva raste koji cvijet u toj bezutješnoj kamenoj pustinji.

Odjel vagona pun je mladih ljudi koji putuju na svoja radna mjesta. Najednom jedan od njih izvlači iz

džepa knjižicu u crnu uvezu s crvenim rezom. Naginje se nad nju, laktovima se oslanja na koljena i čita.

Čovjek do njega to opaža, i počinje ga zanimati. Oštro gleda preko čitačevih leđa u knjigu.

»Ej ti«, poviče, »moliš li se, šta li?«

Mladi čovjek ne odgovara.

»Gle, gle, katoličko pseto!« ruga se drugi.

Cio se odjel budi, postaje veselo. Nitko doduše nikoga ne pozna, ali se u tom času svi u međusobnom razumijevanju smiju. Šapuće se i hihoću.

Tada mladi čovjek, koji se molio, jednostavno reče: »Pustite me u miru, majka mi je na umoru. Možda će već biti mrtva kad se navečer vratim kući. Zbog posla u tvornici nisam mogao ostati kod nje. Pustite me da se barem za nju molim!«

U odjelu nastaje potpuna tišina. Svaki ima majku. Svima je ljudima misao na majku sveta, pogotovu misao na umiruću majku.

No onaj, što sjedi pokraj njega, opet se ruga. Bezdušno govori: »Baci tu popovsku knjigu! Od toga ti majka neće ni živjeti ni umrijeti. Baci to!«

Eno već kuša silom istrgnuti mladom čovjeku molitvenik iz ruku. No ovaj se diže, otvara prozor vagona, naslanja se nanj prema vani pa dalje moli molitve za umiruće, za svoju umiruću majku.

Majko, mirno možeš umrijeti, jer si dobro odgojila svoga sina. Time pak što si ga odgojila za Boga, odgojila si ga i za sebe. To ti dokazuje molitva za umiruće što je on u željeznici moli za tebe.

Djeca, koja se odgajaju s Bogom, roditeljima su u ovom životu utjeha, a u onom će im biti nagrada.

(R. Quardt: Primjeri)

DUŽNOSTI PREMA RODITELJIMA

Svatko je manje-više imao dokaza ljubavi svojih roditelja na jedan ili drugi način. Kroz kratko vrijeme, kroz malo godina što čovjek proživi, može se u više slučajeva lako uvjeriti koliko ga roditelji ljube, koliko za njega rade i koliko su pripravni za njega učiniti. Roditeljska ljubav ne pozna žrtve, truda ni muke, lijepa i zla vremena, duga ni kratka puta, samo da usreći svoje dijete. Tko da opiše roditeljsku ljubav i skrb? Tko da nabroji koliko su se puta roditelji molili i mučili, znojili i zebli, samo da im djetetu ništa ne manjka? Koliko puta su mnogi roditelji sebi uskratili komad kruha, samo da ga dijete obilnije ima? Koliko su puta toliko toga žrtvovali, samo da pribave djetetu potrebno za život i da im dijete nije u nečem posljednje?

Kad su Solona, najglasovitijeg zakonodavca Grčke upitali, zašto nije ustanovio nikakav zakon i kaznu za djecu, koja svoje roditelje ne poštuju, odgovori: »Držim za nemoguće da ikoje dijete ne bi častilo svog oca ili svoju majku«. Ovako poganin. Doista, povijest nam poganska samo malo primjera navodi, da je koje dijete tako nisko palo da je svoje roditelje preziralo ili s njima zlo postupalo. Naprotiv, daje nam tako krasnih primjera sinovske ljubavi, da bi bilo dobro kad bi se današnji kršćani u njihov primjer ugledali.

I pogani — dakle — štuju svoje roditelje, pogani, koji nemaju četvrte zapovijedi Božje ni upisane, ni u pamet usječene, nego im naravni zakon kaže: »Poštuj oca i mater da budeš čestit«. Što dakle čine kršćanski sinovi i kćeri koji ne štuju svoje roditelje? Krše Božji i naravni zakon, pokazuju se gori od pogana. Velika je zato odgovornost djece pred Bogom za sve ono što duguju roditeljima. A što im djeca duguju? Duguju im čast, jer su im roditelji dali život. Duguju im ljubav, jer ih uzdržavaju. Duguju im posluh, jer ih odgajaju. A koliko se — nažalost — djece o to ogriješi i tako — u neku ruku — prestanu biti kćeri-sinovi svoje majke, svoga oca?

Otkini, kaže sv. Petar Hrisolog, zraku od sunca, i ona neće više sjati; rastavi potok od izvora, on neće više teći; odsijeci granu od drveta, ona će se osušiti; odreži udo od tijela, ono će uginuti; uzmi kćeri ili sinu štovanje roditelja, ono nije više ni kći ni sin. Je li ti možda teško štovati roditelje zato što tvoja majka ne nosi odijelo po najnovijoj modi, što je siromašica, što nije visoko naobražena, ili jer tvoj otac ima od teška rada žuljave ruke, što ne zalazi u birana društva? Onda pogledaj Isusa! On nam u tome, kao i u drugim krepostima, daje najljepši primjer. Zar On nije Mariju, svoju Majku, častio čim Ju je — iako Sin Božji — za majku izabrao? Nije li po Njezinoj želji učinio prvo čudo u Kani? Nije li se na Križu za Nju skrbio kad Ju je Ivanu, učeniku preporučio? Nije li Je častio i time što Ju je sa tijelom na nebo uzeo i uzvisio nad sve anđele i svece? I Josipa je častio, kad ga je za hranitelja izabrao i u svemu slušao, ma da je bio siromašni tesar žuljavih ruku. Zato nam je preko Evanđeliste i ostavio napisano: »Jer

vam dadoh primjer, da i vi činite kao što ja činih (Iv 13, 15).

Godine 1787. melo je nekoliko kažnjenika put u nekom njemačkom gradu. Jedan mladi čovjek, lijepo obučen, koji je upravo putem išao, pristupi k jednomu od tih pometača i poljubi mu ruku. To je vidio s prozora jedan činovnik. Pozove mladića i reče mu, da nije lijepo, pogotovo na cesti, ljubiti ruku kažnjeniku i još pometaču. Mladić se na te riječi uozbilji, sabere se i odgovori: »Onaj je kažnjenik moj otac««. Čin dostojan sinovske ljubavi i privrženosti. Primjer vrijedan hvale i nasljedovanja.

Uz štovanje dužni smo roditeljima iskazivati i posluh, kako nam to i opet pokazuje naš Uzor Isus, kroz 30 godina domaćeg života u Nazaretu. Sv. Pismo kazuje to značajnim riječima: »i bio im je poslušan« (Ik 2, 51). Roditeljima ćemo iskazivati poslušnost ako naše mišljenje podložimo njihovu sudu i volji. Oni su iskusniji od nas i znadu bolje što je za nas korisno ili štetno. Njihove zapovijedi treba spremno izvršavati, kako opominje sv. Pavao: »Djeco, slušajte svoje roditelje u Gospodinu, jer je ovo pravo!« (Ef 6, 1). »U Gospodinu«, kaže Apostol. Ali, kad bi se slučajno njihove zapovijedi protivile zakonu Božjemu, treba radije izvršiti što Bog želi, jer »većma se treba Bogu pokoravati nego li ljudima« (Dap 5, 29).

Roditelje treba i materijalno pomagati, osobito ako su od potrebe. To traži i osjećaj rodoljublja, jer djeca treba da su potpora roditeljima, osobito u nevolji i bolesti. Bog je dobroj i poslušnoj djeci obećao dug život i dobro na zemlji, a na drugom svijetu vječno blaženstvo.

Marija je nadasve uzor u štovanju roditelja, jer nam se takova ukazala u svom prvom djetinjstvu i u tome se razvijala, dok se nije izgradila u najljepši primjer poslije Isusa. Zato i o Njoj smijemo reći da je rasla u kreposti i milosti pred Bogom i pred ljudima.

Crkveni pisci, proučavajući Njezino djetinjstvo, ne mogu da se nadive Njezinim krepostima, kao što je potpuni posluh roditeljima, dužno poštovanje i ljubav, marljivost i čednost, ustrpljivost i pobožnost, iskrena ljubav prema Bogu i bližnjemu. Zato Ju je Bog i obdario dostojanstvom Božjega Materinstva, jer je sa svoje strane učinila sve da postane Posuda izabrana i tako zasluži svoje veliko dostojanstvo.

Ugledajmo se u djetinjstvo Isusa i Marije. Budimo ponizni i poslušni svojim roditeljima, starješinama, a nada sve budimo puni ljubavi prema Bogu i bližnjemu, iskreno odani Isusu i Mariji danas i navijeke.

Primjer

JOŠ VRIJEDI ČETVRTA ZAPOVIJED

Zovu svećenika bolesniku. Spremno polazi na put. Ta on zna da u toj četvrti njegove župe zovu svećenika najviše u posljednji čas.

U dvorišnoj zgradi neke puste stambene kasarne na trećem katu leži bolesnik. Mrzovoljasta stara žena otvara vrata i odmah nestaje za drugim vratima. Kako li je bijedna soba! Ni jedne slike na okrečenom zidu, samo zamazani stol, kriva klupa i nekoliko klimavih stolica. Pokraj ormara smješten je krevet. Bolesnik leži na staroj slami, preko njega nekoliko pokrivača.

Oči su čovjekove duboko upale. Svećenik odmah opaža da je smrt blizu. Ispovijedi ga, podijeli mu sv. Pričest, pomaže ga sv. Uljem i podijeli potpuni oprost. Bolesniku se kotrljaju suze niz obraze.

Kad je svećenik htio da pođe, zadrži ga bolesnik: »Ostanite još malo. Moram vam nešto reći: Da, još postoji četvrta zapovijed. Nekoć sam bio bogat, a danas sam prosjak. Nekoć sam stanovao na velikom imanju, a danas u ovoj bijednoj izbici, jer nisam držao četvrtu zapovijed«.

Svećenik stane tješiti siromaha: »Vaše siromaštvo i bolest su pokora za krivnju«.

»Ah, kad bih mogao uskrisiti svoje roditelje, kako bih sasvim drukčije radio. Prekasno!«

»Vaši su vam roditelji iz neba već davno oprostili«.

»Recite svoj djeci: još vrijedi četvrta zapovijed! Ja sam iskusio njezinu kletvu. Molim vas, uzmite ovo pisamce i pročitajte pred svima. Ovo mi je pisao otac sa svoje samrtničke postelje.

Duboko potresen povrati se svećenik kući. Kod kuće uz svjetiljku razmota zgužvano pisamce i pročita: »Moj dragi sinko! Ti znaš da smo se tvoja majka i ja mučili čitav život da ti ostavimo imanje bez dugova. S tvojom ženom došla je nesreća u kuću. Njezina škrtost potjerala nas je iz kuće. Nije nam priuštila ni komadića kruha, ni sobice pod krovom. Majci je s tuge puklo srce i ona leži u grobu. Ali ne zaboravi, moj sinko, da četvrta zapovijed još vrijedi. Ja sam ti oprostio, neka ti i Bog oprosti! Promisli ...« i umirućemu je pero ispalo iz ruku.

Da, četvrta zapovijed još vrijedi. One je večeri svećeniku neprestano dolazila na pamet ova teška riječ: Još vrijedi četvrta zapovijed. Poštuj oca i mater, da ti dobro bude na zemlji.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

IME ISUSA I MARIJE — KRŠĆANSKI POZDRAV

Jeste li već kada pomišljali na to da svaki kršćanin, u svom životu, svaki dan treba pomoći odozgo? Danas npr. nije tako lako biti praktičan katolik, jer nas moderni liberalizam i vjerski nehaj — pošto poto — želi privući u svoje kolo, pa se pita, tko će nam dati snage da se očuvamo i uzdržimo na svojoj visini? U čije ćemo se ime boriti da uščuvamo pravi kršćanski duh i revnost, koja mora dnevno prožimati svakog kršćanina?

Na to je pitanje odgovorio već davno apostolski prvak sv. Petar pred sinedrijem u Jerusalimu: »U ime Isusa Krista Nazarejina, kojega vi propeste, kojega Bog oživi od mrtvih . . .« (Dap 4. 10). On je to i čudom potvrdio kad je iscijelio hroma od poroda: »U ime Isusa Krista Nazarejina (ustani i) hodi!« (Dap 3, 6). O snazi i moći svetog Imena Isusova lijepo piše i sv. Pavao: »Bog njega povisi i darova mu ime, koje je nad svako ime, da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno onih koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom« (Fil 3, 9-10).

U tom je — dakle — Imenu kršćaninu snaga i pomoć, kako su je nalazili i prvi kršćani, osobito mučenici, koji oboružani svetim Imenom Isusovim ni u najtežim mukama nisu tražili ništa i nikoga, osim Isusa i to raspetoga. Tu čudesnu moć, tu nepobjedivu silu označio je naš narod kratkim riječima: »Bez Boga ništa!«.

I nama je potrebna za život i životnu borbu Božja pomoć i blagoslov. Bez Boga ne možemo ništa dobra ni početi, ni dovršiti. Sredstvo kojim se može lako zaslužiti blagoslov Božji jest samo Ime Isusovo, koje je tako lijepo uključeno u našem divnom starokršćanskom pozdravu: »Hvaljen Isus!«.

Kršćanski pozdrav »Hvaljen Isus« pozdrav je pametan i koristan. Poznati njemački pjesnik Klopstock, dok se nalazio kod jednog prijatelja u južnoj Njemačkoj, susretne na šetnji seljaka, koji ga pozdravi riječima »Hvaljen Isus!« Klopstock je bio protestant i nikada prije nije čuo taj kršćanski pozdrav. Ipak mu se pozdrav svidi, ali mu se učini nepotpun. Promišljao je da bi sam morao na to nešto odgovoriti, ali nije znao što. Idući naprijed putem ugleda prema sebi drugog seljaka, pa pomisli kad se sretnu pozdraviti ga pozdravom »Hvaljen Isus«, da čuje koji će odgovor dobiti. Kad mu ovaj odvrati »vazda budi«, nazove on ovaj pozdrav lijepim i pametnim.

Ako je ovaj pozdrav toliko omilio pjesniku koji nije bio katolik, koliko bi miliji trebao da bude nama, koji poznamo njegovu moć i korist?! Ovaj nas pozdrav potsjeća i na zahvalnost koju dugujemo svome Otkupitelju, koji je žrtvovao svoj život da nas spasi i ostavio nam sv. Sakramente, kao sredstva za dobivanje milosti. Tu našu odanost ćemo izvršiti časteći Ime Isusovo, hvaleći i blagosivajući, osobito međusobnim pozdravljanjem sa »Hvaljen Isus!« Nikakav obzir ljudski ne-

ka nas u tom ne smeta; ne dopustimo da itko u našoj prisutnosti pogrdi to sveto Ime. Ime je to našega Kralja, kojemu smo dužni čuvati čast i slavu. Svugdje se — stoga — pozdravljajmo našim časnim i svetim pozdravom »Hvaljen Isus — Navijeke. Amen«.

Časteći Ime Isusovo i pozdravljajući se Njegovim Imenom, omilit ćemo ne samo Bogu, čije Ime svetimo, nego i Mariji, Njegovoj preslavnoj Majci. Posve je razumljivo da se majka veseli časti i slavi sina, ali je sigurno da će se još više veseliti, ako i nju kao majku uz sina spominjemo. — Marija je Mati Božja, Ona se u djelu otkupljenja ne odvaja od Isusa i uz Njega postaje najuzvišenije stvorenje Božje, što je ikada vidjela zemlja. Ona je naša milosna Suotkupiteljica, stoga je slave i blagosivaju Njezino ime svi narodi. I dok Joj narodi časte ime i pronose slavu po cijelom krugu zemaljskom, još slavnije je Njezino ime na nebu, gdje kraljuje kao preslavna Kraljica anđela i svetaca.

Uz ime Isusovo prvi su kršćani pronosili i slavili ujedno i ime Marijino. Njezino je ime slavno u povijesti Crkve i svih naroda. Ime Marijino zazivali su vjernici u svim pogibeljima vjere i domovine. Sa zastavom, koja je nosila Marijino sveto Ime odlazili su i naši junački pređi u boj »za krst časni i slobodu zlatnu«. Pomorci su se kitili imenom Zvijezde Mora, mnoge naše lađe nosile su ime Marije — Imakulate. I prvi brod, kojim je Kolumbo pošao da otkrije Novi Svijet, nosio je Njezino ime. Veliki umovi, osobito sveci, častili su Marijino sveto Ime i njemu se preporučivali. Naši čestiti građani i seljaci vrlo rado stavljaju na krštenju svojoj djeci ime Marija, da i na taj način proslave svoju

dičnu Odvjetnicu i da Ona djeci njihovoj bude obrana i pomoć na životu i smrti.

Častimo Je i mi zazivanjem Njezina imena, jer je ono moguće Ime, utočište grešnika, obrana i spas u pogibeljima. Imenu Isusovu priključimo ime Njegove svete Majke, kako su to činili hrvatski naši djedovi i majke, pozdravljajući se sa »Hvaljen Isus i Marija — danas i navijeke, Amen«.

Primjer

STARI TADIJA

Za dugi niz godina obavljao je službu prevozača na Dunavu neki čovjek poznat po imenu Tadija. Nekolicini je i život spasio. Za njegovu dugu i marljivu službu odlikovao ga car Franjo Josip I srebrenim križem za zasluge. Dobri se Tadija, na vijest da je odlikovan, veoma razveselio. Iako je već bio starac, ode u Beč da se osobno zahvali caru. Već je stajao u predsoblju carske dvorane, dok su mu glavom prelijetale misli: kakvim riječima da pozdravi cara. Da reče »dobro jutro«, činilo mu se odveć suhoparno, prosto. Međutim, vrata se otvore i car se ukaže. Naš se Tadija duboko nakloni, zatim pozdravi cara: »Hvaljen Isus i Marija, Vaše Veličanstvo«. Ganut car približi mu se, pokuca ga po ramenu i pohvali. Na rastanku car mu srdačno stisne ruku i otpusti ga riječima: »Hvaljen Isus i Marija, vrijedni Tadija«.

Svećenik Busl pripovijeda, kako je neka pobožna žena na smrtnom času pozvala svećenika da joj podi-

jeli sv. Sakramente i pripravi je na smrt. Kad je svećenik obavio svoju dužnost, upita je ima li još kakvu želju, želi li nešto reći. »Ništa«, odgovori bolesnica, »ali me ipak muči misao što ću ja — bijedna i nevoljna — reći Gospodinu Bogu, kad dođem predanj«. Gospođo, odgovori svećenik: »Recite Mu ono, što ste Mu često u životu govorili; recite Mu: »Hvaljen Isus« i sav će vam nebeski dvor odgovoriti: »Navijeke. Amen«

(V. T.: Zapisci)

OBRAČUN ZA PRIMLJENE DAROVE

Ima jedna priča koja pripovijeda da jelen, kad mu prijeti opasnost od lovca, sakrije glavu u grmlje i zatvori oči, misleći da je time izbjegao opasnosti. Tome jelenu sliče mnogi kršćani, koji imaju vjeru i znaju što Bog od njih traži, ipak u nekim časovima zatvaraju oči savjesti, čelo obaraju zemlji, misleći da su time izbjegli svaku moralnu pogibelj i odgovornost. Kršćanstvo nas naprotiv uvjerava: kolikogod mi zatvarali oči savjesti i čelo, mjesto da uzdižemo k nebu, zemlji prigibali, svejedno nećemo izbjeći sudu pravde Božje. Morat ćemo Bogu dati račun ne samo za svako djelo, nego što više i za misli i za propuste svoje.

Kad bi čovjek uvijek imao u vidu veliku ovu istinu, pojedinci i društvo brzo bi proživljavali veliki preporod i blagostanje. Svatko bi savjesno obavljao svoj posao, vršio svoje staleške dužnosti i kao dim na vjetru iščezla bi lijenost, prevara, nemarnost i sve što prouzrokuje zastoj u radu, nemir u savjesti. Doći će Kralj, podsjeća Božanska mudrost, i nije daleko taj dan da račun učini sa svojim slugama. Pitat će račun o svemu, jer što imamo, od Njega imamo.

Dao nam je oči, a te su Njegove, jer nas je mogao stvoriti slijepe. Dao nam je noge i ruke, pa i to je

Njegovo, jer nas je mogao stvoriti klaste i hrome. Dao nam je jezik, i on je Njegov dar, jer nas je mogao stvoriti nijeme. A zašto nam je sve to dao? Dao nam je za naše svagdanje potrebe i kao sredstvo za spasenje. Zato je naravna posljedica, da ćemo jednog dana morati dati obračun za sve što smo primili. Pitat će, zašto smo se očima, koje nam je dao da se divimo Njegovom stvaranju, da gledamo sunce, mjesec, zvijezde i cijeli svod nebeski — te najbolje svjedoke Njegove svemogućnosti i dobrote, služili da gledamo stvari koje su bile uzrok našeg nutarnjeg nemira i uzbuđenja? Pitat će, zašto smo se rukama i nogama služili da griješimo, da tuđe uzimamo, gazimo i idemo kamo nismo smjeli ići, dok nam ih je On dao da pòmoću njih priskrbimo ono što je potrebno za život? Pitat će, zašto jezikom, koji nam je dao da možemo s drugima izmjenjivati misli, pitati potrebno, bolest tijela iskazati, Njegovo Ime slaviti, zašto smo se njime služili da Ga vrijeđamo i pogrđujemo? No, ovim još ne svršava sve. Što smo do sada nabrojili dao je On i svakoj životinji, dok je ljude htio odlikovati, uzdignuti nad sve što je na zemlji, a to je i učinio davši nam neumrlu dušu. Pa kao što onaj gospodar, o kojemu govori Evanđelje, nije dao slugama novac zato da ga zakopaju, nego da se njime dobro posluže i da mu ga jednom zajedno sa dobiti povrate, tako ni nebeski Kralj nije čovjeku dao dušu da je u svjetskom vrtlogu i zloći zajedno s tijelom razaspe, u pakao pogubi, nego da Mu je jednom uz obilnu dobit dobrih djela povrati.

Da čovjek to blago uludo ne izgubi, obdario ga je Bog razumom i voljom. Razumom, da upozna razliku između dobra i zla; voljom, da prione uz dobro, a

izbjegava zlo. Kako — dakle — besmisleno rade oni kršćani, koji po svojoj volji žive i rade, puštaju uzde strastima i ne misle da će za sve to morati jednom polagati račun?

Neopisiva je neharnost kojom čovjek Bogu uzvraća, služeći se naopako Njegovim darovima. Zamislite pred sobom siromaha, gola i gladna, koji nema ništa svoga. Vi ga lijepo obučete i nahranite i još mu toliko toga pribavite. Do malo počne vas on ružiti, što više, počne vas tući i proklinjati. Što biste nato učinili? Što biste o njemu mislili? Kad bi mogli — možda — digli biste mu i ono što ste mu prije dali, jer bi vas vrijeđala, boljela njegova nezahvalnost. Nismo li mi više puta zaslužili da tako Bog s nama učini? Ne mislite da pravednost Božja nije mogla i do sada koga između nas pozvati, da s njime učini obračun. Kako bismo se tada bili snašli? Da li bismo imali odakle da isplatimo dug?

Sluga, komu je kralj oprostio deset tisuća talenata, susretne svoga druga, koji mu je dugovao stotinu dinara. Uhvati ga, stane ga daviti vičući: plati što si dužan! Prijatelj klekne preda nj i moli neka se strpi još malo i sve će mu platiti, ali ovaj nije htio čuti ni za kakvo odgađanje. Njemu je kralj oprostio deset tisuća talenata, a on neće da čeka svoga druga za stotinu dinara. Eto, kakvi smo često u životu, kakav je uopće čovjek. Bog je — naprotiv — uvijek spreman da nam oprosti, a mi više puta nismo kadri da to učinimo, da bratu oprostimo malenkosti. No, što je uvreda, koju nam drugi nanese, prema uvredi što je mi nanosimo Bogu? To je kap vode u oceanu. I još manje. A što se iza tih malenkosti često krije? Međusobno si okrećemo

leđa, putem se ne želimo susreti, jedno drugom želimo zlo. Mogu li se takovi nazivati kršćanima, mogu li svagdano moliti: »Otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima svojim«? (Mt 6, 2).

Vrlo lijepo kaže sv. Grgur Veliki: onaj koji želi nekud poći, da postigne cilj svoga putovanja treba dvije stvari: noge i oko; tako i onaj koji želi doći u nebo, treba oko vjere i noge dobrih djela. Oko vjere, jer vjera uči kako se treba u pojedinim slučajevima vladati, a noge dobrih djela, jer mu vjera kaže da bez dobrih djela, bez pravedna računa neće u nebo.

Mudrost, koja iz Boga proizlazi, prosvjetljuje našu pamet, da upoznamo svoju životnu svrhu i potiče nas svim sredstvima da idemo za onim što će nas učiniti sretnim. Razuman čovjek ne prijanja uz zemlju, jer je prožet uvjerenjem da je sve na zemlji prolazno, propadljivo. Služi se — dakako — onim što je dopuštetno, ali to ne smatra svrhom nego sredstvom da postigne vječnu svrhu. Nemojmo — dakle — pred činjenicama zatvarati oči kao onaj jelen iz priče, niti prigibati glavu zemlji kao noj, koji gura glavu u pijesak kad ga progone. Računajmo s činjenicom da Bogu dugujemo ne samo zahvalnost za primljena dobra, nego i obračun kako smo se njima služili, kako ih upotrebljavali. Ne zaboravimo da će se i nama — prije ili kasnije — upraviti poziv milosrdnog ali i pravednog Kralja — Suca: Daj obračun svoga upravljanja. Zar ne bismo i mi mogli čuti onaj neopozivi: »Plati što si dužan!«?

Da uzmognemo mudro i pravedno upotrebljavati sve velike darove kojima nas je Gospodin obdario, trebamo vrsnog savjetnika, a taj je Marija — Majka Božja. Nju naziva Crkva Majkom dobroga savjeta, i ne bez razloga. Jer kako je Božanski Učitelj put, koji vodi Bogu, tako je Marija put, kojim se dolazi do Isusa. Ona je onaj vješti savjetnik i vođa koji će nam, ako ga budemo slušali, pokazati najbolji put koji vodi k Bogu i paziti da na životnom putu ne zabludimo. Uslijed punoće milosti i svojih velikih izvrsnosti Marija je moguća da nas čuva i brani od svih pogibelji, a kao Majka dobroga savjeta da upućuje i utvrđuje u dobru; samo do nas stoji da se okoristimo Njezinom dobrotom i tako usrećimo sebe ovdje i u vječnosti.

Ugledajmo se u primjer Majke Božje! Ona je živi uzor koji nam se nudi da ga presadimo u svoj život. Veselimo se i zahvaljujmo Bogu nad tolikom dobrotom i savršenošću kojom je ukrasio Mariju, svoju i našu Majku, i dao nam je za vodiča i savjetnika. Ona je neizmjerno ljubila Boga, na Njega mislila, u srcu Ga i u velikoj duši svojoj nosila. O, kad bismo se i mi toliko bavili u srcu i u duši svojim Otkupiteljem koliko se bavimo prolaznim stvarima, sigurno ne bismo imali bojazni pred neizmjernim zahtjevom koji nas čeka: Podnesi obračun djelovanja svojega! Naprotiv, mi ćemo iz milostivih usta Isusovih čuti blagodarni poziv: »Pravo, slugo dobri i vjerni! Nad malim si bio vjeran, zato ću te postaviti nad mnogim. Uđi u radost gospodara svojega!« (Mt 25, 23).

Primjer

SIROMAŠNI FRANJEVAC

Kroz trideset je godina O. Rogerije iz Grütlohe kod Borkena u Vestfaliji krstario visoravnima južne Brazilije i pustinjom područja La Plate s njezinim bezbrojnim slapovima i brzicama.

Trideset se godina trudio kroz prašumu po užasnoj vrućini i reskoj hladnoći. Uvijek na putu za dušama, za bolesnicima, oko žalosnih i gladnih, oko grešnika. Kad je u Conlestadu buknuo ustanak fanatika, pozove ga general Ambrino u pomoć. Znao je da priprosta haljina ovog blagog, vjerom prožetog čovjeka može više nego štektanje strojnicama.

Na zapovijed svojih poglavara došao je iz prašume u velegrad. Nije dugo trajalo, i čitav je Rio de Janeiro znao za njegovo ime. Taj je čovjek osvojio 2,000.000 duša. Dan i noć, po kiši i suncu, pognut pod teretom godina i napora, prolazio je on i kroz trošne kolibice kad je pritiskala glad, i zbog bračnih svađa, zbog protivština svih vrsti. Nitko se nije mogao oprijeti njegovoj riječi ljubavi i utjehe. Znao je, da ono što vrijedi, vrijedi po Kristu, i što je primio, da je primio od Krista. Zato je sve vodio Kristu.

Čast tom svećeniku, koji je svojoj Crkvi u Braziliji bio na čast. Dan na dan kroz dvanaest godina posjećivali su bezbrojni ljudi staru franjevačku crkvu i klečali u ipovjedaonici do njegovih nogu. Sve je svladala njegova sveta ljubav prema Bogu.

Konačno pozove Bog O. Rogerija u domovinu. Kad je umro, velegrad zaustavi dah. Poslanici su prekinuli u parlamentu svoje vijećanje. Predsjednik je izrekao govor pun dirljive žalosti. Zaključiše da govor ima biti doslovce unesen u saborske spise.

Ilustrirani tjednik »Revista da Semana« (nekatolički) piše o njegovu pogrebu 24. ožujka 1937.: »Milijunski je grad plakao kad su vozili tijelo brata Rogerija, posve pokriveno ružama, na mjesto posljednjeg počinka. Nikad nije jednom velikanu ovog svijeta pri njegovu pogrebu mahalo toliko suzama natopljenih rupčića. Plakao je lučki radnik, plakao je strojovođa Centralne željeznice, siromašna pralja na brodu, portir u kinu, poslanik i ministar«.

Mrtvačka kola išla su korak po korak kroz beskrajno mnoštvo naroda. Redarstvo je bilo nemoćno. Ljudi su zaustavili kola. Majke su se probijale sa svojom uzetom djecom kroz masu, dolazili su bolesnici, kljasti i hromi, svi su dodirivali lijes. Tko bi im mogao braniti? Kudgod je tijelo prolazilo, gasilo se svjetlo svjetlećih reklama. Bila je to prava triumfalna povorka.

Tako još i danas časte onoga, tko se posvema preda Bogu i ljudima. Tako i danas još časti velegrad svećeničku krepost i predanje. Taj je sigurno čuo poziv: »Uđi u radost gospodara svojega«.

(St. Berghoff: Plamsaji vjere)

OSVRT NA SVIBANJ

Ako večeras svratimo — barem za čas — svoj pogled unatrag, na ovaj protekli mjesec svibanj, olako ćemo uočiti, kako je svibanj veliki umjetnik. Jer što je on u kratkom vremenskom razmaku načinio od naše zemlje? Neposredno prije ovog mjeseca sve je bilo pusto i mrtvo, napušteno i sapeto od nedavne zime i leda, od kiše i blata. A tada je došao on, svibanj, dao se na posao i posve izmijenio lice zemlje.

Svemir sa divnom lazurnom vedrinom, blago i ugodno podneblje, bujno zelenilo i mirisavo cvijeće, cvrkut ptica pjevačica, sve, sve nas je to osvojilo i probudilo na novi život, koji svakoga veseli i ispunja divnim nadama i velikim obećanjima.

A što smo mi na sve to učinili? Komu smo sve to velokodušno prikazali? Toj divnoj pjesmi prirode, koja vječno slavi Stvorca svijeta i Kralja vjekova, pridružili smo zanosnu pjesmu svojih srdaca Onoj, koja je naše Ufanje i Nada, Život i sve naše, Mariji, Kraljici svibnja.

Nitko toliko ljepotom, čistoćom, dobrotom, svetošću i privlačivošću ne naliči na svibanj, kao upravo Marija. No, što kažem? Svibanj je tek slaba slika Marije, ili još bolje, nedovršeni okvir Njezine ljepote i čara, kojim osvaja naša srca. Sam Duh Sveti divi se Njezinoj savršenosti, pa se preko nadahnutog pjesnika pita: »Tko je ona, koja sja kao zora, lijepa kao mjesec, čista kao sunce, strahovita kao ratna vojska?« (Pnp 6, 10).

Mi smo sretni što nam je Majka Crkva priskočila u pomoć i poučila tko je ta, koju Duh Sveti obasipa milostima, a kojoj čovječanstvo duguje svaku čast, ljubav i štovanje. Pogledajte Njezine uzvišenosti i dobročinstva — upućuje Crkva — i odmah ćete se uvjeriti, da je to ono svim milostima obdareno Stvorenje-Marija. Razgledajte Je malo bolje i vidjet ćete da je Ona kao prekrasan vrhunaravan mjesec svibanj, njegova prava kraljica, ukrašena svim zemaljskim i nebeskim ljepotama, stvorena još od početka da nam bude Majka, Zagovornica, Pomoćnica.

Tako se s pravom ovaj mjesec zove Marijin mjesec, a Marija — Svibanjska Kraljica. Zato svake godine posvećujemo Mariji ovaj najljepši mjesec u godini, zato smo Joj kroz proteklih trideset dana upravljali najzanosnije pjesme i hvale, Njezin oltar kitili najljepšim uresima i cvijećem, oko Nje se sakupljali, ljubav i vjernost zavjetovali.

Hoćemo li danas, na izmaku mjeseca svibnja, na svršetku ove naše lijepe pobožnosti prestati častiti i hvaliti Mariju? — Mi znademo da je Marija, kao Božja Majka, Suotkupiteljica i Posrednica dostojna vječnog štovanja, časti i ljubavi, zato ćemo i nadalje s nesmanjenom vjerom i neoslabljenom ljubavlju častiti i ljubiti Božju i našu Majku Mariju, Kraljicu neba i zemlje.

Mariju smo dužni štovati kao kršćani, kao Njezina djeca, kao članovi Crkve.

Mariju nazivamo Pomoćnicom kršćana, a svatko od nas ima potrebu Marijine pomoći. Čovjek koji neće da bude rob osjetnih čuvstava treba da teži za idealom, stoga svaki čovjek, svako doba, svaki stalež ima svoje vlastite ideale. Naš je ideal Marija! U Njoj nalazimo sve što treba da resi svakoga kršćanina i kršćanku bez čega inače ne bismo mogli napredovati. Marija, sva čista, lijepa i ponizna, najbolji je ideal i štit naše čistoće i neporočnosti, kao što je i najbolja i najjača pomoćnica u svim zamamnim nasrtajima svijeta, osjetima tijela i spretnim zamkama sotone. Marija je već davno satrla glavu staroj zmiji, Ona će jednako i danas i uvijek pobijediti svakog neprijatelja naše duše, za koju je Njezin Sin prolio predragocjenu krv svoju i žrtvovao svój život. Marija je zato sve ufanje naše, milostiva zagovornica i pomoćnica.

Marija je naša Majka, mi djeca Marijina. Od onog blaženog časa kad je izgovorila svoj sretni fiat — »neka mi bude« (Lk 1, 38), postala je našom Majkom, jer Ona tog časa »nije samo začela Sina Božjega, nego je s Njim začela i sve one, koje je On imao otkupiti« (Sv. Bernard Sijenski). Kako — dakle — da djeca najizvrsnije Matere bilo u čemu zataje, što su kao djeca dužna uzvraćati svojoj Majci? Da, častimo Je s pjesmom i cvijećem, hvalom i slavom, ali Je častimo i onim što će Joj kao Majci biti osobito milo — častimo Je čistim srcem, neporočnim životom, iskrenom lubavlju i zahvalnošću djece otkupljenom cijenom Isusove Krvi i Njezina majčinskog Srca. Tako ćemo najbolje dokazati da smo vrijedna djeca najuzvišenije i najmoćnije Majke.

Mariju smo dužni častiti i kao članovi, djeca Crkve, kojoj je Marija kraljica. Ona je po Božjoj providnosti stajala uz Crkvu u početku i brinula se za nju nakon uzašašća Gospodinova, da tako mjesto Njega bude obrana i stup Crkve. Zato je Marija Majka i Kraljica Apostola, jer je skupa s njima molila za Crkvu, bila im zvijezdom savjeta i milosti, nenadoknadivo blago i pomoć u svim djelima. Marija je molila Duha Svetoga da se Apostoli uzdrže čvrsti i neustrašivi, te da se vjera ukorijeni i proširi. Po Marijinoj pomoći mnogi narodi i pojedinci primili su svjetlo vjere, koja se dalje prenosila vidljivom Marijinom skrbi i obranom. Nakon svog slavnog Uznesenja na nebo, Marija je nastavila rad za dobro Crkve i ne prestaje se moliti kod prijestolja Sina svojega za Crkvu, za Papu, za sve kršćane na zemlji. Povijest Crkve Kristove povijest je Marijine obrane i pomoći u svim vremenima. Crkvi je i danas potrebna Marijina moćna obrana i pomoć, zato je naša dužnost da Je molimo i zazivamo, kako bi Marija i dalje pobjeđivala u duhovnoj zaručnici svoga Isusa — u Crkvi. Molit ćemo Je za sve narode na svijetu, osobito za one koji još nisu spoznali Istinu Njezina Sina i Nju, Majku života, kako bi po Svjetlu Istine skupa s nama zadobili puninu života preko Crkve, koja sve želi privesti k istini i milosti, koje je Krist, Svjetlo i Život svijeta.

Dok se večeras po svemu svjetu uzdižu k nebu pjesme i molitve, kojom štovatelji Marijini svjedoče da je Ona njihovu životu uvijek ponos i dika, nastojmo i mi da Joj u svom srcu podignemo što veličanstveniji spomenik ljubavi, poslušnosti i vjernosti, što Marija —

Majka i Kraljica zaslužuje. Do nas je, do našega ponašanja, da taj spomenik ljubavi u svom srcu sačuvamo čist i neokaljan, kako bismo nakon ovog života zavrijedili vječni život, u kojemu ćemo kroz svu vječnost hvaliti i slaviti Mariju — Karaljicu i Majku.

Evo, još malo i mjesec će svibanj proći. Posljednji njegov dan utonut će u moru vječnosti. Ali uza svu prolaznost vremenskog svibnja, mi ne prestajemo svojim hvalama i vapajima prema onom vrhunaravnom svibnju — Mariji, Kraljici neba i zemlje, kojoj obećajemo trajnu ljubav, vječitu poslušnost.

»Pod obranu se Tvoju utječemo, sveta Bogorodice!« Puni djetinje ljubavi i saučešća dolazimo i večeras (danas) k Tebi, da Te svojom ljubavlju i zahvalnošću utješimo i zadovoljimo za sve uvrede, kojima grešnici probadaju Tvoje Srce i Srce Tvoga Sina. Oprosti, Majko, svima grešnicima, oprosti i nama, koji smo Te — uza svu obećanu ljubav — ipak više puta uvrijedili. Otvori nam svoje majčinsko Srce, da u njemu nađemo utočište i spas. Učini da nitko od nas ni u čem ne uvrijedi Sina Tvoga Isusa, već da ostanemo vjerni Njemu i Tvom majčinskom Srcu, koje za nas toliko osjeća, koje nas toliko ljubi.

Ti si, Majko, zvijezda vodilja na uzburkanom moru našega života. I kao što se mornari na širokom moru ravnaju po jednoj zvijezdi, tako svi mi želimo da se na uzburkanom moru svijeta i života ravnamo po Tebi, koja si Zvijezda ufanja, nade i spasa. To obećajemo, to zavjetujemo!

MARIJO, RUŽO SVIBANJSKA, MOLI ZA NAS!

Izdaje i odgovara :
IVO GUGIĆ — DUBROVNIK, Bratstva-Jedinstva 10

★

Naklada 1200 primjeraka.

★

Tiskara »Ivo Čubelić« — Dubrovnik